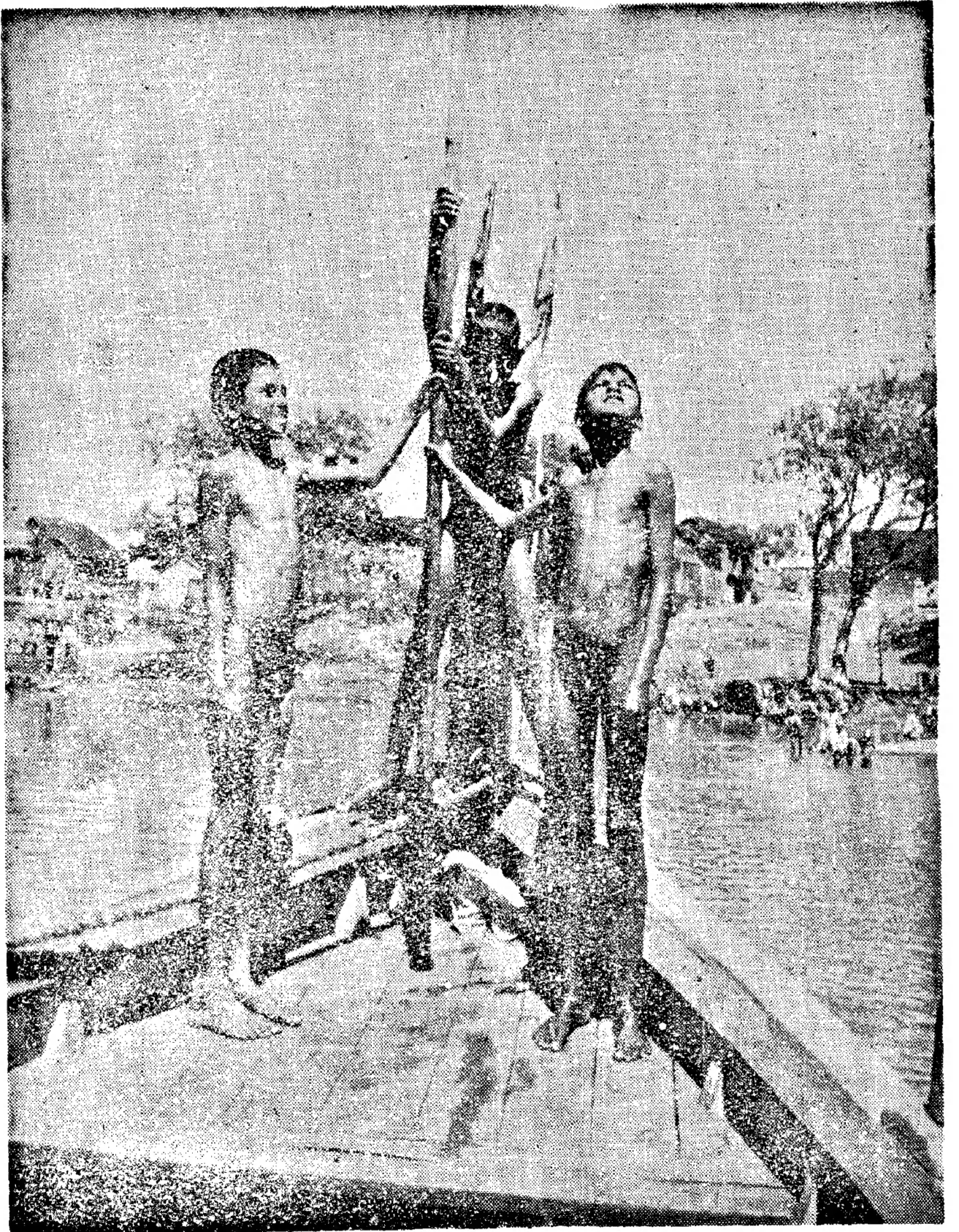

5 నవంబరు
28-1-59

ANDHRA PATRIKA
ILLUSTRATED WEEKLY

ఆంధ్రపత్రికా నా రసమిది

ప డ వ లో జా లు రు

—ఫోటో : ఎస్. కరకుకాం, నాసిక్.

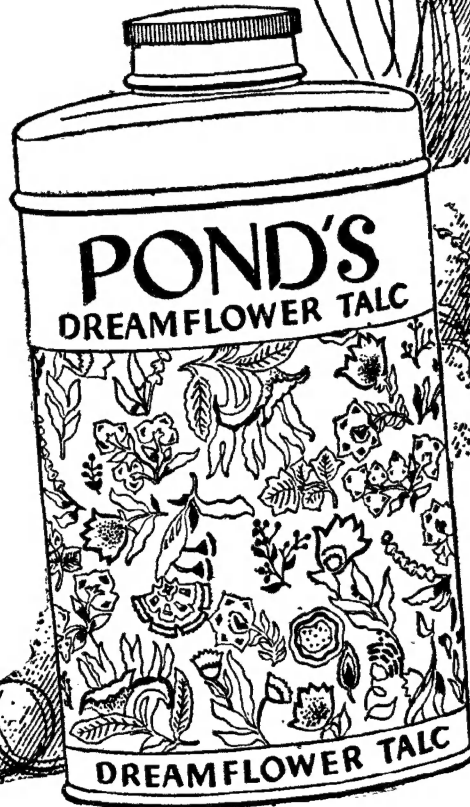

పాండ్స్

డ్రీమ్ ఫ్లవర్ టాల్క్

మిమ్మల్ని రోజంతా హాయిగా
మరియు సువాసన వెదజల్లుతూ
ఉంచుటలో సాటిలేనిది

చవోత్సాహమునిచ్చే, బరిమళముగల
పాండ్స్ డ్రీమ్ ఫ్లవర్ టాల్క్ ము పొడరు
వాడితే తీక్షణమైన ఎండతో చికాకు కలిగించే
వాతావరణములో కూడ మీకు చల్లగా.
హాయిగా ఉంటుంది. ఈ మెత్తని పొడరును
ఒక్కంతా రాసుకొంటే చెమట వలన కలిగే
చికాకు లేకుండా మీరు రోజంతా ఉత్సా
హముగా మరియు హాయిగా ఉంటారు.
రోజంతా హాయిగా ఉండుటకు ఎల్లప్పుడూ
పాండ్స్ డ్రీమ్ ఫ్లవర్ టాల్క్ ము
పొడరునే వాడండి.

చీఫ్ బ్రా-పాండ్స్ ఇన్ కార్పొరేషన్ (పరిమితమైన బాధ్యతతో. యు.ఎస్.ఎ.మెరికాలో నంబానికమ్మ)

ఆంధ్ర సచిత్రవారపత్రిక

పంపత్తర చందా
రూ. 18—0—0
విడివ్రతిక 25 న.నె

Founder: K. NAGESWARA RAO

విలంబ పౌష్యం బహుళ చతుర్థి బుధవారం

సంపుటము 58

సంచిక 18

28-1-59

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం :

పొన్నలూరివారి "దైవబలం" చిత్రంలా

జయ శ్రీ

రాజధాని కబుర్లు—“పవీణ”	—	3
న్యూఢిల్లీ లేఖ—శ్రీ కృష్ణ	—	6
సమర్పణ (సీరియల్)—కందుకూరి లింగరాజు	—	8
మాతృహృదయం—మాన్మథుడు కామేశ్వరి	—	12
సుఖాంతమైన సంకాంతి—శ్రీనివాస కాశ్యప	—	13
జీవనలీల (సీరియల్)—మద్దిపట్ల సూరి	—	17
మూలతిపెల్లి—“శాంతిశ్రీ”	—	21
నేరము—శిక్ష—తాళ్ళూరు నాగేశ్వరరావు	—	24
రాజా రైతు—బాపు	—	28
మహాభారతం—	—	30
గంగమ్మశివధం—గోవిందరాజు శ్రీనివాసమూర్తి	—	32
సక్షత ఫలితాలు—బి. నరసింగరావు	—	37
బాలసాహితీ—సోమంచి సూర్యనారాయణశర్మ	—	40
నిజం మేష్టానా—రాజేంద్ర	—	41
న్యాయనిర్ణయము—కె. యన్. గిరిశ్వరరావు	—	45
జనితాలోకం—ఎమ్. హేమలత	—	48
వాల్మీకిలో వస్తుప్రదర్శనం—అడవికొలను పార్వతి	—	50
పంటలు	—	52
జనితావాణి—	—	53
పాతకాలపు పాటలలోని హాస్యం—డి. భాస్కరమ్మ	—	54
సినిమా—	—	55

రాజధాని కబుర్లు

నాట్యకోవిదుడు కీ॥ శే॥ శాంతిబర్ధన్

త్రిద్యుతం; ఈ పదాన్ని రాజధాని కబుర్లలో ఉపయోగించాను ఇదివరకు. తరుచుగా కాకపోవచ్చు. కాని చాలసార్లు ఉపయోగించాను. ఉపయోగించిన పదాన్ని ఉపసంహరించుకోదం సాధ్యంకాని పని సాధ్యం ఐతే. సిద్ధమే నేను ఉపసంహరించుకోదానికి.

గత వారంలో రెండుగోజులు 'ఎగ్జిబిషన్ ఇమ్యూబర్' లో బొంబాయికి చెందిన 'లిటిల్ థేటర్' బృందం రెండు ప్రదర్శనలిచ్చింది. అద్భుతంగా - నిజంగా అద్భుతంగా - ఉన్నాయి ఈ ప్రదర్శనలు. ఈ ప్రదర్శనలు లిటిల్ థేటర్ రాజధాని పాదులకు ఆనకాళం ఇచ్చిన ఆంధ్రప్రదేశ్ నాట్యపంఠం గాని అభినందిస్తున్నాను.

శ్రీశీతలు కంపెనీవాళ్ళు ప్రతీకలలో ప్రకటించిన మాదిరిగా రంగస్థలమీద ఒకచోట కాంబి ప్రసారంచేసి, 'స్వామి లెటు' వేళాం అవడం అలవాటు మనవాళ్ళకి. లెటింగుఅంటే రంగస్థలం అంటే ఆనకాళం ఉన చోటలా దీపాలు పొడగడం. సంగీతం అంటే తేరవనుక మెళకూడు పెట్టే, వాని ముందు న యు లిన్ దిరదిరలాడించడం. ఈక అంటే పెద్దాళ్ళు, చిన్నాళ్ళు; హీరోలు, హీరోయిన్లు అందరు తెలగా, ఎలాగా రంగులు పులుముకోడం.

లిటిల్ థేటర్ లోకి లెటిల్ థేటర్ లోకి (రంగస్థలం మీద!) బహారన్ సిల్క్ చీరో - మరేచోట అటుకుంటే - కంబింటే కాని నేతే మీదకుగాను హీరోయిన్. ముసలాడి కనం వేసినవాడికి గడంలేవును. వలదే ఎక్కువ జాతికే మీసం - అందులో బాదు మీసం - లేవును. జబ్బుచేయడం అంటే టి. వి. పేషెంటులా దగడం. కోపం అంటే ఆరవడం. విడుపుఅంటే బావురుసుకోవడం. పోస్టంఅంటే రేలంగి పోజులు పెట్టడం.

పారపాటుక - లేకపోతే అలవాటు చొప్పున - రచయిత బ్రాహ్మణ రూపంలో కథ నడిపితే - టెంటుకే ఒక పోపా నెట్టు, ఒక రేడియో నెట్టు, మూడుపక్కల మూడు రేలుపులు, ఒక రేలుపు దగ్గరొక రేలిఫోను, మరో రేలుపుపక్కన మేడమెట్లు, వీలుంటే బాల్కనీ. ఆ బ్రాహ్మణరూప లక్షాధికారిదైవా, సెకండుగేడు నుకూస్తాడైవా నరే ఈ హంగులు కావలసిందే!

ఈ పద్ధతిని ఎదుగున్నాయి మన ప్రదర్శనలు చాలవరకు.

నాకో అనునానం ఉంది. మన మంత్రాలు చాలమంది తెలుసు నాటక ప్రదర్శనలకు అధ్యక్షత వహిస్తుంటారు. నాటకాల్లో బ్రాహ్మణ రూప్య మూసీ, ఎస్. బి. బి. లు చూసిగా నుఖంగా ఉంటున్నారని అనుకుంటున్నారేమో? ఈవిధంగా కూడా నాటకాల ప్రభావం జీవితంమీద వేడవచ్చు.

మన నాటక ప్రదర్శనలు లోపభూయిష్టంగా తయారు కావడానికి చాలా కారణాలు ఉన్నాయి. ప్రధాన కారణం - నాటక తెలిసినంతవరకు - నాటక కర్తలమీద గాని, నాటక రచనా ధోరణికి కాని - ప్రయోక్త కాని దర్శకుడు కాని ప్రాముఖ్యత

కీ॥ శే॥ శాంతిబర్ధన్

ఇవ్వలేకుండా పోవడం. ప్రదర్శనయొక్క పరిమాణాధి విమల్యాగమనించలేక పోతున్నారను దర్శకులు. నాటకంలోని సంభాషణలను విడివిడిగా తీసుకొని, ఆ సంభాషణలు ఏ నాయిలో వివిధంగా పలకాలో నిర్ణయించుకొని తప్ప ప్రచురుస్తారు. ప్రదర్శన కాలానికి ఒక 'సాండు సిస్టమ్' వాడుకనీ, మెకులు అవుతున్నాడు. మరో కంపెనీవాడు వచ్చి దీపాలు పెడతాడు. ఆకాశవాణి లోనో మరొక్కడో పనిచేస్తూన్న ఒకరిద్దరు వచ్చి సేపథ్య సంగీతం పేలిబిజెటి రెండు వాయిద్యాల వాయిస్తారు.

నాటకం వివాదం. బాగుంటే, పేక్షకులు కరతాశ్చిన్యములు చేస్తారు. బాగుండకపోతే - బహిష్కారం నుకు. కరతాశ్చిన్యములు చేస్తారు. ప్రతీకలో నాటకంపై విమర్శలు వడితే - ఈ విమర్శకులకు బుద్ధిచెప్పేలా ఒక నాటకం వేసాం ఉండండి! అంటూ కాలర్ ఎక్కువ తిరుగుతారు నిర్వాహకులు.

నటీనటుల నటన, రంగస్థలాలకరణ, సేపథ్యంనుండి సంగీతం, తెరముందునుంచి కౌంతిరణ ప్రసారాలు ఇవన్నీ ప్రదర్శనలో భాగాలు. ప్రదర్శన లక్ష్యం ఇవన్నీ ప్రతిబింబించాలి. ఇందులో ఏదీకూడా - 'నేనున్నాను మునా ఇక్కడ' అని పేక్షకులకు తెలియ చేయకూడదు. 'ఫలానావాడు చక్కగా నటించాడు' అంటే, నటించిన సంగతి పేక్షకుల దృష్టికి తీసుకురాబడింది కనుక - అంత వరకు ప్రదర్శన విఫలమైందిన్న మాట. ఈ విషయం ప్రయోక్తలు గుర్తించాలి.

ప్రయోక్త రీ విషయాన్ని గుర్తించడంవల్లనే, లిటిల్ థేటర్

బృందం సమర్పించిన రెండు ప్రదర్శనలు హృదయంగమంగా ఉన్నాయి. రకరకాల రంగులు రంగస్థలంపై కలిసిపోయి, ప్రేక్షకులకు శ్రేణులను కలిగించాయి. స్వాట్ లైట్ కేవలం స్వాట్ లైట్ గా దర్శనమివ్వలేదు. వేలేలో నటీనటుల నటనలధిగమనలను సరించి శేషస్థి సంగీతం ఉండడం సహజమే కాని, ఇంత చక్కగా సమన్వయం కుదరడం ఈమధ్యన సేసేసేదా చూడలేదు.

ప్రదర్శనకు చెందిన వివిధశాఖల మధ్య ఇంత చక్కని సమన్వయం కుదరడం వివిధంగా సాధ్యమేమిటి? 'మాది లిటరే వేలే బృందం అనకండి: లిటరే వేలే కుటుంబం అనండి' అంది మిసెస్ కాంతి బర్ధన్ నాతో. వారు బొంబాయికి మరో గంటలో మరలిపోతున్నారనగా, మేనేజర్ శ్రీ అచార్యులను, కార్యదర్శిని మిసెస్ కాంతి బర్ధన్ నాతో ఒక పావుగంట కాలం గడిపాను. లిటరే వేలే బృందం స్థాపకుడు కీర్తిభూషణ్ కాంతి బర్ధన్ గురించి ప్రసంగించారు వారిరువురు.

1914 లో బెంగాల్ లో జన్మించాడు కాంతి బర్ధన్. నలభైసంవత్సరాల వయస్సులో 1954 సెప్టెంబర్ లో మరణించాడు. అతని 85 వ సంవత్సరంలో అతన్ని క్షయ వ్యాధి పీడించింది. రెండుసంవత్సరాలు బాధపడాడు. 1951 లో అతడు ఆసుపత్రి నుంచి తిరిగి వచ్చేసరికి, అతని శరీరం నుంచి తొమ్మిది పక్క ఎముకలు తొలగించబడ్డాయి. తిర్యగ్ అతడు మూడు సంవత్సరాలు జీవించాడు. లిటరే వేలే బృందానికి సృష్టించాడు ఇన్స్టిట్యూషన్ మనలేదు. కాని అతగాడు సృష్టించేయలేకపోయాడేక, ఒక కుర్చీలో కూచోని కరచరణ ధిగమయి మౌన సృష్టిలో శిక్షణ ఇచ్చేవాడు.

కాంతి బర్ధన్ ఒక పెద్దకుటుంబంలో, ఒక పెద్ద కుటుంబంలో జన్మించాడు. మణి పూర్ సృష్టివిధానంలో పన్నెండుసంవత్సరాలు శిక్షణ పొందాడు. అతనికి గురఫు ఆమూనీ సింగ్. 1938 సం||లో మొదటి పారీగా ఒక బృందాన్ని నిర్మించేసి ప్రదర్శనలిచ్చాడు. 1940లో ఉదయశింకర్ సృష్టి శిక్షణ కేంద్రంలో చేరాడు. ఆల్మోరా కేంద్రం మూసివేయబడవ్వడం బొంబాయి మరలివచ్చాడు. ప్రఖ్యాతిపొంది కవి సుమిత్రావం దన్ వంత్ ప్రొద్దులంబల ఇండియన్ ఫిల్మ్స్ థియేటర్స్ సెంటర్ స్క్వేర్ లో చేరాడు. బెంగాల్ కథవుతాల్లో 'అమరభారతం' వంటి వేలేలను, రవి శింకర్ సంగీత దృశ్యకర్తవ్వం క్రింద నిర్మించేసి ప్రదర్శించాడు.

1945లో కావాల వ్యయభారాన్ని వహించలేక ఈ బృందం కలిసి మూసివేయబడి వచ్చింది. అప్పుడు ఇండియన్ సేవన్త్ థియేటర్స్ ఉద్యమంలో చేరి పండిట్ సుహాన రచించిన 'డిస్కవరీ ఆఫ్ ఇండియా' వేలేగా రూపొందించాడు.

తనవారి మూడు సంవత్సరానికి వ్యాధిపీడితుడయ్యాడు. వ్యాధిగ్రస్తుడై, కియాగతుడై కూడా, మొన్న లిటరే వేలే బృందం ప్రదర్శించిన 'రామాయణీ' పప్పట్ ద్రామాకు రూపకల్పన చేశాడు. 1954 ప్రారంభంలో 'పంచతంత్ర' ప్రారంభించి,

పూర్తికాకుండానే సెప్టెంబర్ లో మరణించాడు.

* * * * *
లిటరే వేలే బృందం తరువాత 'పంచతంత్ర' పూర్తిచేసి ప్రదర్శనలు ప్రారంభించింది. 'నగరంలో ఇరవై కాలను గంటలు' వంటివి మరికొన్ని ప్రదర్శనలు ఈ బృందం నిర్మించేసింది.

ఈ బృందంలో 27 గురు సభ్యులున్నారు. ఆంధ్ర, తమిళ, కర్ణాటక ప్రాంతాలనుంచి తప్పిస్తే, అన్ని భాషాస్థాయి ప్రతినిధులున్నారు. అందరూ కలిసిఉంటారు. కలిసి పనిచేస్తారు. ప్రదర్శన సమక కాలసిన హంగులన్నీ 'నీవు-నేను' అనకుండా తామే సమ హద్దుకుంటారు. ఈ బృందం రవ్వలో, చెనలో, జర్మనీలో ప్రదర్శనలిచ్చింది. దేశానికి పేరు ప్రఖ్యాతులు తెచ్చింది.

మగాప్పెబ్! సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు

లిటరే వేలే వారి ప్రదర్శనలు తిలకించడానికి రాజధాని పోరులకి అవకాశం కల్పించిన సంస్థ ఆంధ్రప్రదేశ్ నాట్యసంఘం. జనవరి 2 వ తేదీన ప్రారంభించి ఫిబ్రవరి ఎదు వరకు అనేక ప్రదర్శనలు ఏర్పాటుచేసింది ఈ సంస్థ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ నాట్యసంఘం అధ్యక్షులు డా. మర్రి చెన్నారెడ్డి, కార్యదర్శి, కాన సమండలి సభ్యుడు శ్రీ మామిడిపూడి ఆనందం, అగ్రవైజుల సెక్రటరీ శ్రీ ఎ. ఆర్. కృష్ణ.

రాష్ట్రమంతటా గ్రామ గ్రామాల్లో అనేక సాంస్కృతిక కోశాలను జరుగుతున్నాయి. ఈ ఉత్సవాల వెనుక ఉన్న ఉత్సాహాన్ని కేంద్రీకృతంచేసి, దాన్ని వినియోగించుకోవలసిన బాధ్యత నాటక నాట్యసంస్థల సమాఖ్యగా పనిచేసాన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ నాట్య సంఘానికి ఈ నాట్య సంఘానికి మరోపేరు థియేటర్ సెంటర్!

నాట్యసంఘం పేర్కొని తన బాధ్యతను గుర్తించి పనిచేస్తూంది అనడానికి నిదర్శనలు వేటి ఉత్సవాలు. తాను ఉత్సవాలను నిర్వహించుకొనడమేకాక అభిలభాంతి పారిశ్రామిక ప్రయత్నసంస్థను, ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమిని, ఆంధ్ర నాటక కళాపరిషత్తును కలుపుకొని పనిచేస్తున్నందుకు నాట్యసంఘాన్ని అభినందించాలి.

ఉత్సవాలలో కార్యక్రమాలన్నీ బాగానే ఉన్నాయనుకోడం పొంపాటు. మొదట లలితారావు (మదరాసు) నాట్యంలో ప్రారంభం వింది కార్యక్రమం. ఈమె అనేక చలనచిత్రాల్లో నటించినది. భరతనాట్యం పేరుచేప్పి నీవిమా నాట్యప్రదర్శనం చేసింది. ఎంకిపాటలో ఒక పాటకు నాట్యమాడి, నందూరవారి ఎంకిలో కవిత్యం అనేది లేదని యాచుచేసింది. ఒకానొక ప్రదర్శనలో భాషప్రకటన అంటూ చేసి, ప్రాంతీకవలసినచోట అగ్రహం కోపగించుకోవలసినచోట ఆనందం వ్యక్తంచేసి చూపించింది.

నీవిమానటి అచ్చాదు కాబట్టి వివిధంగా చేసినా దోషంలేదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ నాట్యసంఘం కార్యదర్శి శ్రీ మామిడిపూడి ఆనందం

ఈ మె నాట్యనికి పాటపాడిన పెద్దమనిషి తెలుగును తిమిళ భాషగా మార్చిపాడేశాడు. మదరాసులో విలే వప్పట్లవ్వుం కురిసే జేమా? హైదరాబాదు పాగులు నిక్కబుంగా చూసి బాధపడ్డాడు. ఆయన లాగానే 'మగాప్పెతో!' అంటూ దేముణ్ణి తలమకున్నాడు.

ఈ ఉత్సవాల సందర్భంలో జరిగిన ప్రవర్తనల్లో మెయ్యకో తగిన వాటిలో ఒకటి కుమారి రత్నపాప వృత్తిప్రదర్శనం. లలితా రావు నాట్యంలో లేని విలాసం రత్నపాప నాట్యంలో కనపించింది. 'ఎటువ మడినాపు' అంకిం ప్రత్యేకంగా బాగుంది. శ్రీమతి సీత పాడిన 'మొక్కజొన్న తోటలో...' పాటకు భావవ్యక్తీరణ బాగుంది. అన్ని అంశాలు మెయ్యకో దగిన శక్తున్నా, కొన్ని అంశాలు చాలా బాగుండి, ప్రేక్షకులకు అప్లోదం చేశారన్నాయి.

'రోడ్డు పక్క రోమియోలు'

చాకలాపు అనూయ వడదగిన తెల్లటి బట్టలు, హెయిర్ కటింగు పెలెన్ వారు ఈర్వవడేటట్లు నున్నగా దువ్విన జట్టు, పానీ దుకాణాల వాళ్ళ కలిపి ప్రైవేట్ లిచ్చేటట్లు నోట్లో సిగరెట్టు. ఎలక్ట్రిక్ బిల్లులు కూడా మండిపోయేటట్లు మెదడులో కూన్యం.

ఇటువంటి విగ్రహాలను మీరు రాజధానినిగరంలో చూశారా? చూసే ఉంటారు. సందునకుపుల్లూను, కార్పొరేషన్ పంపు దగ్గర, ఆడపిల్లల స్కూల్ దగ్గర కుల్చన్ బహర్ చారస్తాలోను కనిపిస్తాయి ఈ విగ్రహాలు.

విలియం షేక్స్పియర్ ఆర్థు ఉలిక్కిపడేవింగా, వీటిని 'రోడ్డుపక్క రోమియోలు' అని పిలుస్తూంటారు జనం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ నిర్మాణానికి ముందు ఇటువంటివారు నగరంలో తరని కొడు కొని, 1966 తరువాతి నగరంలో అన్ని ప్రాంతాలకు వ్యాపించారు వీరు. ఏ బీ కామ్ పరీక్షో ఫెయిలవడం; కాక ఆరుస్తే అమృతకాశించుకో నేటం తన మరత ఇంట్లో మొగడం, నగరంలో ఆసుపత్రిలో పనిచేసే నర్సుల చంట పవడం వీళ్ళకి ఆలవాటు.

కళాకాలకిపోయే విద్యార్థుల వెనువెంట నడుస్తూ ఆర్థుల సంభాషణలద్వారా తమలోని మురటులికాన్ని బహిరంతి చేయడం; బస్సుల్లో ప్రయాణించే శ్రీలవెంబడి ఆల్లరిచెయ్యడం వీళ్ళకు మరో ఆలవాటు.

రోడ్డుపక్క రోమియోలు బాధ ఈ మధ్య భరించరాని దైంది. రోడ్డుపక్క జాలినుట వెనుక వీరు తిరుగాడినంతికాలం సమాజం చూస్తూ ఊడకోడంతిప్ప మరెవర చేయలేదు. గౌరవ కుటుంబాలలో జనించి, రాజ్యాంగం తమ కిచ్చిన మాక్కులను కోపాడుకుంటూ విద్య భ్యసించడానికి పోయే బాలికలను అగౌరవపరచడం సహించ కానిది.

గతవారం వారాయన కూడా బాలికల పాతకాలవద్ద పదుగురు రోమియోలు ఆరెస్టు చేయబడ్డారు. పదుగురిలో నలుగురు కాలేజీ విద్యార్థులు. వీరు తిర్వాతి బెయిలువైన తాత్కాలికంగా విడుదల చేయబడ్డారు.

బాలీసుకాళు దృష్టి వీరీపై, ఇటువంటివారిపై, కేంద్రీకరించ బడిందని బాలీసు కమిషనర్ శ్రీ విజయరంగం మొన్న వాత్ అన్నాడు. రోడ్డుపక్క రోమియోల ప్రతి రసయవించి కొన్ని ఫిర్యాదు లాచ్చాయని, బాలీసుకాళు తీసుకో నేచిరల్లో మొన్నటిది మొదటిదని శ్రీ విజయరంగం అన్నాడు.

పొలంనుంచి

—చిత్రం: ఎమ్. ధనం.

సమాజ శ్రేణుస్సుద్ధిస్థాని బాలీసుకాళు తీసుకునే చ్యుక్తి; ప్రజల, ప్రతికల సంపూర్ణ సహకారం ఉంటుందని ప్రత్యేకంగా హెచ్చరించవలసిన అవసరం ఉండదుకా?

'రోడ్డుపక్క రోమియోలు' బాధలకు గురవున్న బాలికలు, స్త్రీలు బాలీసుకాళుకు ఫిర్యాదులు పంపవచ్చు. పేర్లు తెలుసుకుంటే వరకు ఫిర్యాదుల్లో తెలుపవచ్చు. సమాచారాన్ని రహస్యంగా ఉంచి, బాలీసుకాళు గూఢచారులద్వారా సమాచారసేకరణ చేస్తుందనంలో సందేహంలేదు.

'సేజి విలనులు': (3) స్పాట్ లైట్ !

బెలిఫోన్ కథలో ఉంచేశాని. నాటకంలో కనపడదు. మైక్ నటీనటుల నటనకు వేరర్థాలు చూపిస్తూంటుంది. కాని స్టేజీ విలన్ నందర్ వాగా పేర్కొన తగింది స్పాట్ లైట్. అది ఒడి గట్టిన దుర్మార్గులకు మరే విలన్లు ఒడిగట్టలేవు.

(62-వ పేజీ చూడండి)

పంచవర్షప్రణాళిక కాంగ్రెసు ఎన్ని కలప్రణాళిక?

గ్రామిక దినోత్సవం కొనసాగింది. భారత రాజధాని అంగంగా ఆలంకరించుకుంటోంది; వరుస మళ్లిన అడవి మొహానికి దిట్టంగా రంగు పూసుకున్నట్లు, బలవంత దిట్టంగా అల్లిక రానున్నట్లు తియారవుతోంది. వనివాలయం తొలగి కుంభాభాగల గోడలూ రావల్సింది భవనానికి ఎదురుగా ఉన్న వేపున మాత్రం కలకలలాడు తున్నాయి. మిగతా నైపులగోడలు యథా ప్రకారం వెలవెల పోతున్నాయి. సచివాలయంలోపల కూడా రోజు రోజుకీ మురికి ఎక్కువై పోతోంది. అల్లె మూలంగా లోపలిభాగం పాడై పోతోంది. డబ్బు ఖర్చుకి భయపడి కొడు బాగుచేయించక పోవటం. బాగు చేయించటానికి కుంభాభాగం డబ్బు వెనా మిగలకుండా ఖర్చు పు తూనే ఉంది. పనిమాత్రం జరగటంలేదు. భారతదేశం అనుసరిస్తున్న ప్రయోగ రాజ్య విధానం ఫలితమే ఇది.

వనివారిలో క్రమశిక్షణ, సమర్థత వావాటికి తగిలిపోతోంది. ఈ విషయమే కేంద్ర వనివాలయంలో చాలా కాలంగా వని చేస్తున్న ఉద్యోగస్తులతో నేను ఆవృతప్రశ్నలు ముచ్చటైనా వచ్చాయి. క్రమశిక్షణ, సమర్థత తగిలిపోవటమే కాదు. దేశమీద అభిమానం, ప్రభుత్వం పట్ల విధేయతకూడా వావాటికి తగిలి కట్టగా ఉన్నాయని వాదించుతారు. “పూర్వం ఉద్యోగస్తుల కొడుకులకు, చుట్టలకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వటానికి ఎందర్నాలా కొన్ని సమపాయాలుండేవి. అందుకే ఉద్యోగస్తులు పనిమీద శ్రద్ధా చూపించే వారు, ప్రభుత్వమీద అభిమాన

వనూ చూపించే వారు. రక్షణకాంక్ష ఉద్యోగస్తుల విషయం కూడా ఇంతే. అది కాక ఉద్యోగస్తుల్ని బయటి వారెవరైనా విమర్శిస్తే ప్రభుత్వం ఉద్యోగస్తులనే సమర్థించేది ఇందుకు ఉద్యోగస్తులు ప్యరింటించి ధైర్యంగా పనిచేయటానికి నిలబడ్డారు. ఇప్పుడంతా పోయింది. ఎంతకాలమంతో పనిచేస్తున్న శ్రీ హెచ్. ఎమ్. పటేల్. జి. కామత్ గార్లు సంగలే మేం దో తెలుసుకుందా” అని ఒక పెద్ద ఉద్యోగస్తుడు వాతో అన్నాడు.

సమర్థత విషయం చూడాలి. ఎంపీయే మేంట్ ఎక్స్ ప్లేజీల ధర్మమే అని సమర్థత పూర్తిగా రూపుమాపిపోయింది. పేరు వమానుచేసిన అధ్యక్షులకు వరసగా తీసుకుని ఉద్యోగాలిచ్చేసంలే సమర్థత ఏమంటుంది? యూనియన్ పక్ష సర్వీస్ కమిషన్ సంగతి అభ్యంతరిగానే ఉంది. ఇంటర్వ్యూకి హాజరుకొని అభ్యర్థులకు ఉద్యోగాలిచ్చిన సందర్భాలు కూడా కొన్ని ఉన్నాయి.

సామ్యవాదం ఆవరణలో కొచ్చేసరికి అధికారుల పరిపాలనగా మారుతుంది. అందుచేత సామ్యవాదమీద భారత ప్రభుత్వానికి నిజంగా నమ్మకంఉంటే ఉద్యోగస్తుల సమర్థతను పెంపొందించాలి, గాని వాకేం చేయగూడదు.

* * *

భారతదేశ ప్రాచీన చరిత్రను గూర్చి, హిందువుల కీలసంపదనాగూర్చి కొత్త విషయాలు తెలిపే పుస్తకాలు ఈమధ్య కొన్ని వచ్చాయి. మేజర్ జనరల్ జె. ఎఫ్. సి.

ఫుల్లర్ ఇటీవల ఒక గ్రంథం రాశాడు. దాని పేరు “అలెగ్జాండర్ యుద్ధానికి” (ది జనరల్ సిక్ ఆఫ్ అలెగ్జాండర్ ది గ్రేట్) అందులో ఆయన ఇలా వ్రాశాడు:—

“అలెగ్జాండర్ యుద్ధానికి వాళ్లు చేసున్న సమయంలో శిశువుడనే రాజు అతని పక్షం చేరాడు. ఈ శిశువుకు గాంధారరాజు. గాంధారం కు వార, సింధు వరులనుగ్గ ఉన్నది. పూర్వం తిమునీ పై ద్వీపంలో తక్షిల రాజు శ్రీకుంఠో కలియదలచాడని శిశువుకు అలెగ్జాండర్ తో చెప్పాడు.”

పూర్వం తిమునీ యుద్ధం చేసిన సందర్భంలో అలెగ్జాండరు సైన్యంలో 5000 మంది భూతీయులు ఉండేవారని కూడా ఈ గ్రంథంపల్ల తెలుస్తోంది.

పూర్వం భారత ప్రభుత్వం కింద కార్యదర్శిగా పనిచేసిన సర్ ఒలాఫ్ కార్లో కొత్తగా “పాస్” అనే పుస్తకం వ్రాశాడు. అందులో ఒకచోట ఇలా ఉంది:...

“హిందూరాజు జయపాలుణ్ణి మహామత్ గజనీ ఆఖరుసారిగా ఓడించిన యుద్ధమీద సరిగా ఎక్కుడుండ్ల తెలియనుగాని పెను వరుకు దగ్గిరోనే ఉండి ఉండాలి. ఈ యుద్ధం క్రీ. శ. 1000 లో జరిగింది. తరువాత కొద్ది సంవత్సరాలకి 1008 వ సంవత్సరంలో జయపాలుడి తరువాత రాజ్యానికి వచ్చిన ఆ పం ది పాలుడితో గజనీ యుద్ధం చేశాడు. కాని ఈ యుద్ధంలో కూడా హిందూరాజే ఓడిపోయాడు. రాజపుత్రుల దైర్య సాహసాలు కొర

భారతదేశంలో పర్యటించవచ్చిన యుగ్ స్లావియా అగ్ర్యశుకు మర్షల్ టిటో, ఆయనపతి, వారికి ఢిల్లీ విమానాశ్రయంలో స్వాగత మిచ్చిన రాష్ట్రపతి, ఉపరాష్ట్రపతి.

★ న్యూ ఢిల్లీ లేఖ ★

గాకుండా పోయాయి. గజనీచేతుల్లో ఓపి పోయిన వారిలో పలువురు పెనువరులలోయ లోని గాంధారానికి చెందినవారే నవటంలో సంజేహంలేదు. ఆ కాలంలో వేలాదిహిందు వులు ఇహం పుచ్చుకోవటంకూడా జరిగింది. అల్ బిరునీ తన చరిత్రలో ఆనందపాలుణ్ణి మెచ్చుకుంటూ “ఆనంద పాలుడు గజనీ కుమార్తెదేవి రావిన ఆ తిరంలో ఒక భాగం వాకు చాలాఇష్టం. ఆనందపాలుడు ఇలా వ్రాశాడు:

‘తుగప్పులు మీపై తిరుగుబాటు చేశా రనీ, ఖురాహన్ దాకా వారు చొచ్చుకు పోతున్నారనీ విన్నాను. మీరు కావాలంటే మీకుతోడుగా రీ వేల మంది ఆశ్వి కులతోను, 10 వేలమంది సదాతి సైనికుల తోను నూరు ఏనుగులతోనూ రాగలను. ఇంకా కావాలంటే ఇంతకు రెటింపు నేన నిచ్చి వాకుమూడణ్ణి పంపించగలను. మీ అనుగ్రహం సంపాదించాలని కాదు నేనీ పనిచేసేది. నేను మీ చేతులో పరాజితు డయ్యాను. మీరు మరొకరి చేతులో పరా జితులటం నాకిష్టంలేదు.’

ఆ తరువాతనే భారతదేశంలో వెయ్యేళ్ళ వానిసకనం ప్రారంభమైంది.

అరెగ్గాంపకు తన శత్రువులనుకూడా గౌర వించేవాడని జనరల్ ఫులర్ మెచ్చు కున్నాడు. గౌరవించటం, అగౌరవించటం శత్రువుని బట్టికూడా ఉంటుంది. ఢిల్లీ పాలించిన ఆఖరి హిందూ రాజా పృథ్వీరాజు కూడా మహామద్ గౌరీని గౌరవించాడు. గౌరీని స్వదేశానికి సురక్షితంగా పోనిచ్చాడు. కాని గౌరీ పృథ్వీరాజును ఓడించినప్పుడు పరమ కీరాతి కంగా ప్రకరించాడు. పృథ్వీరాజు యుద్ధ భూమిలో మరణించాడు. నీసం పృథ్వీ రాజు కుటుంబం మొదలకూడా గౌరీ కనికరం చూపలేదు.

* * *

తీర్మాకాలమొదల తీర్మాకాలు చెయ్యటం, బల్లలు విరిగిపోయేట్లు గుండెపెన్వసించటం, గొంతులు చించుకుని నివాదాలు చెయ్య టం—వీటితోనే నమస్కరిస్తూ పరిష్కారం అయిపోయేట్లులే భారతదేశం ఈ వాటికి

భూలోకస్వరమై ఉండేది. ఈ తీర్మాకాలు అంటులేని బ్యాంకి రాసేచ్చిన చెప్పల్లాంటివి. వాగవులు కాంగ్రెసులో చేసిన తీర్మాకాలతో దారిద్ర్యం నిర్మూలనమై పోతుందని కొందరు ఆకాధానం పెరి బుచ్చారు. మంచిది. అంతకంటే ఎం కావాలి? కాని తీర్మాకాలు చెప్పేస్తే చాలా, వాటిని అమలు చేయనక్కర్లేనా అని ప్రశ్ని. తీర్మాకాలను అమలుచేయటంకూడా అత్యవసరమే అయ్యేట్లులే ప్రభుత్వం ‘అమలు చెయ్యం డోయ్’ అని తీర్మాకాలుపంపినంత మాత్రాన అమలు జరిగిపోతుందా, ప్రజలు చెబు టూడ్చి కవపడి పని చెయ్యవక్కర్లేదా అని ప్రశ్ని. కవపడి పని చెయ్యటమంటే ఎవరికీ గిటను. కాంగ్రెసు వాడులకు దేశాభిమానం కంటే తమ పలుకుబడిమీద ఆధారమే ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. రెండవ ప్రజాభివృద్ధి కాలంలో కృతకపాటూ నికే పటిష్ట దుర్గతిమాస్తే ఈ సంగతి తెలుస్తుంది. తెరకు పంటకు అధికార్పిత్ర ఉద్యమం అంటూ ఏమీలేదు. అయినా తెరకు (62-వ పేజీ చూడండి)

సమర్పణ

కందుకూరి వంగరాజు

(గతనందిక తరువాయి)

6

ప్రాంతా, ఎర్రగా ముగ్ధపాపిడ, దమ్మడి అంత కంకపు బొట్టు, తెనెంకు కుప్ప గాచిపాసి చీ-కట్టకని, గున్న మామిడి చెలలా వున్న రమణమ్మ ఆసోకానుకానూ పిథిబడిలో చదివింది. ఇంట్లో అన్నగారినది ఏ, బి, సి, డీలు శేక్కుకుని పుస్తకాలు చదివడం వరకూ వచ్చింది. రండ్డి వెంకట్రామయ్యకు అంతగా పూర్వాచారాలు లేక పోవడం దానితో దా ఇంట్లో వున్న వాళ్ళందరూ కూడా కొన్ని అభ్యుదయ మార్గంలో మెరిసి పెద్దవాళ్ళవడం జరిగింది.

‘వర్తకము ధర్మాలు అంటారు, ఆ ఆ వర్తాలు సక్రమంగా జరుగుతుంటే పాటిం చడంలో సబబు వుంది. అది ఎప్పుడైతే విచ్చిన, మయ్యేయో, అప్పటితోటే సరి పాటింపడం దాంతో ఆచారాలకూడాను. ఏవో పాటించి అనుబంధం పెట్టకపోతే, వరకంలోకి వెళ్ళు తామని, ప్రాయశ్చిత్తిం చేయించుకోవాలని అనుకోడం తరిమాధ్యం. ‘జెబుడి దృష్టిలో అంతా ఒకటే’ అన్న దృక్పథంలో వెంకట్రామయ్య మాట్లాడం వర్తసాధారణమైన విషయమే. ఈ విషయ ముండా ఆ చెట్టు క్రింద పీడరి కల కోసం అని అనుకున్నాడు కొందరు. మరికొందరు నక్కజిత్తులై అన్నాడు. ఏని భిన్న అభిప్రాయాలను ఎందు వ్యాపింప జేసినా వెంకట్రామయ్య ఉద్యోగ ధర్మ తీత్య, ఏకదూరివాడేనా వస్తే ఖీజా తలం దా దావా చెయ్యడం, ఇతర వరాలవారికి ఎవరికో ఒకరికి తోచా భోజనం పెట్టిందడం జరుపుతూ వుండేవాడు.

దీంతో మొదట్లో ఎలా వున్నా కాలక్ర మేణా వెంకట్రామయ్య అంటే ఓ విధమైన గౌరవం అభిమానం అందరికీ కలిసింది. దీనికి తోడుగా ఆ సైమను కమిషన్ సోజులో చెప్పబట్టుంలో వుండడం ప్రకాశంకారు చూపించిన ధైర్యపాపా లన్నీ కర్ణా

మాడడంతోటి అంతవరకూ మూలమూలల్లా వున్న కాంగ్రెస్ మీద భక్తి ఆరాధనాపట్ల వున్నాయి. చిరభా పరిశ్రమ కూడా ఎక్కడ చీలెనే అక్కడ పెట్టిందానికి ప్రయత్నం చెయ్యడం ముంగుగా నీన ఇంట్లోనే అందరినీ శిక్షిస్తూ చెయ్యడం జరిగింది.

ఇలా ఆచారాల్లో రాజీయ చెతివ్వం తీసు కువచ్చి ఓ నాయకుడు అయిపోయేడు వెంకట్రామయ్య. అండగా విలంతు వివాహం, కారదావిలు, వరకట్న నిషేధం, స్త్రీవిద్య సాత్తింత్రివం, వర్తాంతం సాత్తింత్రిం, చారి జనోపరణ, అంకాంగీకార లభాయి తీరుడే తలండా మారిపోయింది ఆయన కాలం

ఇటువంటి వాతావరణంలో నయను శ్రీ ద్విరున్న రమణమ్మకు, మొదటోనిప్పుడే గే ఇంట్లోంచి అవధాని వచ్చేడే ఏగ్గునా విచ్చి న్నం ఆ వుతుం డో అని తెంగపట్టుకుండ; మొదటో ఖంగారు పడింది. ఆ తొలిదనంలో మూగము తియ్యదువులావుండి అన్నీటికి నమా ధానం అంటూ వచ్చేది ఆయన్ని చూచి.

ఆ తాలూకా అధ్యక్షులూ ఉద్యోగంఅయి, వేరుకొపురంపై సంతాపం పొందిన కొన్నాళ్ళకుకాని అవధాని అంతంకలేను. ఆ సంతోషకరణలో, ఆయనలో వివక్ష భావాలువున్నా వ్యక్తికిరించలేని పిరికితనం వుండన్న ఆ భి పాయంలో వడింది. ఒక్కండుకు మాత్రం నంబర పడిపోయి ఆయన్ని ఆరాధింపడంలోకి వెళ్లి పోయింది. తను ఏంచేసినా కూడా కలుగ చేసుకోకుండా, ఓ విధమైన గృహ స్వాతంత్ర్యం ఇచ్చేదన్నదే ఆ విషయం.

దీన్ని సద్వినియోగించడం తన విధి అని, తీరిక సమయాల్లో ఇరుగుబారుగువాళ్ళను ప్రోగుచేసి రాట్నం తిప్పడం, ఏములు చేయిం చడం, ఆంధ్రపత్రికలో అనుదినం వచ్చే వార్తలు చదువుతూ చెప్పడం, విచిత్రలింగం గారి ప్రహసనాలూ, చిలక మర్తవారి గ్రంథాలూ చదివడం చేస్తావుండేది. ఇరుగు బాగుగువారిలో కత్తికొత్తి అభ్యుదయ భావాలు కలిగివుండేది.

ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే ఆ వాడే ఆవిడ ఓ చిన్న నాయకరాల్లెపోయింది

అప్పుడప్పుడు చెప్పిన మాటలనుబట్టి తెడి కూతురు ఎక్కడుండో, పెద్దదోనలోపడే పాడయిపోయిందేమో, దాన్ని ఏ వాటికేనా తీసుకువచ్చి ఎర్రవూర్లంలో పెట్టాలన్న ఆశ కలేది. దీనికోసం, అక్కడక్కడ వార్తల కోసం పొంచివుండి ఎదురున్న వాళ్ళని.

ఆ వాడు, వెలకేరిం చెల్లిన అవధాని కూడా ఎవరో వెంటచెల్లకురావడంమూచి మొదటిలో డిల్లాబాయివా వెంటనే మూడు ఎంప్లెకేరిం చూచిన కెచి ఎంతిదయ్యిందో ఆనుకుని ఉగ్రకులతోనన్నీ కొలింకుకుని, పాతిళ్ళల్లానే నడిపించింది.

కెచిని, ఆ విషయం మౌనముగ్ధునుండి ఈయన ఎలా తీసుకురాగలేను? ఎందుకు? అన్నవి తెగవి ఆలోచనలే అయినా, ఓ ప్రక్క ఈవాటి అయినలో, నివురుకప్పిన నిప్పలా వున్న చెరవానిని జోహార్లు వలే న్నింది. కళ్ళు చెమ్మగిల్లి పోయాయి.

పాదప్రక్షాళనం అయిన తర్వాతనే “రమణా! ఈ రోజునుకే కెచి మన దగ్గరే వుంటుంది. దాని కాధ్యంతం నీదే” అన్నాడు వత్తుతూ అవధాని.

“ఎన్నాళ్ళనుండో ఇక అనుకుంటూ వున్నాను. అది ఈ రోజును నిర్దించింది. వుత్తుల్లా పెట్టి పెంచుతాను. ఏంకెచి వాడగ్గరవుండి చదువు సంధ్యా శేక్కు పంటావు కదూ?” అని అడిగింది. దగ్గరను వచ్చి ఒడిగిన కెచి పొంగి వచ్చిన ఆనందంలో మాట్లాడలేక కళ్ళమ్మట నిట్టి పెట్టు కుంది.

“ఎందుకూ ఏమిసావ? ఆకన్నా లన్నీ గట్టెక్కి పోయేయిరే!” అంటూ చీచి చెంగుతో కళ్ళు తుడిచింది. చిలుక్కున జ్ఞాపకం వచ్చిలోపలికి వెళ్లి కుంకపు భోజన పలుకు వచ్చింది. తీసి వెంటనే బొట్టు పెట్టి “ఎంత లక్షణమైన మొఖం చూశాదిది!” అని ముగిసిపోయింది. అవధానికి కళ్ళు చెమ్మ గిల్లెయి !

నరనృత సంగీత విద్యాలయ (హైదరాబాదు) వార్షికోత్సవంలో వీణ వాయిస్తున్న డి. స్వస్థిమారి, భారతీ దేవి (ఆంధ్రవారపత్రిక బాలలసంఘం సభ్యురాలు)

తదివగాయ అక్కడ ఆపూలోకాదా కిచి ఎంతో తోడునిడగానే వుండేవారు. ఆతదివలకా ఇప్పుడు ఈ తదివకా సనా (నాంకిం లేదా కన్పించింది కిచి. ఏ నంట రిగా ఉన్నపుడో మనసు నిలుపుకోలేక చూచాయగా దేవుడి అలహాగులోని కుంకం తెచ్చుకుని పగిలిపోయిన అద్దంలో చూసు కుంటూ ఉన్న సన్ని వేళం తప్పుకు నుర్తుకు వచ్చింది కిచికి. దీనికి తోడు చక్కగా పువ్వులు తురుముకుని పాంజేబులలో పెట్టు కుని గజాలు నాలుజరిలు తోడుక్కు. 'తే ఎంతిభావుంటుందోకా-అని మనస్సు తిర కలు వేసింది. కాంతో ఏవో ఏవో మధుర సంతాపింపులు ఆపురించేది. కొవి...

చెట్టున ఎవలో ఒకటి ఇచ్చుకున్నట్లు "అమ్మో వాన్నా చూస్తే! అన్నగార్తెకు తెలిసి!" అన్నధయం పెనుగాలిలా వీచేది. తనవలో మలమలడిపోయే గావాలూగే ఒకఒకలాడిపోతూ "ఒదివా! అవన్నీ ఒడ్డు వాన్నా, అమ్మచూసే నిలుపువా వీళ్ళే వుండ!" అని చేతుల్లో తలపెట్టుకుని వెళ్ళి వెళ్ళి ఏడిచింది.

అనధని రమణమ్మకూడా తెల్లతోయేను!

"మా అమ్మో" అంటూ పొదివిడగరకు తీసుకుని రమణమ్మ అనువయిస్తే అనధని "రావమ్మారా! ఇక్కడనుండి నువ్వైరంకు వీరలు, జాకాలు, గజాలు, పువ్వులు అన్నీటి తోమా పలకటంగా వుండాలి. కాళ్ళు, అమ్మ ఎవకూ రావమ్మ! అవన్నీ ఒడినె నీకు చెప్పుకుంది" అని ఏవిధంగా అనువయం చెయ్యలో తెలియక ముక్తపరిగా రెండు చూలులు చూట్టాడే పూగుతున్నాడు.

"ఒకారి అభీనుకువెళ్ళివస్తా" అని వెళ్ళి బాయేను అనధని.

"కాస ఫలహారంచేసి వెళ్ళవచ్చును" అంటూనే కొబ్బరి లపాట్రా జంటికి ముక్కలు పలుకోచ్చింది. అయితెర్యాతి కాస మజిగ-నిమ్మకాయపిండినది-ఇచ్చింది

అభీనుమెట్లు ఎక్కటప్పటికే అనధనికి తోటి ఉద్యోగుల్లో ఓ విచిత్రమైనమాపులు కనురెప్పలమధ్య ధయం, కనుపించాయి. ఇదితరకు అదరంగా పిల్చి పిచ్చాపాటి చూట్టాడే తిరధాత, పెద్ద గుమాస్తాకూడా చూపీ దూడనట్లు తిలలు వం చేసుకుని పనులో ముగిసిపోయేను. నోటి గుమాస్తాకుకూడా అలాగే ప్రవర్తించాడు. ఇది ఖంగారు

పెటిండి అనధని. నమస్కారాలంటూ పెద్దలదగ్గర అని ముఖ్యుడు మాన్నారాయణ దగ్గరకువెళ్ళి;

"ఏరా! ఏమిటి దంతా?" అన్నాడు మాన్నారాయణ అనధనికూడా ఒకే నయస్సువాళ్ళు. ఇదరిగొన్నకూడా ఒకేవిధిని ఓ వందగజాల దూరంలోవున్నాయి. గజా పిచ్చాపాటి, ఊసుపోవప్పడెల్లా చెప్పకో తదిం అటు రాజకీయాలదగ్గర మొదలుపెడతే, ఇటు సర్కిటులో తమాసీ త దారుగారు కొను పోగుచేసుకోవడం వరకూ ఎన్నో దొబాయేది. రాజకీయంగా ఆమూలాగ్రం గాంధీగారు వ్యరాజ్యంకొరకు ప్రారంభించిన ఉప్పుసత్యాగ్రహం, దరిఖాతద్యయం వగైరాలంటే, నిలుపునపిడి ఇచ్చేంతటి ఆరానవున్నా మాన్నారాయణ నైకి బ్రిటిషు ప్రభుత్వంపట్ల అడుగులకు మకుళ లూలే విషయ విధేయతలు, గౌరవం, ధయ ధికులుకూడా ప్రదర్శించేవాడు.

'ఎందుకురా ఈ నక్కవివయం?' అని ఎవరేనా అంటే కిఖపట్ల గౌరవంవరకూ వాగ్వివాదాలు జరిపేవాడు.

భారతి

1959 జనవరి సంచిక

కవిత్వం:

ఎకోబాల్ ఆత్మరహస్యము—శ్రీ బూర్గులరామకృష్ణరావు.
భానుకర్ వికాంతి—శ్రీ కొమాండ్లూరు కృష్ణమాచార్యులు
హేమంత సంకాంతి—శ్రీ శివగన నరసింహస్వామి

వ్యాసాలు:

ఆంధ్రవచనరచనాభేదములు—విమర్శ
—శ్రీ నిడుదవోలు వేంకటరావు
గ్రహక్షాత్రముమందలి విశిష్టత
—శ్రీ రాళ్ళపల్లి గోపాలకృష్ణమాచార్యులు
మేఘవందేశంలోని మధురీమ

—శ్రీ నేటూరి రామదానయ్యంగారు
అర్థశాస్త్ర పితామహుడు—పి. ఎమ్. స్మిత్
—శ్రీ బులుసు వేంకటసుబ్బారావు
భాస్కర రామాయణము

—శ్రీ కొర్రపాటి శ్రీరామమూర్తి
అమెరికాలో ఇంగ్లీషునాహిత్యం—శ్రీ లయోనల్ ట్రెలింగ్
నాహితీసుగతునివ్యగతం—రామచంద్ర

నాటిక:

ఎవరో పిలిచారు!—శ్రీ అంగర సూర్యారావు
వ్యంగ్యరచన:
మహిమకుటావదానం—'తాతాచార్య'

కథలు:

ఆత్మజ్ఞానం—శ్రీ ఆర్. ఎస్. సుదర్శనం
ధర్మవ్యాధుడు—'మంజీర'

కలగూరగంప:

అంటసిరిపండుగ: సంకాంతి
న్నడభాషాధారకుడు—కీటైల్
మనవిమాటలు

వెల రు 1-0-0

మేనేజర్, భారతి 7, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1.

సమర్పణ

స్వతహాగా సహృదయుడే అయినా నూర్నూరాయణకు అండగా ఉత్పత్తిగాని, ఆదుకోడానికీ భూతపతికొని లేడు. ఏదో కవపడి, వారాలు చెనుకుని నెకండరీవరకు చదివి, కాటూ కడుపు పట్టుకుని సంపాదించుకున్నాడు ఉద్యోగం. అజ్ఞాతే చిప్పాకరా చేతికి వచ్చేయవలసినిస్తే ఏర్పడుతుంది. అందుకే మనిషి ద్విస్వభావాల్లో నలిగిపోయేవాడు; ఊగిస్తే బోయేవాడు. అవధానిమాసి నూర్నూరాయణ ఏమీ తెలియపటే తెలుపేడు నెదిమూ చిరుస్తా.

హెడ్ నూర్నూరాయణ బంట్లోతును పిల్చి తనకి చివరదాలన్నటు "అవధానిగారితో చెప్పదొరకల్యమన్నాడని" అని పుస్తకం చెబుతుంది. దీనిగా నూర్నూరాయణ మామంపే అవధాని వడిచి ఆ దొంగారి గదిలోకి వెళ్ళేడు. లోపలికి రావడంచూచినా మామంపే ఓపడి నిమిషాలు కాగితాలు తిప్పివేలే తిప్పుతూ, కలం సిగాబుడిలో మంచి వ్రాయలన్న ఉద్దేశంతో ఉన్నటు కవపడి మరీ ఏమీ వ్రాయకూడదు. అన్న తిలంబులో మళ్ళీ చెప్పేస్తాన్నటు వడించేడు.

ఇవన్నీ మామంపే అవధాని మంచుండి బోయేడు. నవ్వు వచ్చింది. ఈ దిష్టిబొమ్మ ప్రసరించానీ! వచ్చేవన్నటుగా చిప్పివన్న దిగ్గాలమకున్నాడు. కొని కొర్రాచరణలో పెట్టలేక అలాగే నిలుచునిబోయేడు.

కొంచెంసేపాగి గంట కొట్టేడు. జవాను వచ్చివతెరవాతి "ఈ కాగితం ఆ కావసమయ్యి" అనిసి మళ్ళీ తిలంబుచున్నాడు. కాగితం మధ్యలో ముసుగు వేసుకున్నాడు.

కాగితం పుచ్చుకుని అవధాని చదివేటప్పటికి విపరీతమైన ఆవేశం వచ్చింది. ఆ ఆఫీసుగారి చెవనరం, అమర్యాదా ఆ ఆవేశాన్ని మరింత రెచ్చకొట్టాయి. "ఉద్యోగంలోంచి తిన్నేసేదన్నమాట?" "తెలియటం లేదా? ఆ ఆర్థిరు చదువుకున్నావా?"

"ఎందుకూ?" "ఎందుకేమిటి! తెలియటం లేదా? చిన్నవాళ్ళు, అభివృద్ధిలోకి రావలసివచ్చు, రాజకీయాల్లో ప్రవేశ మేమిటయ్యా! ప్రభు

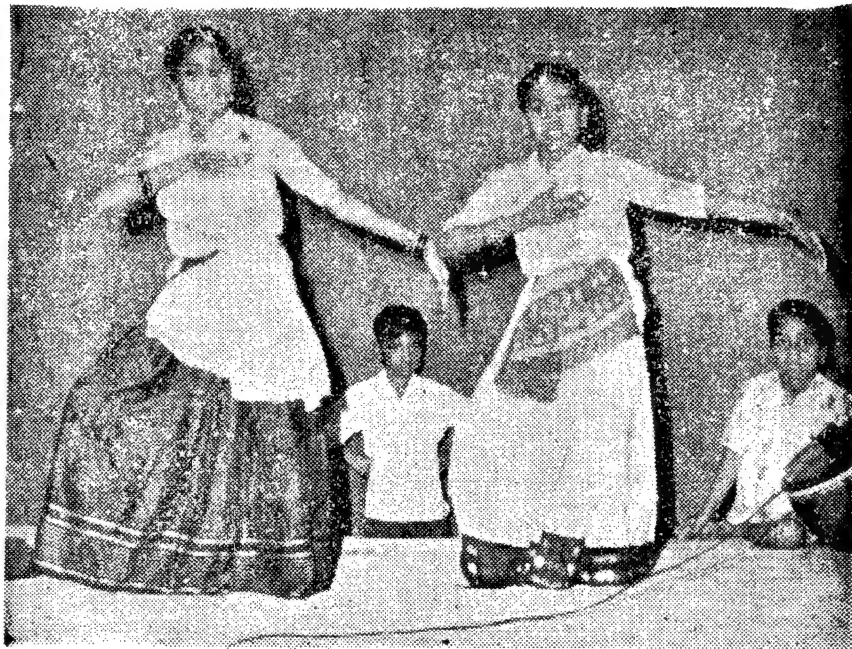
తనను తిండి సుదా ఇసుంటే, దానికే ద్రోహం తలపెట్టి, స్వాతంత్ర్యం అంటూ పిచ్చికుతలా, వెర్రిపేసాలు వెయ్యడం ఏం బావుందయ్యా? అందుకే..." అని నవ్వుకు వెటకారంగా అభీషేకు.

"ఇలాంటి మాలకుడు తిన్నేకంటే అదే పేలు" అన్నాడు అవధాని.

"అయితే యాదవారానికి బయల్దేరు లేపటినుంది."

"సరిగా మాట్లాడలేం" అనేసి బయటకు వచ్చేసేడు. శరీరం కురికురిలాడి పోతూంది. ఉన్న ఉద్యోగం పోయిందన్న చింత లేక పోయినా, ఇది ఇంతివాతావుగా జరుగుతుందన్న విషయం అవధానికి నెత్తిపొట్టినట్లు ట్లయ్యింది.

ఆ రాత్రి రహస్యంగా మాన్సూరాయణ వచ్చి జరిగిన విషయాలన్నీ చెప్పేడు. రమణమ్మకు, ఆ తివాసీల్లాడు భార్యకు మాటా మాటా వసే దులిపేసిందట. అవిడ వీసపడి, కోపంలో 'నీ మొగుడి ఉద్యోగం తీయించేయ్యకపోతే వాపే...' అంటూ అని పన్నా గాలు పన్నీ, మొగుడిచేత పె అధికారిలకు అవధాని కాంగ్రెసు అభిమాని అనీ, తురినిభార్య కాంగ్రెసు మహిళా మండలి కార్యకర్త అనీ, ఉల్లోఅందరిలో ప్రచారం చేసి కాంగ్రెసు లో చేరమంటోందనీ, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో ఇలాంటి

నరనవ్వతీ సంగీత విద్యాలయ (హైదరాబాదు) వాణ్ణికోత్సవ సందర్భంలో నృత్యంచేస్తున్న డి. భారతిదేవి, డి. స్వర్ణకుమారి.

విషవ భావాలన్నవాళ్ళకు ఉండటం ధర్మవిర్యవాణకు అటంకమనీ ప్రాయశః చెసింది. దాని పర్యవసానమే ఇది అని అందిచేసేడు.

రమణమ్మ అర్ధం చదువుకుని ఒక్క పారి కుప్పకూరింబుగా అయి ఒక్క పోయి, మర్రి లేకుమని "కాగలకాంగ్య

గంగయ్యలే తీర్చేయ" అంది.

అవధాని మాన్సూరాయణ మొఖ ముఖాలు చూచుకున్నాడు.

"ఏమింది? అల్లా చూస్తాడు. ఉప్పు సత్యగ్రహం ప్రారంభమయ్యింది కదా? దువ్వాసో సుబ్బయ్యగారి జ్ఞానలో చేగుతాను నేను. వాలోపాటుకేచి కూడాను" అంది.

"మోపు కొట్టిపెట్టే అయ్యింది అవధానికే. తులంసేపు బులును సారబతూ రిగాడు జ్ఞాపకం వచ్చేను. దాంతో ఏవో ఏవో భావాలు క్రమ్యకున్నాయి.

మాన్సూరాయణ! మరి మార్గం అంటే. ప్రభుత్వం తవంతిల తాను స్వాతంత్ర్య సమరంలో డిగమన్నపుడు, మనం ప్రవేశించక పోవడం తప్పకాదా?" అంటూ అంతకాలు చెప్పేడు.

ఏది ఎల్లావున్నా ఆ మూడు వాణ్ణి కోకాల పామానుసద్దించుల్లో మురిగిపోయాడు వారు.

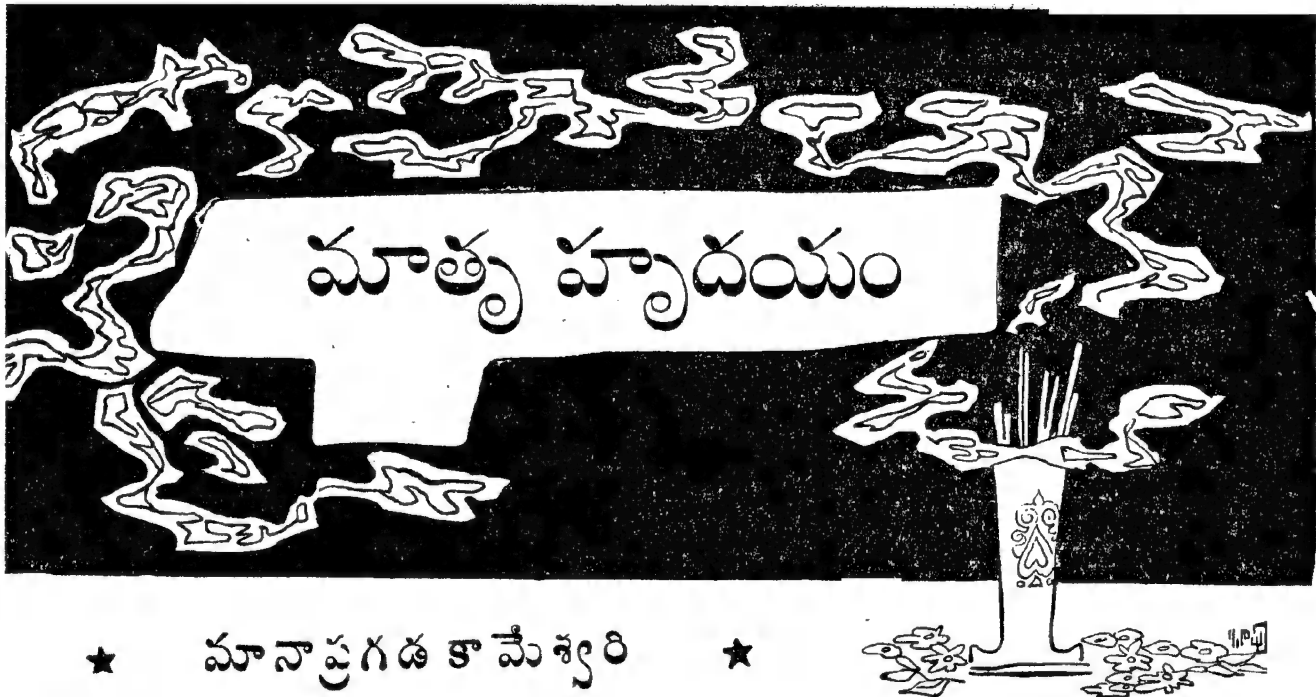
"ఆ వెనకముంద ఇంట్లో కాలెటింది. సప్తన కూలిపోయింది సంసారం" అన్న ముసలి బోడక్కల మాటలు వివవద్దం తిప్పులేదు అవధానికే, రమణమ్మకు.

—ఇంకా వుంది]

బొంబాయిలో ఇటీవల జరిగిన అభినయ వాణ్ణికోత్సవంలో పాల్గొన్న కుమారిదేవి, కుమారి అంబ.

★ మానాప్రగడ కామేశ్వరి ★

“నాయనా! ఒంటరిగా... నీతో చెప్పకాని నా మనోవేదన చలాచలమవుతుంది అని అవకాశం ఎన్నో కన్నీళ్లు లభించింది. ఒక్క పుడియ బికితో నా కన్నీళ్లు గాన విని కరిగింది నిరూపించు బాబూ! నీవు ప్రతాపమందు ఉపాసించే ఆకర్మ సాక్షి ఎవరవుతున్నావు? నీవు రాధేయం నమకుంటున్నావా? కాదు—కాదు— నేను చెప్పిన పని సిగు చేటు అయినా—కన్నకడుపు తీపిచే చెపుతా విను.

“కన్న కడుపులో—మా పిత్రిపాదుల ఆదేశాలు సారం తిబ్బాధిపతి—అతిథి అభ్యాస గతుల సేవచేసే భాగ్యం కలిగింది. ఒకాడు దూర్వాపమహర్షి విచ్చేకారు. భక్తి కెదలతో వారికి సపర్యలు చేశాను. ఆ మహాముని—నా సేవతో—సంకుషుడయి—సర్వకర్మసాక్షి యైన—ప్రభాకరుని ఉపాసించే—మంత్రోపదేశం చేశారు. తిడక దీక్షగా—మనం చేసే—కా విధి కి తెలుసుకొందామని—ఒకనాడెల్లానంచే ఆ జ్ఞానస్వరూపుణ్ణి ఆహ్వానించాను తలచిందే తిడవుగా—ప్రభాత సమయంలో—నది తీరాన—ఏకతంగా నున్న—నా యోగులు—ఉదయశాసనం—వాత్సల్యం—పించాడు

“బాబూ! పిత్రి—తేలూ చూస్తావే?”

అన్నాడా మధురమూర్తి. వేయి కిరణాల వేదమూర్తి—ఏం చెప్పాలో తోచక—తికమకపడ్డాను. సర్వసాక్షి—నా అంతర్యం గ్రహించి—అనుగ్రహించాడు. ఇంకేముంది? కన్నాత్వం కలుషితమయ్యింది. బాలభానుని ప్రతిబింబం గా—నీ జననమయ్యింది. రావమర్యాదలకూ—సంఘనియమాలకీ—ఏం కీడు మూడుతుందో—అనే భయంతో—అయోమయ స్థితిలో ఉన్న—నన్ను—లాలించి—లేర్చి—కన్నాత్వం మొగ్గివోకుండా—ఆ కౌణ్యమూర్తి—వరిమచ్చి—అసంతోషంలో—నీవర్యలో—లేరి మబ్బులను తీర్చిదిద్దుతూ—పురోగమించాడు. సంజీవాంలేడు బాబూ! నీవు నా తొలిసోమ పంటవు.

“అలా చూస్తావే? అనివాహితి—అక్రమమార్గాన్ని—అశలంబించానా? అందు నా తప్పేం లేదు. మని మంత్రం—పని చేస్తుంటా—లేదా అని మాళాను. అంటే—దాని ఫలితమే నువ్వు. కొవరినే నీ నిత్యోపాసన మూర్తిని—మన సంభావనకీ—కాదు—సర్వ జీవరాశికీ సాక్షిగానివు—ఆదిత్యుణ్ణి—అడుగు.

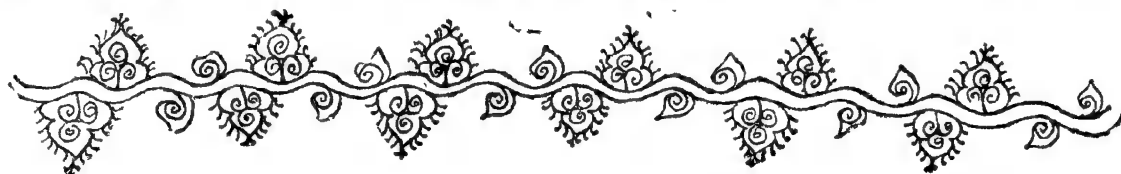
“నువ్వు తలి వేవా? అయితే కన్న కూనను గంగపాలు చేస్తావా? నీలో మాతృత్వం నశిం

చిందా?” అని అడుగుతున్నావా?—అడుగు నాయనా! తిప్పేం లేదు. వరాళిమ గర్భాలకు—నాదు వస్తుండేమానని—అలా చేయవలసి వచ్చింది. తండ్రి! కన్నకొడుకులు—రెండు వరాళై కన్నానికీ కాలుదు వ్యవసంపై—మే మాతృహృదయం తపించు బాబూ! నాపాట విను. పాంపెన తీర్చుకొన్న ప్రపంచాధిపతివు కొదవిన నీకు—రాధేయం ననిపించుకోవలసివగలేం నాయనా!

“నీవు చెప్పింది నిజమేనా!—స్వామి ప్రాహం చేయడం నామతం కొదంటా?” బాటంది. కన్నసాక్షి కుమారుడైన సర్వమందా? సరే! బానీ! ఒకపాట యియ్య బాబూ! యుద్ధంలో నీ తమ్ముల్ని చంపి, కన్నతల్లికీ—కడుపుమంట—ల్పించిన నీ చూట యియ్యవోయ్! ఏమంటా?—అరుమడి మీద నీకు కోపమా? మీ ఇద్దరు సమాన యోధులని మీరాజా ఎమ్మాడా? వాడి విషయంలో దయ దిల్చవంటావా?

“హానీ—అలాగే—వాడిభాగ వాడే పడతాడులే. మిగిలినవారీ జోలికి వావుగదా! అంతేచాలులే. కన్నతలిమీద—నీ కారంతో—ఈపాట మాట వా ఇచ్చావు. నీ గర్భనివడు—సేనానీలికీ—ఇవే నా దీవెనలు—

“ఉంటాను బాబూ! వెళ్లి రా—” ★

సుఖాంతమైన సంక్రాంతి

“ప్రతిచిన్న విషయానికీ చిన్న పిల్లల్ని పట్టుకుని పాఠశాలకు తీసి వెళ్ళిపోతామని నీవంటిది కాదువా? నేనాని నీ పిల్లల్ని నీ పంపారానీ నీవు చక్కదిద్దుకోవడమేలే... ఏమిటా వాని తేలిక? తప్పు చేస్తే బుజ్జగించి అలా కాదు - ఇలా చెయ్యాలి - అని చెప్పటో వారిగాలి గొడవ బాధనల్లు బాధలే వాళ్ళకి ఇంగిలీజానం కలుగుతుందా? ఏమో! నేనూ పిల్లల్ని పెంచాను; పెప్పివాళ్ళను చేశాను. కానీ అవివరం తెలియదు ఇప్పుడు. ఇన్నోవేషన్ మిమీ మాటలు పడుతూ మీ అధికారాలకు అగలగాడుతూ పడుచుంటున్నారా? నాకేంపట్టలేదు. ఆమహారాజా కోనా కూనో గంజి కోయకు తగదానికి అట్టే చెటి పోయారు ఒకరిపెట్టు కోరిందకుండా. మీ పతాకం మీ నెత్తిపడుచుకొండి! నా దారిని నాయించికి నేను వెళ్ళిపోతాను.”

అప్పుడే అలా స్నేహితుడు పార్వతీశం తో పడంపివెళ్ళి ఇంటికివచ్చాడు. గడపలో అడుగు పెట్టినా రోడ్లో విడిపించా యీ మాటలు. “కొనే పలానే నిండుండిపోయాను. ఇంతలో ఓసంచీలోగుడలు కుక్క ముకుంటూ గబగబా వాకిచోకొన్నా బామ్మ కన్నీరు చింది. ఎదురుగా వస్తూ ఆమెని ఆశ్రయించి చూడలేకపోయాను. కోపంతో ముఖం ఎర్రబారి వుంది. కనుకొలుసుల్లోంచి జారుకున్నాయి అశ్రువులు! ఎందుకలా ఆమె బైటికి వెళ్ళిపోతోందో అర్థంకాలేదు నాకు. అప్పుడున్న ఆమె మూర్తిని చూసి ఎలా పలకరించాలి గూడా తెలికే తెలి మొనం పేసుకు చూచూ నిండుండిపోయాను. కొంతసేపటికామె నాదృష్టికి దూరమైపోయినది. మెల్లిగా లోపలికి అడుగులు వేశాను. ఎదురుగా అత్రయ్య, రాధా కనిపించారు. రాధను అత్రయ్య చంక నేనుకోబోతుంటే దిగ్భ్రమిస్తుంది రాధ. అది జారిపోతుంటే ఆమె పైకి లాగుకుంటోంది. రాధ సన్నగా ఏడుస్తోంది; ‘బామ్మతో వెళ్ళానే ఆ త్రయ్య!’ అంటూ. ‘నీని పోనుకోపడ. తిర్యగి వెళ్ళు గానీ’ అని నిమగ్నంగా దాన్ని దొడ్డివేపు తీసుకువెళ్ళింద త్రయ్య.

“దాన్ని ఒదిలి పెట్టు కమలా! నేనాచ్చి పోస్తానునీళ్ళు!” గట్టించింది అమ్మ లోపల్నించి కోపంగా.

ఈమాటలు విన్న రాధ కూని రాగాలు

తియ్యడం మానేసి అత్రయ్య చంకలో సరీగా కూచుని జారిగాచూసిందా మెవేపు.

“నేనుపోస్తానే ఒదివా! మళ్ళీ నువ్వెందుకు?” అంది అత్రయ్య జారిగా చూస్తున్న రాధ వేపుచూస్తూ.

ఏమనుకుంటూ ఏమో మళ్ళీ మాటాల్పగు అమ్మ. రాధ, అత్రయ్య దొడ్లో కెల్చి పోయారు.

“చిన్న పుట్టింటి పెంచించగనక దాన్నేమిటా ఆమె సహించలేదు. ఆమెకు అదంతే గారాబమే ఆమె కామాత్రం అధికారంలేదూ ఈ ఇంటా? ... చిన్న విషయందగిర్చించి పెద్ద విషయందాకా ఇలాపోబాడుకుంటూంటే ఇంటా మొగాడేం

శ్రీనివాసకాశ్యప

కావాలి?... మంచిచెకూ తెలిసి కురదానికీ బుద్ధిలేదంటావు గానీ, ఇన్నోవేషన్ నిమ్మ ఎముయింది?... ఎందుకంటివం కలిగించాలామె? పండగ ముందర ఆమె కాస్తా అలా ఆ పల్లెటూరికి వెళ్ళి పోలే అక్కడి వాళ్ళేమనుకుంటారు? తిరస్కరించాటికాక మరేది వచ్చి కూచుంటాడు అతి నేనునుకుంటాడు. ఆమె ఇంటా లేకపోయేదానికి?... మనవరాలూ, పెంచిన ప్రేమాగనక ఆమె ముద్దుచేస్తుంది. అందులో తప్పు ముందరికి అసలీవిషయంలో ఎంగుకు నీకంత పట్టుదల? ఏళ్ళుగాగా నేనరా?... బుద్ధిలేకపోలే సరి!” అని గువరుపలాడుతూ బయటికి వెళ్ళి పోయారు నాన్న గారు.

“మధురే నీ నేనెం తప్పలేదే?... ప్రతి దానికీ ఇప్పుడే అంతి మంకుపటపడుతుంటే ముందు ముందు అది అసలు చెప్పిన మాట నింట్టుందా?... అన్నిటికీ అది ఆడింజే అట. పొడింజే పాటగా ఇలా చేసుకోండి ఎలాంటి పిల్లలేమూతం చెడిపోయా... అంగునీ, ‘అన్నిటికీ గారాబంచేస్తే ఎలాగండి! అలాఅయితే పిల్లలు చెప్పిన మాట నింటారా?’ అన్నాను. ఇందులో అంతి తీసుందరానీ, తాము ఇల్లువిడిచిపోయేటంత తిప్పువించేవామనక?... దీనికే ఇలా అందరూ అలరిపెట్టాలా?... ఇంతికి ఇదంతా

నాకర్హం! ఎవర్నని ఏంలాధం? దాన్ని ఎవరి మాటా సనేమివినుకుండా చేసేకాదు. అది అన్నంతా పాగించుకుంటోంది ఈ ఇంట్లో. బామ్మగా తనకంత బాప్యతుందో తల్లిగా నాకూ అంతే బాప్యతుంది. అలాంటప్పుడు, నేనీమాట అడంబో తప్పు మిటికి... అతి గారాబం చెయ్యుద్ధండే అన్నాను అంతేగా! తనున్నం దూషించలేదే...?” అంటూ గదిలో ఏడవడం మొదలెట్టింది అమ్మ.

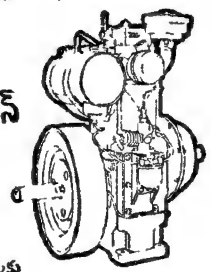
ఇంతలో అప్పుడు రాధ, ‘బామ్మకోవాతే అత్రయ్య!’ అని మంద్రప్రాయంలో రాగా లావణ ప్రారంభించింది. ఆలోజా, తిన్నటుండి ఇంతా విషయం వ్యాపించింది చిందినాను. అంతా తిలోమాలా దిగు తో కూచుండిపోయారు. ఇంతికి అసలేంజరిగిందో అప్పటికి నాను పూర్తిగా అర్థంకాలేదు. మామానుయ్య పండక్కి వస్తాడని అప్పటికి వారంతా జాలుగా మేముంత చూడానిది పడి పోతున్నాం. ఆవివత్సరం మే మా కమలతికు పెళ్ళియింది. పెళ్ళియంతర్వాతి మొదటి పండుగా-అందులో ముఖ్యంగా పెద్ద పండగా కనుక మామానుయ్యను రమ్మని ఆహ్వానించారు పండక్కి. మా అత్తని ఇంకా కోపరానికి పంపించలేదు. అందుకని ఇక్కడేవుంటి. పండగళ్ళకీ, ఏ మాఘమాసం లోనో పంపించాలని, బామ్మ వాళ్ళానుకుంటుంటే విన్నాను. పండక్కి కొత్త బట్టలూ అని దరాగా కొనాలని, అంటడికి (మామానుయ్యకి) ఏదో బహుమతి ఘనంగా ఇవ్వాలని అనుకుంటోంది మా బామ్మ అందుకని అన్ని ఏర్పాట్లూ చేస్తోందికూడా!

కీర్తీ సర్ -
ఇండియామాన్

మోటారులు
ఇంజనులు
పంపులు
వెడ్రునామగలు
విశాల కుళుకుంటుంటుంటు
వికేతులు

రెడియో అండ్ ఎలక్ట్రీకల్స్
విజయనగరం

PHONE III GRAMS PADELECT

మాచర్ల సౌందర్యము

పిసిమాతార కున్నంత సాగనుగా నుండగలదు !

పొగచైన దక్షిణాది వర్తకతారయగు, రాగిణి, సౌందర్యముగా నుండుటకు నులువైన సూత్రమును తెలుసు
కొనియున్నది. ఆమె ఇలా చెప్పుచున్నది: "నా చర్యమును మృదువుగా నుండుకొనుటకు నేను
ప్రతీరోజూ లక్ష్మీ టాయ్లెట్ సబ్బును వాడుచున్నాను." రాగిణియున్నా మీ అభిమాన తారలంద
రున్నా ఈ కుద్దమైన, తెల్లని, సబ్బును ఎన్నుకొనుటలో ఆశ్చర్యమేమీ లేదు. లక్ష్మీ టాయ్లెట్ సబ్బు
వాడుటకు ఎంతో సౌమ్యమైనది, ఎంతో పరిమళమైనది, ఎంతో మనోల్లాసకరమైనది. మీ చర్య
సౌందర్యము కోసం లక్ష్మీను వాడుటకు నేడే ఎందుకు ప్రారంభించగూడదు?

కుద్దమైన, తెల్లని

లక్ష్మీ

టాయ్లెట్ సబ్బు

పిసిమా తారలకు
సౌందర్యమునిచ్చు సబ్బు

రాగిణి, వినవపిక్చర్స్ వారి
'ఉత్తమ ఫుత్చరస్' చిత్రములో
పొగచైన తార

సౌందర్యము కోసం లక్ష్మీను వాడుటకు నేడే ఎందుకు ప్రారంభించగూడదు?

LTA 562-152 TL

★ సుఖాంతమైన సంక్రాంతి ★

అనిలు, పండగముందు మా స్వంత పూర్వీ ప్రతిష్ఠా, మా బామ్మ మానాలు చెయింది కొత్తియ్యం, అది తెచ్చింది. కొంత ధన్యం అక్కడ చూయింట్లో బోసేసి కొన్ని అమ్మేసి, బోలెడు దబ్బు మా దా పట్టకొచ్చింది. ఈ సంవత్సరం మా మామయ్య రోహన చిత్తరం రాయడంచేత, తీరా తమ పండుగముందు అక్కడికి వెళ్లి బోసే, భోగిదాకా వుండల్సివచ్చి తమ నాకడం అలస్యమయిపోతుండేమోనని వెళ్ళింది మానేసి, రైతుకు కలుగుచేసింది; తనవారి రావడానికి వీలెదని, పన్ను వియ్యం కొత్త పండగలోపల పంపించమనినా. కానీ, తీరా ఈమె ఇలా రాద్రుక్కా చాల్చి ఎందుకొ వెళ్లిపోయిందో తెలిలేదు నాకు. ఆరోజు అదివారం కావడాన ఇంట్లోనే ఉన్నాను. మళ్ళీ వాస్తూ గొప్ప ఎవర్నడగడానికి నిలబడదని నిమగ్నంగా అతియ్యదగ్గర చేరిఅడిగాను సంగతేమిటని.

“పొద్దున్నే, మారంతా కాఫీలుతాగా అమ్మ స్నానంచేసి వంట ప్రయత్నంలో వుండేబోయింది. ఏదో స్వీట్లు అదీ చెసుంటాలని. రాత్రి నీళ్లు బోదామని ఒడివ నీర్పింది. అది బామ్మ పోయ్యాలని వట్టు పట్టింది. ఒడివ నాలుగు చరిచింది రావని. అమ్మ నన్ను కేకేసి రాధకు నీళ్లు పోయ్యమంది. దాన్ని ఏడిపిసున్నారని నిసుక్కుండా మెలోపల్తుంచే. నేను గదిలోంచి ఇవ తెరికొచ్చి రాధను ఎత్తుకున్నాను. వదిల అందుకుని, ‘దాన్ని మారందా గారాబంచేసే. పగం చెప్పినమాట వివకుండా చేసున్నాను! వదిలి వెళ్లు కమలా దాన్ని! నేనేబానా నీళ్లు ఎండుకు పోయించుకోదో, తం ఎలా దువ్వింతుకోదో చూస్తాను’ అంది కొంచెం కోపంగా ఒడివ. అయితే మరీ అంతకోపం పైకి చూపించలేదనుకో! బానా అమ్మకి మూతం విపరీతమైన కోపం వచ్చేసింది. చేసే చేసే పని ఎక్కడిదక్కడ వదిలేసి నిసుక్కుంటూ సంచిలో నాలుగు గుడలు పెట్టుకుని ప్రయాణమైంది. ఇంకలో అమ్మయ్య లోపలికొచ్చాను, ఎక్కడికో వెళివరాదు. అమ్మయ్యతోనూడా ఏమీ మాట్లాడలేదు. గబగబా లేటికి వెళ్లిపోయింది అమ్మ. నేనేదో చెప్పబోతుంటే చూడా వినిపించుకోలేదు. వదిల గదిలోకలి ఏడవడం మొదలెట్టింది. ఎవరేం చెప్పగలం!...” అని ముగించింది అతియ్య. అదాసంగతి అనుకున్నాను నేను.

అది ఏదికావాలంటే అది తెచ్చియిచ్చింది. కొండమిది కొంత కావాలన్నా బామ్మ పను మార్చడానికి సిద్ధమే! అంత యిదిగా చిన్న పుటిసింది దాన్ని పెంచుకోంది. ఆమె ఆసరా మామకునే అది ప్రతిదానికి చేచి! దిగుతుండేది. దాని సంతకంగా ఆమెచేతి మీదుగానే జరగాలి. తలరువ్వడం, నీళ్లు పోయ్యడం, అన్నం పెట్టడం దగ్గర్నుంచి నిద్రపుచ్చేదాకా ఆమె చెయ్యాలి, లేదా మా అతియ్య అయినా చెయ్యాలి. అంతేగానీ, అమ్మదగిరది అరనిమనం చూడా వుండేదిగాదు. ఆమెదగిరతే అది చెప్పింట్లో ఆమె తలా

డించేదిగాదు. చెప్పినమాట వివక బోతే నాలుగు తన్నేది. అందుకని, ఆమెచూస్తే వెదిరిపోయి అసలు దగ్గరచేరేదేగాదు. బామ్మ, అతియ్య అమిత గారాబంచేసి రాధను తనకు దూరంచేసున్నారన్న అనుమానంతో వాళ్ళలా చెయ్యడం అమ్మకి గిట్టేదికాదు. దానాదీనా ఈ చిన్నతగాదా జరిగింది. ఇది అసలుకథ!

బామ్మ పూరికెళ్ళివచ్చింది రాధ సరిగా తిండితిండి మానేసింది. ఎప్పుడూ ఏదో ఒకపేచీ పెట్టుకుని ఏనుస్తూండేది. దానికి బామ్మమీద కెంకవల్ల అతియ్య దగిరచేరి గొణుటతూ వుండేది బామ్మదగిరి కెళ్ళవని. ఆమె పూరికెళ్ళివ ఈవారం పదిరోజులకే చాలా చిక్కిపోయింది రాధ. దాన్ని చూసినప్పట్లా జారేసేది. బామ్మ పూరికెళ్ళిపోయినప్పట్టింది యింట్లో

* * *
నిజానికి రాధంటే అమితమైన బామ్మకి.

★ సుఖాంతమైన సంక్రాంతి ★

అకాంతి ఆవరించింది. ప్రతిపూటా అమ్మ మీద కేక లేస్తూనే వుండేవారు నాన్నగారు.

* * *

నిమ్మడిగా ఇంజనెర్ జాబు గడిచాయి. రాధ చిక్కి పగమైంది. కుటుంబంకు పిక్కు పోయాయి. అన్నంకలిపి నోట్స్ పెడితే పని కింది మింగేదిగాడు. ఎప్పుడో మరి ఆకలితేరప్ప ఇన్నిపాలన్నా తాగిదిగాడు. ఇలా సాగుతోంది రాధ సత్యాగ్రహం!

దీనివరస చూసేసరికి దిగులుపులు కొచ్చి, నాన్నగారు నానా కేకలువేసేవారు అమ్మని. బామ్మని వెళ్ళిసిల్లుకు రమ్మంటే, కే వెళ్ళివచ్చారు. పైగా, అమ్మవెళ్ళి బామ్మ కాలేమిదపడి ప్రతివారి తీసుకురావల్సిందే గాని, ససేమి తెను వెళ్ళవచ్చారు చేసేదేం లేక గుట్టలుమింగుతూ వూరుకుంది అమ్మ.

ఒకరోజు మధ్యాహ్నం మాకు మామూలుగా గుడ్డలుయిచ్చే అరితన వచ్చాడు. ప్రతి పండక్కి తప్పకుండా వచ్చియిచ్చి పోతుండేవాడు. ఆ మామూలు ప్రకారం అరితన వచ్చాడు. దబ్బు చేతిలో వున్నప్పుడరికినాండేవాళ్ళు. అలాగే సంక్రాంతి వగరపడ్డాందిగా అని బట్టలమూట పెరి నేసుకుని వచ్చాడు. వాకిట్లో కూటదింపు కుని బామ్మని కేకకాడు మరి బామ్మ లేడుగా! అందుకని అమ్మ వెటికొచ్చింది.

“పండక్కి బట్టలు తీసుకోయా అమ్మ గారూ?” అన్నాడు.

“ఇప్పుడేం వద్దు లేవయ్యా!” అంది అమ్మ అదోలా.

“అదేమిటమ్మగారూ! పెద్దమ్మగార్ని పిలవండి. ఆ అమ్మతో మాట్లాడి వెళ్తాను” అన్నా డరితు.

“పెద్దమ్మగారు వూరికక్కారు!” అంది అమ్మ దిగులుగా.

“ఆమెగారు, ముందు బోటివేసే తెచ్చిన తరుకం తా అయిపోతుందో” ఇష్ట”

అన్నాడు నిరుత్సాహంగా వర్తకుడు.

“సరే! మరి ఆమెలేదే ఇప్పుడు తీసు కొడం మానేస్తా” అంది అమ్మ గాదిదికంగా.

“పోనీలేండి అమ్మా,” అంటూ దిగులుగా కదిలాడోను. నాలుగడుగులు వేసినవాడలా మళ్ళీ వెంక్కువచ్చి “పోనీ అమ్మగారూ! భోగిలేవనిగా వస్తాను. అమ్మగారిలో చెప్పండి. అయినా ఆమె వుండలేండి. భోగి నాటికే నా ఒచ్చేస్తాడు. మళ్ళీ ఓపారివచ్చి చూసిపోతాను!” అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

అరితలా వెళ్ళాక, అమ్మ కంఠం కొ ఆపుకోలేని దుఃఖం వచ్చేసింది. ఏం చెయ్యటానికి తోచక కావాలి గదిలోకెళ్ళి పడుకుంది రాధామాదా రింకి కొరింబలుకే నేదని కాసేపు గోలచేసింది ఆత్రియ్య ఎగిర. బామ్మంటే నాక్కూడా మంచి మంచి బట్టలు కొనిచ్చేది. ఈ పెద్దపండగ చాలా ఘనంగా చేసేది. ఎన్నో పిండివంటలుచేసి, ఏదీ లేదనుకోకుండా నలుగురికీ పెట్టేది. సంక్రాంతి పండగ బలేదర్గాగా చేసేది. అసలే సంతోషం మామమయ్యకూడా తనాడు గనుక యింకా బాగాచెప్పింది బామ్మ అనుకున్నాను. కాని, అన్నీ లలకింగు లయాయి.

ఆమెవుంటే, అన్నీ తన చేతిమీదుగా చేసుకుపోయేది. అలాంటిది ఆమె ఇంట్లో లేక పోయేసరికి ఎవరికీ ఉత్సాహంలేదు. అంతా అదోలా అయిపోయారు. చిన్నపిల్లల్ని కేక లేపే ఈ పెద్దవాళ్ళు, ఇలా ఎందుకు తిర్రా లాడుకుంటారో అర్థంకాలేదు నాకు. చిన్న చిన్న విషయాలకి పెద్ద పెద్ద అర్థాలుకల్పించు కుని ఒళ్ళినొకళ్ళు తనితంతరిం ఎందుకు పొధించుకోవా లనుకుంటారో గూడా, ఎంత ఆలోచించినా భోగపడలేదు ఒకటి చెప్పడమేగాని, తాము ఆవరిందడంవుండదు ఈ పెద్దవాళ్ళలో. వివాది కందిదు పెద్ద వాళ్ళలా కాదు బామ్మ. కాని, ఆమె గూడా ఈపారి ఇలా ఎందుకుచేసిందో... అనుకున్నాను. నా ప్రశ్నకి సమాధానం దొరకలేదు.

“ఏమియిలే నేం! పండక్కి మామయ్య రావడంగాని, కొత్తబట్టలు కొనుక్కొడం గాని, సర్దాగా అందంకొలపడం చెయ్యడం గాని లేకుండా పోయాయి. మ్మ!” అను కున్నాను. అయినా ఒక్క ఆక్రమత్రం వదలేదు నన్ను. “భోగినాటికే నా బామ్మ వచ్చితిరుకుంది. కొరణం—ఇన్నిరోజులు మమ్మల్ని ఒదిరిపుండలేదు ఎప్పుడూ. కాగా, మామయ్య పండక్కివస్తాడని ఆమెకి తెలుసు. అందుకే తప్పకుండా వచ్చేస్తుంది,” అని

గట్టిపమ్మకం కుదిరిపోయింది.

బామ్మ, ఎప్పుడూవస్తుందా అని ఎదురు చూస్తున్నాను నామటుకు నేను. ప్రతి రోజూ బాద్లం నే బస్సు కొనుక్కోమోనిని వాకిట్లో కొలలావేసేవాడే ఒకరోజున— ఇక రెండురోజులుమాత్రమే వుంది భోగి— వాకిట్లో నిండున్నాను. రెండేబండి చూ ఇంటివేసే రావడంచూసి, నా మాదియం గంతులేసింది! నా ఆనందానికి అంతేలేదేక. బండి వాకిట్లో వచ్చేదాకా ఆక్రమత్రం పోయినా. తీరామానే మార్తె! ఒక వియ్యంమూటా, ఇంకా ఏవోవో కేసుకుని వచ్చాడు. అని లోపలపడేసి, ఎడవి బండికి కేసేసి అరిత అలా బజారోకి బయల్దేరాడు. అరితితోపాటే నాన్నగారు కూడా వెళ్ళారు. ఇద్దరూ లిల్లవెళ్ళి పండక్కి ఏమన్నా కొను కొన్నాస్తారేమో అనుకున్నాను. అరితు మాత్రం వూరికి పట్టుకోడానికి ఏవో గుడ్డలుకొమాను కొనుక్కున్నాడు. నాన్న గారు మాత్రం చేతులూగించుకుంటూ వచ్చా రింటికి.

ఇంటికి రాగానే మార్తెకు భోజనం పెట్టారు. అరితు భోజనం చేసేసే బయల్దేరి పోతున్నాడు. ఇంకిలో టెల్లిగ్రాఫ్ వచ్చింది అంతా ముందు కంగారు పడి పోయారు ఏమిటోనని. తీరా, చించిదు సే— మా మామయ్య, భోగినాటికి వస్తున్నానని, స్వేషనుకు రావాల్సిందని ఇచ్చిన టెలి గ్రాము.

రైతు బండికలుకుని బయల్దేరాడు నాన్న గారు కూడా ఆఫీసుకు వెళ్ళి రైతుకు సాగ నంపటానికి అరినోపాటే బయల్దేరారు.

* * *

ఒంటరిగా వాకిట్లో నిండున్నాను. ఇంక ఒక్కరోజేవుంది భోగి పండగ. బామ్మ వచ్చే మాదివేస్తూ కనిపించలేదు. నా గాలిమీద లన్నీ గాలిలో కలిసిపోయాయి ఒక్క సారిగా. ఆనాడు యింట్లో అందరికీ న్నా విచారం ఎక్కువైంది నాకు. అయినా ఆకిగా వాకిట్లోనే తిచ్చాడుకున్నాను. కొరణం—ఏ బస్సులో వచ్చివా వచ్చే యిచ్చు బామ్మ. రోజాకి నాలుగు బస్సు లున్నాయి మా వూరికి. చాలామంది బస్ సీ నించి సరుకులు కొనుక్కుని మావూరికి వడిలే వెళుంటారు కూడా. అందుకని ఇంకా బామ్మ వస్తుందన్న ఆకి పట్టుకు పిడిస్తూనే వుంది నన్ను. అంచేత వాకిట్లోంచి కదల బుదెయ్యలేదు. అదిగాక, నిన్న రైతువెళ్ళి టెల్లిగ్రాఫ్ వచ్చిందని గూడా చెప్పి వుంటాడు. ఇలాఇలా ఆలోచిస్తూ నాలుగులో పడుగడుతూనే వున్నాయి. ఇంకిలో వాకిట్లోకొచ్చి ఆగింది బండి!

గబోబా బండి ముందుకు వెళ్ళాను నేను.

(64-వ పేజి చూడండి)

పండిత డి.గోపాలాచార్యులవారి జీవామృతం

ఆరోగ్యానికి బలానికి

అయ్యర్ వాక్యమం (ప్రొవేట్) అమెరికా మదరాసు. 17

జీవనలీల

అడవిలోనికి మరికి దౌర్బల్యం చాలెదు. కొంచెంసేపటికిరేమే జయ కంటచేసేసే బయటికి వెలింది. మాత్రాగా వసవిహరి—జయ మాటా అనుకోవటం మరి చెవివడింది. చటుక్కున బయటికి వచ్చి చూసింది. కుంచె చేతపట్టుకుని, గ్రుడ్డెరచేసుకుని వసవిహరి ఆ చిరిగిపోయిన చిత్రం ముంగిడుమంచి ఉన్నాడు. కాస్త దూరంగా నుంచుని ఉంది జయ, ఆమె ముఖమా ఎర్రబడిఉంది. కంపించి పోతుఉంది ఆమె.

“చించిపోయెయ్యి—చించిపోయెయ్యి చావ్వి. ఇన్నిరేవన! చిత్రాలు వెయ్యటంచేతకొనివాడికి ఇన్నిరేవన! ఆమాట అనటానికి సిగ్గుయినారేమా?”

జయగొంతు పట్టుకుపోయింది ఈ మాటలంటూంటే. వసవిహరి కోపాన్ని అణచుకుంటూ “ఇన్నాళ్లయక ఇప్పుడంటున్నావేమిటి ఈమాట జయా?” అన్నాడు.

“ఇన్నాళ్లు గ్రుడ్డివానియిపోయాను — నువ్వేదో పెద్ద ప్రపంచాన్ని అంతే జయించగలవకున్నాను. పెద్ద పెద్దమాటలుచెప్పి భయపెట్టానే నన్ను — నూసగాడివి, వంచకుడివి.”

వసవిహరి నీటివాడే. కాని ఈ మాటలన్నీ సహించి ఉరుకునీలంరే నీటిమాత్రంకాదు. “వేసలాంటివాడికి అయితే కావచ్చు. ఇన్నాళ్లు గ్రుడ్డివానిగాఉంటే మరి ఇవ్వాళ ఈ దివ్యదృష్టి ఎక్కడినుంచి వచ్చింది? నీకు కనువిప్పు కలిగించిచెబో కాస్త చెప్పుదూ!...కుమారుడా యే?” అన్నాడు.

తర్వాత ఇవ్వా జయచేతిలోని యంక రిత్ కావ్యావంతా పేలికలైపోయింది. కాస్తేపు సబులా అలాగే చూస్తూనుంచుని— వసవిహరి లోపలికివె? నోక్కాచెత్తుచుకుని బయటికి వెళ్లి పోయాడు. జయ లోపలికివె? తలుపులు వేసేనుకుంది. ఆ చురక ఆ పట్టుకున్నప్పుడు జయవేలు కొంచెం తెగిపట్టుంది. అరుగుమీద కాసిని నెరుగుబొట్టు పడిఉన్నాయి.

ఏమిటి అనూయిత్యం అంతా? జయ! మరిచెడిందా ఏం? మిగిలినవంట ఇవా చెయ్యలేపోయిందాలోవాన మరి. కొంచెంసేపయక జయ గదిదిగిరికేవచ్చి తలుపు మెలిగాలికి పీలిచింది. నీలకగా నీలకగా కొంతసేపటికి జయ లోపల్నుంచి “వెళ్ళు మరి వెళ్ళు నిగింపకునన్ను” అన్నది.

కుమార్ వచ్చేంతవరకు మరి మెదలకుండా తనగదిలోపోయి

మాన్యంది. ఆమెకేదో పె పెడిది వచ్చి పడటంది. ఇలాంటి తలుపు మీరిన పనులన్నీ ఆమె! అరంకావు. భార్యార్థం లు కేమలాడుకోవటం సమాజమే. కాని ఇదక్కడి పద్ధతి!

జయ ఒకటంటే—వసవిహరి ఒకటంటాడు. ఆ మాటల అర్థం ఏమిటి? ఈ తగాదాలో తనకేమిదా ఏమాలో పాలు ఉన్నట్లు తోచింది మరికి. ఇది కేవలం జయ—వసవిహరిల మధ్య యేర్పడ్డ తగాదాకాదు. ఏం చేసింది తాను? తన తల్లి ఏమిటి? ఎకరేవా చెప్పితే కావుండును మరికి. కుమార్ చాలాసేపటికి వచ్చాడు. అతణ్ణి లోపల కూర్చోబెట్టి జరిగినదంతా నెమ్మదిగా చెప్పింది మరి.

“అయితే కొంప మునిగింది మరి!” అన్నాడు కుమార్.

మరి కంగారు పడుతూ “ఎవరికొంప? ఏమయింది? వాకు తెలిసేట్లు చెప్పండి. తల తిరిగి పోతోంది వాకు” అన్నది.

“తర్వాత చెప్పుతామరే తెలిసేట్లు. అసలు వాకే సరిగ్గా అంతుపలకుండా ఉన్న దిల్లరు. ఎంత ఉక్కుగా ఉండో చూడు. కాస్త వినుకుదూ!”

మరి ఇవ్వాళ చాలా కంగారు పడిపోతోంది. తేజావే విషయమని చెప్పక్కర్లే దామె! చెమట ఆరాక కుమార్ పూకానికి వెళ్లాడు. భోజనం అది ఆయాక పడుకుని నిద్రపోయే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడతడు. “అక్కని ఒకసారి నీలక రదూ?” అన్నది మరి.

“ఇప్పుడా? కొంపవచ్చి తలుపులు విడాయించుకు కూచుంది. ఎవరు కదిలించగల ర మె నిల్పుకు? కస్తీ వా మీద తిరగబడుతుంది. మనస్సే అన్నం తినిరా”

పూసంచేసి వచ్చి అత్తయితే అన్నంనుంచు కూర్చుంది మరి. జయ తలుపులు తీసుకుని బయటికి వచ్చింది. కంట ఇంట్లోకివచ్చి ఓగ్గానెడు నీరు తీసుకుని గడగడ త్రాగేసింది

“మీకు జగదుమందుకు వచ్చింది అక్కా?” అని మరి భయపడుతూ భయపడుతూ అడిగింది.

“చిన్న చానిని చిన్న చానిని లాగానే ఉండరాదు మరి!” అన్నది జయ.

తర్వాత జయ మరి గదిలోకి వెళ్ళింది. మరి ఇంక అన్నం తినలేదు. తింటానీ? భయంగాఉంది, కంపంచుండు

మీరు
దగ్గుత
బాధపడుతున్నారా?

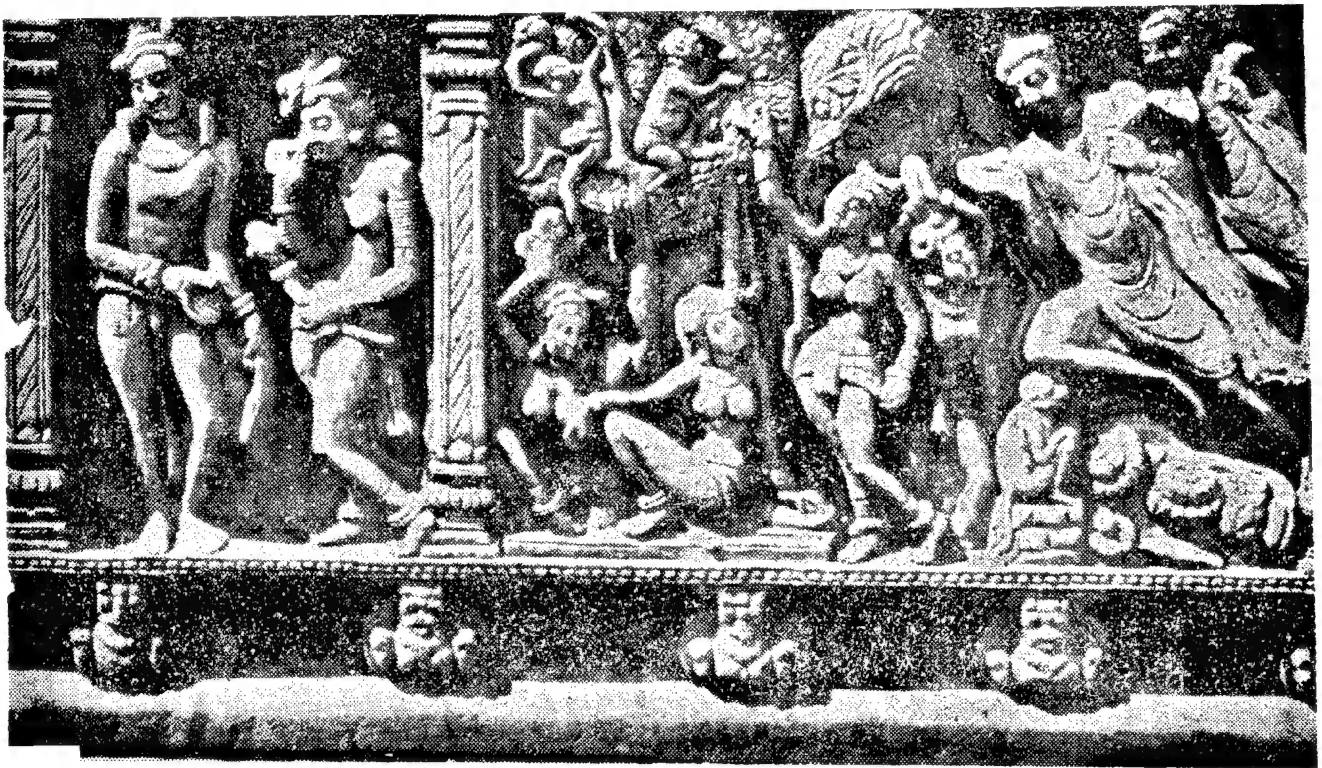

Alumbe
గైకోడిన్
టెర్ప్-కసాకా
తప్పక వాడండి.

ఇది మీకు వెంటనే
ఉపశమనము నిచ్చును.
అలెంబిక తిమిక్కర వర్షాన్ని
కంటేనే రిమిక్షి,
బరో-కి

1907 నుండి
రసాయనిక పరీక్షామండలి,
మద్రాసు
తయారుచేయబడినది.

GTY, 58,10 TL
EVEREST

నాగార్జున శైత్రంలోని బౌద్ధ విగ్రహం.

నాగార్జున కష్టంగా ఉంది. నాగార్జునాన్ని అణచుకోలేక పోయింది మరియు. తన బౌద్ధ గురువు అయిన నుంచుంది.

"మమో : ఇంకా మీ రిక్కడ ఉండటానికి వీలేదు. నూరు రూపాయలు వీరం తెచ్చుకుంటున్నావు! ఎక్కడికైనా పో ఉండు. ఏదో కాస్త పనిగా ఉన్న ఇల్లు ఇతాళి చేపట్టే చూతుకో ఎక్కడైతా" అన్నది జయ.

మమో లేచి నూర్చున్నాడు. "నాన్నా జయ! నూర్చుని జరిగిం చేమిటో వివరంగా చెప్పు" అని అడిగాడు.

జయ మర్రిలో నూర్చుంది. "వెడతానుని తీరికే అంటే కాదు. మమో! మీరు నాకేదో చేయమని నడతాం. తనటి లోగానే నడతాం."

"నర, రేపటిలోగా మీరు వెళ్లిపోతాం. అదేమంత పెద్ద కష్టం కాదు. కాని అసలు నీం జరిగిందో కాదు వివరంగా చెప్పక పోతే అదేం సయినా ఉంటుంది?" అన్నాడు మమో కాంతం గానే...

"నీవు చెప్పటాని నీం అర్థంలేకం లేదు మమో! ఇప్పుడు నామానా ఉండలేదు. ఇప్పుడే చెప్పావా? నిజ అయితే. నీవు తెలుసుకో తెలియజే మమో! నేను అరణి నేమింది క్రింది వెను మున్నాను. కాని అది నిజం కాదుగా నూర్చుకున్నాను."

"అరణి తెలుసుకున్నావా?"

"నిన్నున్నా నూనీ మమో! నువ్వు నుండి నేమిందావా?" మమో చిరునవ్వు వదిలి - గంభీరంగా "పరీగా తెలియదు జయ! అసలే! నేమింది ఉండవచ్చు. ఇంకా నాన్నా నువ్వు పోనీ పరీగా తెలుసుకో గలవేరూ!" అన్నాడు.

"ఉదాహరణ. నువ్వు అమెరి నేమిస్తున్నావు, అమెరి నిన్ను నేమిస్తున్నది. కొదిరోజుల క్రితం నాకాకుగా నాకీ సంభావం వచ్చింది. మొదట నా కార్యకర్త లేకపోయింది. తర్వాత మొదట్లో నాన్నాను నిర్భూర్తి చూడక నేమింకయిందో నా అభిప్రాయాన్ని పోలనానేనని తెలుసుకున్నాను. నేను అరణి నేమిందనా. అరణిలోని ప్రతిభి నేమిందనా. ఇది ప్రాంతానికి నాకా నాకీ నేమిందో తెలుసుకున్నాను :

అరణి ప్రతిభి నేమిందనా. అరణి నా కాకన."

"నీవు నూర్చుకున్నది వసుంతా?"

జయ! వెంట నీకు వసుంతాయి. అమెరి కంకరగా ఉండి నువ్వంటా నే తెలుసుకుంది. అమెరి కంకరం నుంచుకుంటా... "నూర్చుకున్నాను నీవు వివరంగా నూర్చుకున్నది కలగవచ్చు మమో. నీవుతో—మమోతో నాకు చచ్చిపోవామనిపిస్తోంది. ఇంకా కంకర ఎలా పడతానో ఇన్నా ను ఒట్టి మనోవ్యవస్థాన్ని తెలిసి పోకుండా ఎలా నిలబెట్టుకోగలిగానో నాకెంత అర్థం వివరంగా నీ ప్రాంతంలో నేనున్న ఇంకా నేమింది వివరంగా ఉండదు. నాకీ నిజమేమిందనా. మిగిలినా కేంద్రీ దుర్లభతల వ్యవహారం అనిపించేది కాదు. నిజమేమిందనా కంకరాని వ్యవహారంలో నా చేతిలోని ముడికెట్టుకుని, అరణి ప్రతిభిని చేదకుంటా చెయ్యాలనే ప్రయత్నంలో మమోని వదిలుకున్నాను తీసింతుకుని ఎంత సంతోషిస్తానో మిగిలినా నాకేంద్రీ వివరంగా లేదా తర్జి రెండుమిని నాకే నేనెంత సంతోషిస్తానో. నేను నుండినుకున్నది నేను నీదిగానేనంది. నువ్వేమిందావు మమో! నువ్వేమిందావు నువ్వేమిందావా నీ నీగేస్తోంది కాదు. నీదంతా అర్థం అయిందో లేదో తెలియదు..."

"అర్థం కాదు! కాని ఒకటి. నీ కనభవంలో! రాకటం— నాకు అర్థం కావటంలో చాలా లేదా ఉంది" అని మమో కంకరం వేల్చి అగి— "అయితే ఒక మాటకంటానీ నాకానిస్తున్నాను. వచ్చి ఎంకా నేమిందావు కా!" అన్నాడు.

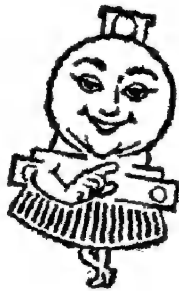
జయ నిలబడగా నూర్చుంది. "అరణిలో! నీన్ని నూర్చుకుని ఇన్నా నూర్చుకున్నా అరణిలో అరణిలో అయింది" చెప్పటానిలో జయ నిర్విణ్ణురాలిలా అయిపోయింది. అమెరి నుంకం నేరకక వడింది. తర్వాత "ఇన్నా నూర్చుకున్నా నాకు నేనెలా ప్రమేయం గలిగానా అనేది పోషకదండా ఉంది కాదు. ఇంకా నీవు ఎంత ప్రాంతా కలగవచ్చునో నేనెంత ప్రతిభిని కాదుకదా మమో!"

"నీం చెప్పగలగదా! రమణిమా అందరూ ప్రభు తెలుసుకునే ఉంటారు. అరణి నేనీవన్నా అరణి తీవ్రమంటానో"

(రే.క నేడే చూడండి)

టిక్కెట్టు లేకుండా చేసే ప్రయాణాన్ని అరికట్టాలి...

టిక్కెట్టు లేకుండా ప్రయాణం చేయడం
గౌరవకరమైన విషయం కాదు.

ప్రయాణికులకు ముఖ్యప్రయాణం చేయటం కోసం
టిక్కెట్టు లేకుండా చేస్తున్న ప్రయాణంపై
పూర్తిగా అరికట్టాలి.

అట్లా చేయడానికి, దయచేసి మాకు
హియవరండి! టిక్కెట్టు లేకుండా ప్రయాణం
చేస్తున్న వ్యక్తి మీ కంటిని దూరం చేసి,
టిక్కెట్టు పరిశీలించే కార్యక్రమం ఆరంభించి
మాపించండి! ఈ అసౌకర్య కారణాన్ని, దేశానికి
కాబట్టి ఉన్న నష్టాన్ని నివారించడం విమర్శించి,
అందరి హృదయపూర్వక సహకారం అవసరం.

— దక్షిణ రైల్వే ప్రకటించబడినది

మాలతి పెళ్లి

“ఏమే! ... నీ కేదో పెళ్లి కుదరేట వచ్చింది” అంటూ మా వాడు నీధిలోంచే ఈ వయ్యగానే, ఉరుకుతూన్న బట్టలు అక్కడి పడేసి చేతులు కడుక్కొని మీరెంతో కుడుచుకుంటూ ఒక్క అంగలో నీధిలోకి వచ్చాడు.

“ఏమండీ! ... ఏదీ! ... నా కేర వచ్చిందా?” — అంటూ అత్రంగా అడిగాను; నా పేర ఇంతవరకు యిలాటి కుదరేటలు రావటం యిదే మొదలవటంచేత

“అ!...నీ పేర వచ్చింది! ... ఇన్నా ర్లికి నేను కేర ఫగడికింద జమ అయ్యాను...” అంటూ నవ్వుతూ మా వారు వాకు ఆ కుదరేట అందించారు.

గబగబ అవరుచించి తీసి చూపుకున్నాడు.

“అ!...మాలతికి పెళ్లి?...” అన్నాను అప్రమత్తంగా!

“ఏమిట?...ఎవరిది పెళ్లి?... ఎవరా మాలతికి అంటూ మావారు ప్రశ్నించారు.

“మీరు తెలవనలేండి మాలతిని...” అని ఏమేమో చెప్పబోయేసరికి యిద్దరిలో భాచిగాడు కాళ్ళకట్టంబడి ఏడుపు ప్రారంభించాడు. వెంటనే వాడిని ఎరుపుని సముదాయించడానికి దొడ్లోకి వెళ్ళిపోయాను.

మావారు అప్పుడే అశీసునుంచి యింటికి రావడంచేత అ దైవ మార్పి యింకో దైవ తేనుకుంటున్నాడు. భాచిగాడ్డి సముదాయించి ఆయనకు కాఫీ కలిపిద్దామని ఫ్లాగు దగ్గరకొన - ఫ్లాగుతీసి క్రింద పెట్టి గ్లాసు తెచ్చి పక్కనే పెట్టాడు.

“అరే! బుజ్జే సబ్బంతా తగలే పోంది! దీన్ని లాపలికి తీసి కళ్ళపై,” అంటూ సంపుడగర కాళ్ళకడుక్కుంటూ అయినగారు ఒక్క కేర పెట్టారు.

వెంటనేలేచి సంపుడగర కళ్ళాను. నన్ను చూడగానే అయిదళ్ళమెదు.....అ బుజ్జే పడుగు ప్రారంభించింది. రెక్కలుచుకుని ఒక్క గుంజుంబ తీసికొచ్చి యింట్లో కూలేశాను. దాంతో అది అరున్నక్క ప్యకంలో దిద్ది ప్రారంభించింది. ఆయన యొక్కడ విసుక్కుంటాలో అని వాని

మండు యింతి కలంముక్క వజేశాడు. ఇంతలో ఆయన కాళ్ళు మొహం కడుక్కుని వంటింట్లోకి వచ్చారు.

“అరే!.....ఫ్లాగుక్రింద పెట్టి గ్లాసు పట్టుకు రిప్పురావేమిటే!” అని ఆయన హెచ్చరించడాకా నేను చేసాన్నవని నాకే తెలియలేదు. ఫ్లాగును వదిలేసి మలిపోయి గ్లాసును పట్టుకుని మాలతీయబోలే ఎలా వస్తుంది?.....

“అయ్యో! ... నామరిమందా!” అనుకుని వెంటనే ఫ్లాగులో కాఫీ ఆయనకు పోసియిచ్చాను. ఆయన వాన్ని తగుతూ పడకగదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు!మిగిలిన కాఫీ గ్లాసులోపోసి బుడ్డమందు పెట్టాడు.

“నాంత్రిశ్రి”

“ఏమిట!...యిలారా!...ఓసారి!...” అంటూ ఆయన ఓకేర పెట్టాడు...

కాఫీ అయింది కాబోలు యిక చెక్కడబ్యాకోసం కేకకారమానని నేను వెళ్ళాను.

“అయితే యింతకూ ఆ మాలతి యెవరే!...” అంటూ ప్రశ్నించారు...

“ఎవరంటే ఎంచెప్పనండీ?...ఏం చెప్పి మీకర్చువుతుంది? అడకుడా నాలాగే ఓ అడవిలే...” అన్నాను అదోలా!

“అయ్యో! అలాగా!...నాలాగే ముగ నాడేమోననుకున్నాను ... అయినా నువ్వు యింకో చిన్నపిల్లవయస్సు కూలడు కున్నా వేమిటి నిలల తల్లివయ కూడ!...” అంటూ ఆయన నన్ను దెప్పి పోడిచాడు.

“చాలెండి, మీ వేరా కోకం! పెళ్ళికాక పోలే యింకా నిల అనే అవరా?...” అన్నాను నా వాదాన్ని సమర్థించుకుంటూ! “సరేలే! పోనీ, యింతకూ ఆ అడవిలే, ఏ డోరని?” అంటూ మళ్ళీ అడిగాడు

“ఓహోహో! నన్ను విడిచిపెట్టేటట్లు తరే!” అంటూ విసుక్కుబోయాను.

“అంత కోపమయితే వద్దు రే! పోనీ, ఒక వేళ ఆ పెళ్ళికి వెళ్ళాల్సి వస్తుండేమానని.

వళ్ళక్కరకపోతే నేచియేలేదు... అన్నారాయన.

“అయ్యయ్యో. ఎక్కటోయి విసుక్కున్నావే” అని మనస్సులో అనుకుని, “అబ్బే అది కాదండీ. ఆ మాలతిది మా డోరే. మా యింటికి యెగురుగుండా ఉండేది. మీరు మా కారే మా కూడా” అన్నాను. పాపం, మా వారు వట్టి అమాయకులు! అంత కోపం వచ్చున చల్లారిపోయింది.

“ఓహో, ఎలాగా కోలగా మొహం, సన్నటి ముక్కు ఆ అమ్మాయే నా...” అంటూ ఆయన క్షణంలో తన మనస్సులో ఉన్న మా మాలతి యాభు రేఖా చిత్రాన్ని నాకు వర్ణించి చెప్పేతాడు.

“అ!...అ!...అడ!...దానికే పెళ్ళి...” అన్నాను నేను.

“అరే!...అ! అమ్మాయికా! పెళ్ళి... అడమిటే?...ఎన్నే కుంటాయీయిప్పుడు” అంటూ అశ్చర్యంగా అడిగాడు.

అవును. అందులో రిక్వేరేడు, ఆయన ఆశ్చర్యంగా అడగటంలో. నేను ఆశ్చర్య వడవలసిన విషయం లేదు. కారణ మేమిటంటారా?...అదిగో యిదిగో అని అప్పుడే నా పెళ్ళియి పదస్సు కావసాంది... అంటే నా పదిహేనోయేట పెళ్ళియింది. మాలతి అప్పటికి నా యాడుదే! అందుకని ఆయన గారలా అడిగాడు.

“నురే!...పాపం, అప్పటినుంచి దానికే పెళ్ళికాలేదు. నా వయస్సే జంటుంది” అన్నాను.

“అయితే అద్భవవంతురాలే! యిప్పటి కేనాకర్యాణం చెసుకొంటోంది!” అన్నారు నవ్వుతూ మావారు.

“అది చేసికొనేదేమిటండీ? అంతా చిత్రం గాని. పాపం, అదేం ఖరీద్దగాని దానికే యెన్నాళ్ళకీ సంబంధాలు కుడరండీ,” అన్నాను బాలిగా.

“పోనీ, యిప్పటికి కుడిరిందిగా!” అన్నారు మావారు.

అక్కడితో ఆ సంభాషణ ఆగిపోయింది. ఇంట్లో పనిచేసుకొందుకు నేను వెళ్ళిపోయాను. ఆయన కూడ పికొరుకని డోలోకి

మాలతి వెళ్ళి

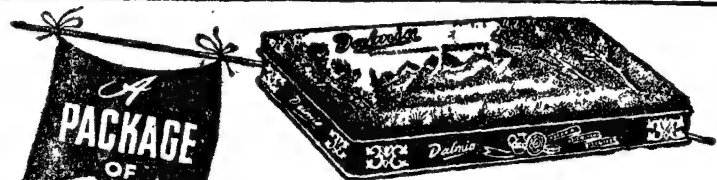
వెళ్ళిపోయాడు. రాత్రి ఏడు గంటలకు భోజనాలు ముగించి వంటలు గలగల పరేసి వక్కా వచ్చాడు. ఆయన గారెవరూ ఏదో అట్టేను పనులందలూ విధిగదిలో కూర్చుని ఆ అట్టేను కాగితాలు - కాగితాలేం ఖర్చు - కాగితాలకంటే - ముందేను కూర్చున్నాడు. మిటి నాలుగుమెళుకులు నోట్లో పడగానే అక్కడే అప్పుడే నేలమీదే బరిగింది. వెంటనే దాన్ని తీసి పడుకోవటే వ్యవధి లేకపోయింది. అందుకని దానికి వక్కాని దాన్ని లేపి తీసి పడుకోవటాడు. ఇంతలో ఉయ్యాలలో బావిగాడు, అటు యిటు కదల పాగాడు. ఓసారి ఉయ్యాల ఊపి యెత్తలేక రావోయాడు.

"ఏమీ!... మంచినీళ్ళు వట్టా!" అంటూ ఆయన గారు విధిగదిలోంచి అరగి వారి చేరాడు. మరలెంబడు మంచినీళ్ళు ఓ గాను తీసికెళ్ళి ఆయన గదిలో పెట్టి రెండు దిగింపా నేసి వచ్చి పడుకున్నాడు. అమ్మయ్య ఇప్పటికి తీరిక చిక్కింది... ఛా! ఛా! మాలతి పెళ్ళి కుధులేట సరిగా వదలనన్నా లేదే... వెంటనే వక్కమీదనుంచి లేచాడు. లేటు చేశాడు. వంటింట్లో బొబ్బల గిన్నాలమీద పెట్టిన కుధులేట తీసికొచ్చి మళ్ళీ మళ్ళీ చదివాడు. ఎన్ని పాఠ చదివితే మూత్రం ఏం లాభం? ఏముంటుంది అందులో! అన్నీ ఒకటే మూసగానే! శరీరమంతా ప్రారంభించి ముంగిలం మనలో శ్రేష్ఠ కరకూ అంత ఒకటే అమ్మ! ఇకపోతే మారేదల్లా ముహూర్తము. వధూవధుల పేరు. మాలతి క్కాబోయే కర్త పేరు వదివాడు... కామవరావు... అని ఉంది. వక్కానే వి. పి. వి. ఇడి. అని కూడా ఉంది. మాలతిధర్మయెలా ఉండి ఉంటావా అని ఊహించుకొన్నాడు. పేరు బట్టి మానే బాటిగా ఉండడంకా కొంచెం తీసి... అతడలే నన్ను. అందులో బాడుకు. ఆకామరావం రాం!... అలాంటి దానికీ యీ బాటికాడలే!

అ! పేగు కామవరావువంటి మూత్రం మనిషి పాటిగా ఉండాలని ఎక్కడుందీ?... అసలా మాటకొస్తే మనిషి పేరుకీ మనిషి వ్యభావానికీ సంబంధం యొక్క డుండి యేదీనీ ఉ రోజుల్లో. అనందరావని పేరేగాని. అవ్వక్తి ముఖంలోగాని, చేలికలోగాని ఎప్పుడూ అనందం కవపడదు ఒక్కొక్కడికీ! నునుతీ చేరి అని పేరే పెట్టుకుంటుండేగాని పాపం ఆ చిన్నదానికీ అసలు మలే ఉండి యేదనకు ఒక్కొక్కరేకు వాలాగే!..... అలాగే పేరు బట్టి ధయవడ్డకరేను. అలాగని నిర్మిక్యం చేయకూడదు... కొంచెం సార్వక కామధేయం లంటారు. నేను చదువుకునేటప్పుడు కాంతాదేవిగారనే బీదరుండేది. అవిడ దిగరున్నంత కాంతం యొక యేవ్వక్తి లోను మనం చూడవోము. సరే యాగోడవ కేం?... మాలతిధర్మయెలా ఉంది అలా చిన్నా పడుకున్నాడు. దానిధర్మయెలా వుంటావా అని ఆలోచన ప్రారంభించేసరికి మాలతి చెప్పిన మాటలు గుర్తువచ్చాయి. నిన్న తండ్రి మాలతి అనేది తనధర్మ సన్నగా వాళ్ళాగా, బాడుగా, అందంగా ఉండి, వక్కాగా నూటువేసి, గడియంగం పెట్టి, రిమోవెన్ కళ్ళుకొడు పెట్టాలని చెప్పేది... మరి యీ కామవరావు దానికోర్కె ప్రకారం లభించాడోలేదో!... ఏమిటో యిలా ఆలోచిస్తుంటే మనస్సు మళ్ళీ పన్నెంజేళ్ళు వెళ్ళిపోయింది.

అప్పుడు వాకు తడమాడు యేళ్ళు. మాలతికి పడమాడు యేళ్ళు. మాలతి నూ యంటి యేగురుగుండా ఉండేది. అసలు అహటకొస్తే మాలతి మాకు కొంచెం వగర ముట్టే. ఇకపోతే నూయింటి వక్కా వాళ్ళగురు... వాళ్ళమ్మయి సరోజా మా యాడుదే. అంటే మేం ముగ్గురం ఒకయ్యాడు వాళ్ళం... ఇంచుమించు నెలల రేడాలో ముగ్గురం ఒక్కసారే పెదమనపురయాము. పాపం మాలతి రిల్ల ఎప్పుడో చనిపోయింది.

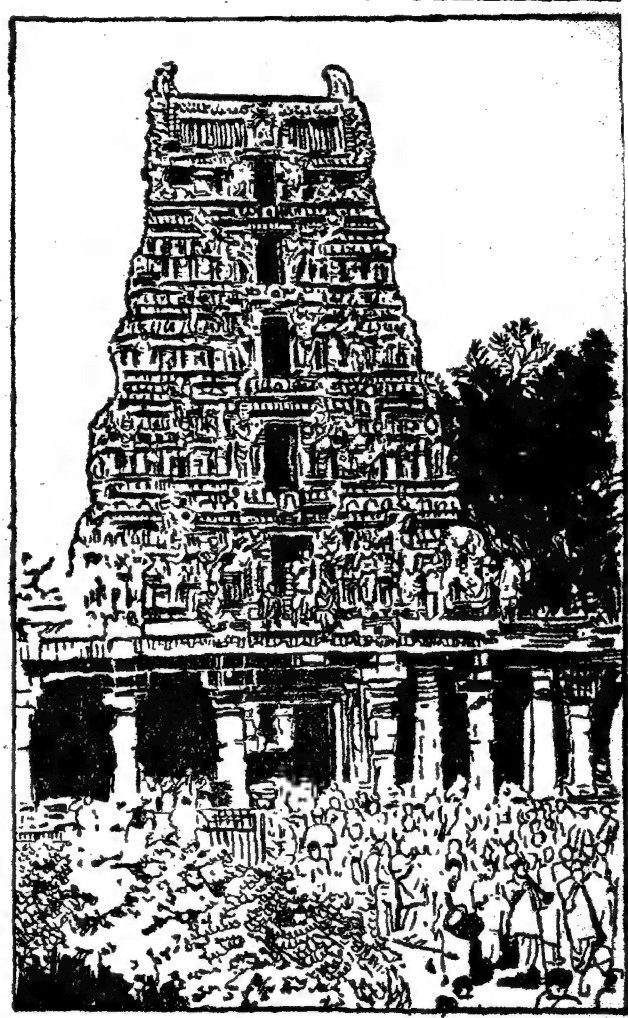
మాలతికి అక్కయ్య, అమ్మయ్య, కిందే ఉన్నాడు అప్పటికే మాలతి అక్కయ్యకు పెళ్ళియకొపరానికే పెళ్ళిపోయింది. అందుకని యీ యింటి వంటా వాళ్ళు అంతా మాలతే తండ్రికి అమ్మయ్యకి అన్నంవండి పెట్టటమే మాలతి పనైపోయింది. ఇక మాసనో! వా ముటుకు వాకు యిద్దరు అక్కయలు ముగ్గురమ్మయ్యలు ఉండడం చేత అమ్మనాన్న నాచేత ఏదని చేయించేవాడు కాదు. ఇక సరోజాసంగతి సరే సరి. వాళ్ళ గారమ్మయ్యయ్య. పెగా సరోజావారికి సరోజంపే అరి గారావం. సరోజకు ఒక అమ్మయ్య మూత్రమే ఉన్నాడు. ఇలా ఉండగా వాకు మూత్రం వాన్న సంబంధాలు వెతకటం ప్రారంభించాడు. మాలతి వాన్న ముందు వారవగా సంబంధాలు వెతకటానికి బయల్దేర లేడు. కారణం...? మాలతి పెళ్ళియ అత వారింటికి వెళ్ళిపోతే తమకు వంటచేసి పెట్టి వాళ్ళుండే రని. ఇక సరోజా తండ్రి-దాకలు గారు అంత క్లిష్టం లేదు. కారణం ఆయన భార్య! అవిడకు యెంతసేపూ మామరిమీద వ్యాపానామే. పెళ్ళియలే యొక్క కావ రానికీ పెళ్ళిపోకుండానని సంబంధాలు వెతక నిచ్చేది కాదు. ఒక వేళ కుదిరితా మామరు మూత్రం తనవగరే ఉండాలనేది. అవిడగారే కొడుకు పెళ్ళిచేసి కొడల్ని కూడా తనవగరే ఉండేవానని కాసిందింది. తన కొడలు కూడా ఓయింటి అడవిమడచేన జానం అ విడకు పాపం నేనమా! ఈ పరిస్థితులలో రెండేళ్ళయేసరికి వాకు మామారివో సంబంధం నిశ్చయమయి పోయింది. పెళ్ళికూడా జరిగి పోయింది. అప్పటికి మాలతికి, సరోజకు సంబంధాలు కుదరనన్నా కుదరలేదు. సరోజ అమ్మయ్యకు మూత్రం పెళ్ళియింది. సరోజ తల్లి కొడల్ని దగ్గరే ఉంచుకుంది!... మరి మిలవా నేను కొపరానికీ వచ్చేవాడు. ఆ తర్వాత మరుదటి సంవత్సరమే సరోజకు పెళ్ళిచేశారు. వాళ్ళ గారి భార్య యిష్ట ప్రకారమే అల్లుడు ఆ తివారింటి దగ్గర ఉండేవాడు. అవిడగారు కొడల్ని ఒక్క శారి వ్రుటేంటికి వంటవదానికీ మామ యెంతో వాడవడేది. రెండేళ్ళకి మేమిదరం వంటిపిల్ల ర్నకుకున్నాడు. మాలతికి యొక్క అప్పటికి యొక్కదా సంబంధం కుదరలేదు... మా పెళ్ళికు భార్యం మేం ముగ్గురం కూర్చుని ఏమొగుడుయెలాంటా డంటే నీ మొగుడు ఇలా ఉంటాడని విడిపించు కునేవాళ్ళం. అదృష్టవశాత్తు వాకు మూత్రం వాళ్ళు విడిపించినట్లుగా లేదు మా వారు... సరోజకు అక్షరాలా అమోక్ష మొనరే దొరికాడు... అంద అందకాడు కా! పోయినా అవాకరి మూత్రం కాదు... అంతే తెలిసి తెలుపు కాకపోయినా వలని నలుపు మూత్రం కాదు... అంత మరీ పాడుకు కాక పోయినా కామవరావు పాటి కాదు...

రచయిత దార్మియా
PATIALA BISCUIT MFRS. PRIVATE LTD. RAJPURA (Pb.)

అంతలావు కోకపోయినా కొంత మునిషి
 మాత్రం ఒకరి!.. నీటికేం వచ్చి... అస
 రేపది మా పోజికి పిగరబన్నా, పిగరబన్నా
 కోర్కెకాళ్ళన్నా తగని ఒక మంట... ఇక
 అలాంటిది మంటలు సంగతి వేరే వాయలా!
 అదేం అద్భుతమో కాని, దాని మొరకుకి
 పెరియ్యేకాటికి పట్టుమని పాటికొన్నా
 లేవు. ఆ పయస్సులో పాడు మంటలు అల
 వాటు అయ్యాయి. ఎవరికీకా అలవాటయితే
 పిగరబన్నా అలవాటవుతాయి ఆ పయస్సులో.
 అయినాగాని పెరిపందిలో, పెరియ్యేక
 లంకపాగాను మంట పెరిగించి కుచ్చెను కుచ్చెను
 మని ఉమ్మేస్తుంటే నాకే చిరాకైంది.
 ఇక పాపం, ఆ పోజి యెంత బాపపడి
 ఉంటుందో! ఈవిధంగా ముందు నా పెరి,
 మనో సంవత్సరానికి పోజి పెరి
 అయ్యాయి. మాలి నా యిద్దరి పెరికొట్టకు
 ముంగళిపాంతి పాటలు పాడింది. మమ్మల్ని
 దీర్చి ఆ తివారింటికి పాపంపెంది అంతరిం
 గంలో. అమాత్యం గా బాధనమధిస్తూ.
 కాలవక్రం దొరికిపోకమానునందా? అయి
 దాడు ఏకీకరకు మళ్ళీ మను ఉతిరప్రభువు
 తిరాలు జగగ లేదు. ఉద్వోగిస్తోయ్య మావారు
 ఆనేక ఊరు తిప్పున నమ్మ. నా జన్మలో
 మాపానననా ఉపొందిన ధీరి, కలకా
 ...ఒక టేబుటి, మన భారతదేశ కీలక నానా
 లన్నీ చూశాను. మాడం ఏంబ్లాం... కాప
 రమేఉన్నాను కొన్ని నెలలు. అలా అలా
 కొంతకాలంపాగాక ఓ సారి - అంటే
 మాడోకితంబాదిగాడ్చి కడుపులోఉండగా
 పురిటికి యింటికాను. అప్పటివీసరి ఎంత
 విషాదకరంగా తయారయిందో తెలుసు
 కుంటే కడుపు కెరుక్కు పోతుంది. మాలికి
 యింకా పెరికొలేదు. పోనీలే! - ఆ
 కళ్యాణపుడియ యింకా కనిపిరా లేదు అని
 అనుకున్నాం. అంతన్న అతివాదకుమైనది
 ... పోజి భర్త చనిపోయాడు. ఉడు చేర
 నాకే యీ వార్త తెలిసేసరికి కొయ్య
 భారి పోయాను. పోజి నెలా ఓదార్చాలో
 అర్థంకా లేదు. అప్పటికే దాని కిదడు పిల్లలు.
 ఒక అడపిల్ల, ఒక మొగిలబాడు... అంతా
 పెక విచారించివా, లోలోపల మాత్రం
 కొంతవరకు పోజి తలిది అడిపాను
 కొన్నాడు... కాకపోతే ఏమిటి చెప్పండి.
 ఎంత మునుకొరమైతే మాత్రం! - ఎంత
 మాతురైతేమాత్రంకే... పెరిచేసిన తర్వాత
 అతివారి యింటికి పంపించనా?... ఏదో
 అమాత్యపు అల్లుడ్చి చేసి యిలరికం ఉండు
 కంటుందా?... పోనీ తన మాతురిలాంటిదే
 తనకోడలుకాదా అని ఎన్నడెలా తెల
 చించా?... తనకు, తన భర్తకు, మాతురికి,
 అల్లుడికి చాకిరి చెయ్యలసికి, కోడలు
 యిల్లకాలం యింటిలో ఉండాలి!... ఇదే
 మన్నా కాయంగా ఉంచా! మాతుడు

ఎప్పుడూ తన జగత
 ఉండాలని యెన్నో
 అవిధంగార్చి దైవము
 తగినా దీచేకాదు...
 కాళ్ళకం గా యిక
 పాపం ఆచిన్న దాని
 జీవిత దీపాన్ని
 ఆర్పిసి, దానికడుపు
 లోఆరనిచివు పెట్టి
 మునుగేసియాల మా
 తొల్లబాడు... ఇక
 యెంత అధూరినీ
 ఏంలాభం? చూడం
 డి, దెవరిలం!...
 ఒక తెలు యింకా
 పెళ్ళికొలేదు...
 కాకమా నలుగురు
 పిల్లలు... పాపం
 దాని కప్పుడే జీవి
 తంబాది అతిమఖ్య
 పుట్టాలన్నీ పూర్తి
 యి పోయాను. విధి
 విలాసం అంటే
 యిలాగే ఉంటుంది
 కాబో! ఆ ఊలో
 అప్పుడు ఒక్కడు
 గం ఉండే బుర
 య్యలేదు... ఎలాగా
 ఆ పురుషుడు పుణ్యాలు
 పూర్తచేసికొని నెలా
 శృంగేరికి మా
 వారి దగర కొచ్చే
 కాను... ఆ దరిమి
 లాని మళ్ళీ అక్కడి
 విషయాల అంతగా తెలియలేదు... ఇవారే
 అనుకోకుండా మాలి పెరి కుభరేఖ
 వచ్చింది. ఇన్నాటికి దాని జీవితం లో
 ప్రభువుముఖ్యపుట్టం జరిగే అక్కడం కలిం
 దన్నమాట... ముహూర్తం యింకా చూడు
 కొజాలంది. ఏమైకా తప్పుకుండా పెరి
 తీరాలని అనుకున్నాడు... అంతలో తం
 టింటో యేదో భిన్నమని దప్పడయింది...
 "నీటి దుంపరే! రేగ ప్రాణం తీసు
 న్నాయి..." అని వినుక్కుంటూ తిలుతే
 తీసి చూస్తున్నావా పాడుపిల్లి పెనుగుమార
 పడదోనీ యెంత నాకేసి నా కడు
 రయింది... దాన్ని అవతలకు కొట్టేసి తిలుపు
 గొళ్ళేంపెట్టి యికతల కొచ్చేసరికి బాది
 గాడు రేచేకాదు. వాడికి కొసిని పాలు
 పట్టించి పకుకో తెచ్చేసరికి కళ్ళవిడచు నిద్ర
 మాటుకొచ్చింది. వెంటనే పక్కమీద
 వాలాను యిక ఆ రాత్రికి!

శ్రీశైల ఆలయ గోపురం.

విషయాల అంతగా తెలియలేదు... ఇవారే
 అనుకోకుండా మాలి పెరి కుభరేఖ
 వచ్చింది. ఇన్నాటికి దాని జీవితం లో
 ప్రభువుముఖ్యపుట్టం జరిగే అక్కడం కలిం
 దన్నమాట... ముహూర్తం యింకా చూడు
 కొజాలంది. ఏమైకా తప్పుకుండా పెరి
 తీరాలని అనుకున్నాడు... అంతలో తం
 టింటో యేదో భిన్నమని దప్పడయింది...
 "నీటి దుంపరే! రేగ ప్రాణం తీసు
 న్నాయి..." అని వినుక్కుంటూ తిలుతే
 తీసి చూస్తున్నావా పాడుపిల్లి పెనుగుమార
 పడదోనీ యెంత నాకేసి నా కడు
 రయింది... దాన్ని అవతలకు కొట్టేసి తిలుపు
 గొళ్ళేంపెట్టి యికతల కొచ్చేసరికి బాది
 గాడు రేచేకాదు. వాడికి కొసిని పాలు
 పట్టించి పకుకో తెచ్చేసరికి కళ్ళవిడచు నిద్ర
 మాటుకొచ్చింది. వెంటనే పక్కమీద
 వాలాను యిక ఆ రాత్రికి!

పూర్తిచేయసాగాను. ఆ సాయంత్రం ఆయన
 ఆశీస్సునుంచితమానే నాకోకవరు అందిం
 చాడు. తీరానిన్నీ చూస్తున్నావా అది మాలి
 దగ్గర్నుంచే వచ్చింది.
 "విమలకు,
 విమలా!... ఎన్నకే మానాన్న పోసుకె
 నీవ కుభరేఖ అందుకొని ఉంటావు... అదేకె
 యేసుకచ్చాక దనువుకోక మన్నుకోలుకోవా
 అన్నట్లు, పాతికేళ్ళ పె బడాక యిప్పుడు ఈ
 పెళ్ళి నివాసికి చేసుకోవలసి లేదు... కాని
 ఏం చెయ్యను? లోకాచారవ్యవహారాల
 జనువరించి చేసుకోక తప్పనుగా! అందుకని
 నాన్నమాట కొదవక యీ పెళ్ళికి ఒప్పు
 కున్నాను... ఎక్కువగా ఎవరినీ పిలవలం
 లేదు... ఎన్ను తప్పకుండా పిలవాలని, వీధి
 తప్పకుండా [మీనారితో, పిల్లలతో పాటు]
 రావాలని చూడుకోజాలు ముందుగా నీ నీకు
 పొస్తుచేయించాను... మన చిన్నతనంలో

పాపా! తనది పట్టాభిషేకం! తనది... ఎలా? నలుగురు పిల్లలు, భార్య. ఏం కావాలి? తన లేకపోతే, తన ఎలా? తనకు పాపాలు ఇవ్వకపోతే ఎలా? బతుకుతాడు!
 'అతిని మరచానీ తన అగ్రజు కారణం! తన కారణం! ఏ వర్ణానుసారంనా తన బాగ్గతనమే! అతను లాభిండ్ల పడి వుండేవాడు. ఇప్పుడే చెయ్యాలి, తన! తన నేరం బయటపడదా? తన నేరముగా న్యాయశాసనం నిలబడే అగ్రజు కలుగదా?... ఆ పనులు అలా ఎప్పుడూ లేవు. నేరం బయటపడేందుకు ఎలాంటి అవకాశం లేదు. తన నేరం అలాగే ఆ అగ్రజుని పాపం, గాలిలో కలిసిపోయింది. తన భయపడకూడలేదు. ధైర్యంగా ఉంచాలి. తన చేసింది పాపం కాదు. తనవల్లే ఆ బాధలు జరిగివుండొచ్చు. తన వల్లే అతిని పదిలం అంత మైపుండొచ్చు - కానీ తన నేరాన్ని ఒప్పుకోని, న్యాయంగా, నిరీగా, నిజాయితీగా పోరాడటం ఎదురుపడలేదు. 'నేనే అతిని కారణమే! కనాన్ని కంట్రోలుంట్లో లాగింది నన్ను కైలాసేయింది. కానీ రాన్ని విచారించి తన నిధింతుండి! అని పోలీసు కేసుకు వెళ్ళి చెప్పలేదు. తన జీవించాలి. తన లాభిండ్ల దాగానే బ్రతకాలి. తన నలుగురు పిల్లల్ని, భార్యను పోషించాలి. తన కైలాస పోతే

కాళ్ళ కడం కాను! వాల్లని ఎక్కడ పోనీ పాడు? కానీ అడుక్కు తివరింపడంగా! తన ఎలాంటి పరిస్థితుల్లోనూ - నేరం ఒప్పుకోరాదు! తన నేరం చేసినట్లు ఎక్కడో ఎదురేదు. కనుక తన నేరం బయటపడదు. తనకు తన లేదు. తన భయపడడం కేవలం అవివేకమే! తన ఏ పాపమూ యెదురనలే ఉంచాలి - అని గట్టిగా నిర్ణయించుకొన్న తర్వాత ధైర్యం కానున్నాడు గుండెనిద చెరులు తీసివేసి, కల సేకాడు. నీరంగు వట్టకున్నాడు. లాభిండ్ల చేరాడు.
 లాభిండ్ల కనుకు ఉండి. బంధులలో నింపి రావాలి. కానున్నాడు లాభిండ్ల అంతర శోధు పట్టించాడు.
 * * *
 గుండెనిద కాలుగా తనకోసం కామర్షం మనుషుల్లో చాలతక్కువ నుండి వుంటుంది. ఒక పిల్లలో చేసుకున్నా - మరో పిల్లలో జారిపోవడం. లాభిండ్ల రానున్నాడు కూడా ఆ కోవకే చెందిన వాడు. నేరం బయటపడదనీ, తీవ్రత అవకాశం లేదనీ, భయపడడం కేవలం అవివేకమనీ - అంత గాఢంగా నిర్ణయించుకున్నప్పటికీ, తనలా గడిచిన శోధి కానున్నాడు పాపభరి పెంపొందజారంభించింది. ఎప్పుడూ అతే అలాగే! ఆ కాను అగ్రజుని లాభిండ్ల నిలుస్తూ, నెరుకు ముడుగులో కూనీన భీకర దృశ్యమే - తీవ్రమంగు పెగులుతూవుంది

భారతదేశంలో వుట్టి, పెరిగిన వ్యక్తి! ఒక నేరం చేసినా, మర్యాద చేసినా, అది నిరీ: పాపం - తాత్కాలికంగా అయినా భరితాన్నించి తప్పించుకున్నా, కట్ట త్త తీవ్రమంగు దూరమైనా, 'దేవుడూ, పాపము, కర్మఫలమూ' మెలకుగాగల అనంతమైతే తీవ్ర భయపడక తప్పదు. అతే అతే ఆ వ్యక్తిలో పరిశుభ్ర నమ్మకాలియనివ్వండి. కన్యాశాపానికి కారణం కానివ్వండి. తీవ్ర కాంది కానివ్వండి - నం పాడుతూ తే ఉంటుంది.
 లాభిండ్ల రానున్నాడు ఆ సంభావన జరిగితే - తనాని గుంటూరు శోధుమిదాకు వెళ్ళలేదు. పెండుమూడు కానుగలు అనంత కూడుకున్నాడు. ఆ శోధు నేరం కానీ శోధు తే పరిశుభ్రతావరం తీవ్రంగా వుంటుంది.
 శోధు పిల్లలారా తనం కా గడుకున్నా, కానున్నాడు కీ ముటుకు ఆ అలాగే అలా పోలేదు. లాభిండ్ల వున్నా, శోధునం తే నున్నా, పివరియెంతుంచావున్నా - ధూరంగా చనిపోయిన ఆ మనిషి నుక న్నులో మెరులుతున్నాడు.
 తన లాభిండ్ల పనిమనే నీ - వ్యూహ యంతా శోధింతుకుంటే అలాగే కాను న్నాడు! ఒక సాంకేతికం కలిగింది. ముకు కాను లాభిండ్ల నిధిగరకు వెళ్ళాడు.
 'ఏం ఇలా శోధావు. ఆ యూగ

కాదుగ నోరేదా? అన్నాడు యజమాని అన్నాడు యజమాని
అర్జుణుండు.

ద్రౌపది రామస్వామి తలవంచుకున్నాడు
విచారనూచుగా.

"ఏమిటా రోగంవచ్చిందా?"

తెదన్నట్లు తెచ్చావాడు.

"మరి..."

"వని—మామకోకాలనకుంటున్నాను,"

అన్నాడు మెలగా.

కళ్ళలో కోరపు నీళ్లు పడ్డట్లు యింది
యజమానికి.

"ఏం? ఎందుకు? తలం నాం లేదా?
తేలూ దొరకడ? లేదా?" క త న ం గా

రామస్వామి మాట్లాడలేదు.
"ఇంకా ఎకరెనా ఎక్కువ తలం ఇస్తా
మన్నారా?"

"లేదండీ...వ్యాపారం చేయాలనుకుంటున్నాను"

కాబట్టి కళ్ళలో మేల్లు కన్నాడు
రామంజేళ్ళిరి లారీ పర్వీష్ యజమాని.

"వ్యాపారమా?... వేళు వేల గలవాణ్ణి
సిల్లిగంతులు వేసున్నాడు. ఎలా? దూపా
యతో ఆలోచించి ఇలాగడిచే మత్త వ్యాపారం

చెప్తావా? ఏమిటి ఏమిటి ఆలోచనలకుపోయి—
బతుకు దెబ్బవుతు మోసం చెప్పుకోకు. నీకు

పిల్లలెంతమంది?"

"నలుగురు"

"నలుగురు పిల్లల్ని, భార్యనూ బాపిం
చార్చిన బాపర్తి నీమీద ఉంది. దమ్మిడి
పెట్టుబడి లేకుండా—ఈ దేశంలో, మత్త వేసే
వ్యాపారమేమిటి?... వెళ్ళు. ఉన్న వనం
పోయిందంటే మత్త వేసేది కాకుండా పిల్లల
నోటిమంగు కూడుకూడా ఎదుకు చెడగొ
డతావ! వెళ్ళి లారీఎక్కు," అని చివాట్లు
వేగాడు యజమాని.

"మియో, యో" మనకుండా ద్రౌపది
రామస్వామి బయటకొచ్చి లారీ ఎక్కి
చెంపలు వేసుకున్నాడు. తలలో తిరిగి
పిచ్చివ్రానాకు నివృత్తున్నాడు.

తన వ్యాపారం ఏంచేయగలడు?
వ్యాపారం చేయాలంటే పెట్టుబడి
వుండాలి. పెట్టుబడిలేని వ్యాపారాలకు
లాభాలు ఉండవు. తన ఏ ఉద్యోగంలో
యజమానిదగ్గరకు వెళితే అయినే గతక
'పరే. పనిమామకోశి వెళ్ళు' అంటే తనగతి
ఏమిటి? పనికోసం మళ్ళీ వెదుకులాటేగా!
ఆ భయంవించి తప్పించుకోవాలంటే
తనకొబ్బరి తిరిగింది. తన ద్రౌపది పని
మామో వేసుకుంటున్నాడు—నచ్చిపోయినవ్యక్తి : కృ
మందు మెలక మామతోడా! పోవం! ఆరి
నో సంపారం, పిల్లలూ, భార్య అన్నా
రేమా! వామో అరిచి రైల్వే సంపాదన
మార్గ ప్రకారమే! ఆరించి ఎంతి విల
పించి వుంటుందో! ఆ పిల్లలు ఎంతగా
అలాడిపోయి వుంటారో...! తన మాం
తుకు! దుర్మారుడు! తనని బోరులు
వట్టుకొని, ఆరికొత్త నిధించినా—
తన చేసిన తప్పుకు పాపంలేదు. తన
మటుకు ఏంచేస్తాడు? ఆ అర్థరాత్రిలో
అరిచి కర్మఫలం అట్లాకావాలని ఉంది
కాబోలు! తన లారీకింద దిక్కుమాలిన
రావు రాపిపెట్టివుండి కాబోలు! అను
కున్నాడు రామస్వామి.

రామంజేళ్ళిరి లారీ పర్వీష్ లోనే పని
చేస్తున్నాడు ద్రౌపది రామస్వామి.

ఒకరోజు రాత్రి పదిగంటలకు రేనారి
మిలిటరీ భోజన హాల్లో దిబంగా తిని
లారీ ఎక్కి ద్రౌపది రామస్వామి
గుంటూరు వెళ్ళేందుకు. లారీ యజమాని అది
కేషయ్య కూడా ప్రక్క పీటలోనే
కూర్చున్నాడు.

తనమీద కాలుపెట్టి పీరింగు పట్టు
కొనేప్పటికీ—రామస్వామి కామస్వామి
చేతులూ గజగజ వాణికివయ్య. చెయిలతో
వోలంత తడిసింది.

"హే! బానియో" అన్నాడు యజమాని
అదికేషయ్య.

ప్రార్థ చేశాడు.

**కంటికి శోభ కూర్చే
అందానికి...**

**రెమీ స్నో &
వోడర్**

రెమీ హావ్యనాటకం—ప్రతి కుక్కవారిం రేడియో సిలోన్—41.72 మీటర్ల
మీద పొ. 6-80 నుండి 6-45 గంటల వరకు వినండి.

గాజులమలారం

తన మర్రి తెనాలి - గుంటూరు శాసన మూల లాగిడిపే ఆవసరం చేరితంలో రాదనుకొన్న ద్రౌణు రామస్వామికి, ఆశోక యజమాని లు దిలకల్ల ఆ ఆకాశంవచ్చింది, అందులో అర్ధరాత్రి కావాలింది. లారీ కడుపుకున్నాడన్నటువంటి ఆలోచనలతో ధయంతో బుర్ర బాగా వేడెక్కింది. స్టీరింగ్ చేతుల్లో నిలవడంలేదు. ప్రేమలమీద కాళ్లు గజ గజలాడుతున్నాయి లారీ నడుమంటే శాంతిగా నెలకొని ఉన్న చాప మట్టిపలుగా మలుపు వానాన్నట్లుగా వుంది. శాశ్వతు ఇరుప్రక్కలా ఉన్న చెట్లు దెయ్యాలలాగా మీదపడతాయేమో ననిపిస్తున్నది.

కోరికలు కంటే దిగుతుండగా— ద్రౌణు రామస్వామి గుండె పహం గొంతు లోకి వచ్చింది

.. ఇంకా మూడు మిగిలాయి. ఆ మూడు మిగిలాయి దాటితే—తన తండ్రి ఘనవిజయం సాధించింది. ఆ కంటే దాటితే— తనలోని పాపభరి ఏమీ చేయలేదు! ఎప్పుడైనా ఈ శాశ్వతమీదగా రావచ్చు. ఆ మూడు మిగిలాయి తన దాటగలడో లేదో...?

హావ పేట దగ్గర మురుగుకాలువ కంటే ఇంకా మైలుదూరం వుందనగా—రామ స్వామిలో పూర్తిగా మార్పువచ్చింది. ఆ మార్పును కారా మూడు యజమాని అడిగేవయ్య. తనకుమారులకు పాపం శాశ్వత ప్రక్క చింతచెట్టుపేరి లారీని కట్టి

నిచ్చాడు. అడిగేవయ్య ధయపడినాయాడు.

“విమలాయ్! అలా నమస్కరం చేసి తోలుతావే? వంటా వాపుండలేదా?” అన్నాడు అడిగేవయ్య తల్లిర పడుతూ.

నవ్వుకు ద్రౌణు రామస్వామి. అసవ్య అంకారేగు అడిగేవయ్యకు.

ఇంకా కొన్ని ఫర్లంగులు మాత్రమేవుంది ఆ కంటే. ద్రౌణు రామస్వామి లారీ వేగం పెంచాడు. ఇరవై మైళ్ళలో వెళుతున్న లారీ యాద్రే మిగిలి వేగాన్ని అందుకుంది. లారీ దిడలుతున్నది. శాశ్వతు విచ్చిపోతుండేమో నన్నటు కదలాడు తున్నది. చెట్లు విరిగి శాశ్వతమీద పడతాయో అన్నట్లు పూగులాడు తున్నాయి.

అడిగేవయ్య గొంతు చించుకున్నాడు— లారీ ఆపుచేయమని.

రామస్వామికి ఆ ఆగపులు విపదలేదు. తన ఎంతవేగంలో లారీ నడిపితే—అంత వేగంలో ఆ కంటే దాటగలదని ఆతని ఆశ.

... అదే కంటే! అదే రైలు కాంతి! అదే శాశ్వతు! ఆర...అతను...కంటే కంటి నుంచి రేచిస్తున్నాడే!...చచ్చిపోతాడు... మర్రి ప్రతికాదా! శాశ్వతమధ్యకు వచ్చి నిలబడతాడే? మర్రి లారీకంటే పడతాడా! ఆ...ఎందుకు నిపుతున్నాడు! ఎన్ని దూరం! అదేమిటి? అలా గాలిలో ఎగిరి తన మీదకు చేతులెత్తుకుంటూ వస్తున్నాడు... ఎందుకు?...ఆ! విమలాయ్! తనని చంపాలా!

తనకు ప్రతికారం చెయ్యాలనా!...ఆ!... అనుకో! లారీమీదకు దూకుతున్నాడు... దెయ్యమే నాకు శాశ్వతు నిపుకు పగిలింది... కంటే కంటి...నాకు దెయ్యమే మీదకు రానే వచ్చాడు.

* * *
తెచ్చన కేక చేసి—ద్రౌణు రామస్వామి స్టీరింగ్ మీదనుంచి చెట్టుల మీదకి వేగాడు (చేతులమీద కాళ్లు తోలి పోయినట్లు). అడిగేవయ్య ‘నారాయణ! నారాయణ!’ అంటూ కీళ్లు గట్టిగా మూసికొన్నాడు

కంటే దాటలేక లారీ ఎగిరి మురుగు కాలువలో పడింది.

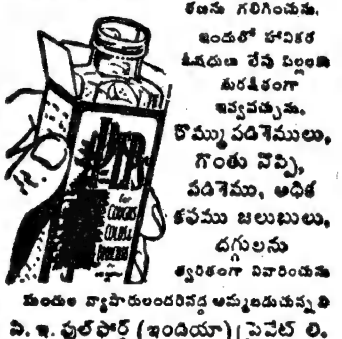
లారీద్రౌణు రామస్వామి గుండె - లారీ కంటే ఎక్కువ ముందే ఆగిపోయింది.

లారీ కాలువలోకి పోతూ పోతూ—లారీ యజమాని అడిగేవయ్య గుండె మధ్యభాగంగా పనిచేసాడే అంది లారీ ద్రౌణు రామస్వామి నందుకు దు : ఖం లేదు గాని. లారీ పనికి రాకుండా విరిగి పోయినందుకు ముందం ఎక్కడు అడిగేవయ్య.

పెప్పే గొంతు మరియు

గుండె చిల్లలను మీద వేసివేయడం మీ దగ్గర త్వరితంగా పోవును ఒక పెప్పే తప్పింది. వాన్ని పోగొట్టాడు గొంతు వచ్చి, రామ్మ వదిలేమను, దగ్గర కేక జరిగింది. గొంతు కేక వేయడం వల్ల పెప్పే అందరి కంటకర అనిచింది. అప్పుడే అందరి కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది.

పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది. పెప్పే కంటకర అనిచింది.

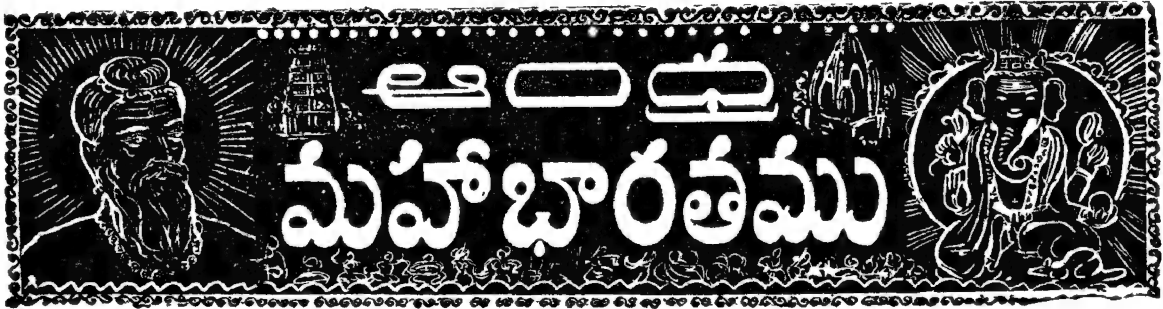
రాజు-రైతు

విజయదు వరవర్మని మన్నించి సాగనంపాడు. తన విజయానికి
కారకుడైన కన్నడికి తన ఆస్థానంలో ఉన్నతపదవి ఇచ్చాడు.

హారా! శత్రురాజుకి రాజ్యం ఇచ్చేశావ్.
న సెన్నానికి మంచి ఉద్యోగం ఇచ్చావ్.
నాకు మాత్రం కాత్యాయల పదవి
వద్దు బాబూ!~

[అదివర్షము — పంచమాశ్వాసము]

- క. ఇటు శాండకారత్ర లోక్కుట నందఱు గురు ననుజ్ఞ గొని మృగయాలు
పట్టులై వనమున కరిగిరి, పటుతరణవసారమేయ భటునివహముతోన్.
- వ. మఱయు నందొక్క భటునికుక్క తోడు దప్పి పఱచి యొక్కడ నేకతంబి యేయుచున్న యేకలవ్యునమీవంబున్
మొఱింగిన నయ్యెలుంగు వివి దానిముఖంబునం దేరు బాణంబు లొక్కటఁ దొడిగి యక్కఱంబుగా నతిలాఘవంబున్
వాడేసిన నది కరపూరితముఖంబులు కురుకుమారులయొద్దకుఁ బాఠన దానిం జూచి విస్మయం బంది యిట్లేసినవాఁ
డెవ్వఁడో యది కోయుచు వచ్చువారు ముందఱు.
- డి. తేజతబాణహస్త దృఢ దీర్ఘమలిమనకృష్ణ దేహః గృ
ష్ణాజనవస్త్ర) నశ్రు విశయా చ్ఛవిశాదు నిమాదుః జూచి యా
రాజకుమారు లందఱుఁ బరస్పరప క్రివిలోకనక్రియా
వ్యాజమునం దదీక్షణనివారితం లై రతిమత్సరంబునన్.
- వ. అట్లుమారులు వానికరలాఘవంబునకు మెచ్చి నీ దెవ్వండ దెవ్వరిచేత విలువిద్యఁ గలది తని యడిగిన వారికి
నయ్యెలు కిట్లనియె.
- క. వినుఁ జే హీరణ్యధన్వం, డనువనచరనాథుకొడుక నాచార్యుఁడు ద్రో
ణునకుఁ శిష్యుఁడ నందును, ననవద్యుఁడ నేకలవ్యుఁ డనువాఁడ మహిన్.
- వ. అనిక వివి కురుకుమారు లందఱు మగిడి వచ్చి ద్రోణున కంతయుఁ దెప్పి రంత నర్థమం దేకాంతంబి యొక్కఁవాఁ
దాచార్యున కిట్లనియె.
- క. విలువిద్య నొరులు నీ క, గ్గలముగ లే కుండ నిన్నుఁ గఱపుడు నని ముగ
బలికిరి నాక కా దీ, త్రిలోకముల కధికుఁ జూచితిమి యొకయెఱుకున్.
- క. నాకంటెను మీకంటెను, లోకములో నధికుఁ డతిబలుండు ధనుర్వి
ద్యాకౌశలమున నాతఁడు, మీకుం బ్రియశిష్యుఁడటె యమితాభ్యవచనా.
- వ. అనిక వివి యుదరివడి ద్రోణుండు వానిం జూతము రమ్మని యర్థమం దోకొని యనవరకరరావనాభ్యానవిరతుం
డయి యున్న యేకలవ్యుకడ కేగిన నెఱిగి వాఁడు నెడరు పఱతెంచి ద్రోణునకు మొక్కి తనకరీరంబు నర్యవ్వం
బును వివేదించి యేను మీ శిష్యుండ మీ మూలాధించి యివ్వెలువిద్యఁ గలచితి నవి కరంబులు మొగిచి యున్నం జూచి
ద్రోణుం డట్లేని మాకు గురుదక్షిణ యిమ్మునిక వంతపిల్లి వాఁ దిట్లనియె.
- క. ఇదె దేహం బిదె యర్థం, బిదె నాపరిజననమూహా మిన్నిటిలో న
య్యది మీ కిష్టము దానిన, ముడ మొదవఁగ నిత్తుఁగొనుఁ డ మోఘంబనినన్.
- క. నమ్మిని నీదక్షిణహ. వ్రమ్మున పెన్ను నేలు దునిమి దక్షిణ యి మ్మి
ష్ట మ్మిది నా కనవుడు విన, యమ్మున వాఁ డిచ్చె వాని నాచార్యునకున్.
- తే. దక్షిణాంగువ మిచ్చిన దానఁజేసి, బాణసంఘానలాఘవ భంగ మయిన
నెఱుకు విలువిద్యకలిమికి హీనుఁడయ్యె, బాధునకు మనోరుజయును బాసె నంత.
- క. విలువిద్య నొరులు నీ క, గ్గలముగ లే కుండ నిన్నుఁ గఱపుడు నని ముగ
బలిపునుతునకుఁ బలికిన. పలు కవ్వడు గురుఁడు నేనుఁ బరమార్థముగన్.

మత్తకోకిలము. భూవనందను లివ్వధంబున భూరిశత్రుమహాశ్రువి

ద్యోవదేశపరిగహాఫీతి నున్న నందఱయందు వి
ద్యోవదేశము దుల్య మైనను నుత్తమోత్తముఁ డయ్యె వి
ద్యాపరిశమకౌశలంబున దండితారి నరుం డిలక.

క. అనిలాత్మజబలమును న, ర్జునుకార్ముకకౌశలంబు శూరగుణంబుల
మనమున నహింప నోపక, వనరుచు ధృతరాష్ట్రసుతులు వందిరి తమలోన్.

ద్రోణుఁ డస్త్రవిద్యం దనశిష్యులఁ బరీక్షించుట

వ. అక్కుమారుల ధనుర్విద్యాకౌశలం బెఱుంగ వేడి యొక్కనాఁడు ద్రోణుండు గృతిమం బయిన భాసం బనువక్షి
నొకవృక్షకాఠాగ్రంబున లక్ష్మ్యంబుగా రచియించి దాని నందఱకుం జూపి మీమీధనువుల బాణంబులు నందించి నానం
చినసుప్పుడ యువృక్షతలఁ దెగ నేయుండే నొకశ్లోకశ్లన పంచెద నని ముందఱ ధర్మవందనుం విలిచి యీవృక్షకాఠా
గ్రంబున నున్నవక్షి విమ్ముగా నీక్షించి మద్యచనానంతరంబున శరమోక్షణంబు పేయు మనిన నతండును వల్లె యని
గురువచనంబు పేసియున్న నయ్యుధిష్ఠిరునకు ద్రోణుం డిట్లనియె.

తే. వృక్షకాఠాగ్రమున నున్న పక్షిశిరము, దెల్లముగఁ జూచితే మహివల్లభుండ
యనిన నిమ్ముగఁజూచితీ ననిన వెండియును గురుఁడుధర్మజున కిట్లు లనియెఁ బ్రీతి.

క. జననత య్మామానిని న, న్నును మఱి న్నిభాత్యవరుల నుం జూచితే నీ
వనపుడుఁ జూచితీ నన్నిటి, ననఘా వృక్షమున నున్న యవివహముతోన్.

వ. అనిన విని ద్రోణుండు ధర్మజుం బదరి వీదృష్టి చెదరె వీవు దీని నేయ నోవపు పాయు మని యివ్వధంబున దుర్యో
ధనాదు లై నవార్తారాష్ట్రులను భీమపేన నకుల పహదేవులను నానాదేశాగతు లయిన రాజపుత్రులను గ్రమంబున నడిగిన
వారలు ధర్మవందను చెప్పినట్ల చెప్పిన నందఱవిందించి పురందరవందనుం విలిచి వారి నడిగినయట్ల యడిగిన
నాచార్యునకు నర్జునుం డిట్లనియె

క. పక్షిశిరంబు దిరంబుగ, నీక్షించితీ నొండు గాఢ నెద్దియు ననినక
లక్షించి యేయు మని సూ, క్షేత్తుణు ద్రోణుండు పనిచె నింద్రతనూజున్.

క. గురువచనానంతరమున, నరుఁ డప్పుడు శరవిమోక్షణము పేయుడుఁ జె
చ్చరఁ బక్షిశిరము దెగి తద్ధరణిరుహశాఖనుండి ధారుణిఁ బడియెన్.

వ. ఇట్లశ్రమంబునఁ గృతిమవక్షితలఁ దెగ నేసినయర్జును నచలితదృష్టికి లక్ష్మ్యవేదిత్వంబునకు మెచ్చి ద్రోణుం డాతనికి
ధనుర్వేదరహస్యంబు యవదేశించె నంత.

క. మానుగ రాజకుమారుల,తో నొక్కట నొక్కనాఁడు ద్రోణుండు గంగా
న్నానార్థ మగిరి యందు మ,హానియమఘ్నఁ డయి నీళ్ల నాడుచు నున్నన్.

క. వెఱచఱవ నీరిలో నొ, క్కెఱగా నొక మొనలి చూడ్కి కి నగోచర మై
పఱతెంచి కుంభవంభపు,చిటుదొడ వడఁ బట్టికొనియె శిష్యులు బెదరన్.

క. దాని విడిపింప ద్రోణుండు, దా నపుడు నమర్థుఁ డయ్యుఁ దడయక పనిచెక
దీని విడిపింపుఁ డని నృప,సూనుల శరవజ్యచాప శోభితకరులన్.

కా. దానిక నేరక యందఱుక వివశు లై తా రున్న నన్నీరిలోఁ
గాసం గానిశిరీరముం గలమహా గ్రగ్రహముగ గోత్రభి
త్సానుం డీనుశరంబులక విపులతేజం డీసి శక్తిక మహా
నేనప్రఖ్యుండు ద్రోణుజంఘు విడిపించెక విక్రమం బొప్పఁగన్.

వ. అమ్మహోగ్రగ్రహంబు పార్థబాణవంశక విభిన్నదేహం బయి పంచత్వంబుఁ బొందినం జూచి ద్రోణుండర్జును ధనుః
కౌశలంబునకుఁ దనయందలి స్నేహంబునకు మెచ్చి వీనిచే ద్రువదుండు బంధువహితంబు పరాజితుం డగునని తన
మనంబున సంతోషించి వానికి ననేక దివ్యబాణంబు లిచ్చె నని యర్జును కొండుకనాటివరాక్రమగుణనందఱు
వైశంపాయనుండు జనమేజయునకుం జెప్పెనని

గంగమ్మ శిషి

గోవిందరాజు శ్రీనివాసమూర్తి

బోలెడు మార్గాల ప్రయాణ పనులకు పలు గాలి నిమిత్తం చేత గట్టుమీదికి వచ్చిన వాయుడు విలాసంగా మోసం చేశాడు. మల్లెపై నీరుగాలి హోయి తలుపులోకి వచ్చి అదో అయిపోయి, గడ్డి ముఖాన చేతుకుని, పైచేత్తో కొడవలి వయ్యలంగా తిప్పుకుంటూ, హోయగాలికి మీదపడే లాడిపోతూ, అతివయ్యలంగా గట్టుపై పడిచివస్తున్న గంగమ్మకు ఇంతే పనికిట్టి, కళ్ళు మల్లెపై, అట్టి రక్కెలు ముక్కుపడ్డాయి.

అదోబంటా జరిగిన ఈ శంఘటనకు గంగమ్మ ముందు నిద్రవరదీ, తర్వాత మండి పడి, వాయుడు చంపే ధోమనిపించింది.

ఈ దృశ్యాన్ని ఎవరు ఎలా పసిగట్టాలో గాని అంచలమోద ఆకంఠ పోబోయింది.

“వాయుడు! ఏం పోయ్యే కోరిక,” అంది మరమ్మ పక్కంటి కాంచారమ్మతో.

“చంప ధోమనుంటే బండారం బంటు పడింది. గంగమ్మే రప్పకదా!” అంది కాంచారమ్మ.

ఇదిమిచ్చి మాత్రం.

ఇలా ఆకంఠ దుయ్యి పట్టుకుంటూ వాయుడికి పంపించచ్చింది. చంప ధోమనుని పించిన చిన్నదాని పొగరణదండే నిద్రపోవని కపటం చెబాడు—ఇదిమోడ తంతివార్తలా పోలింది తురిమిడ.

“నిన్నావురా, వాగిగా, అ పచ్చిబోడి మాత్రం. రోయ్యుకులేదూ వారకు మోసం. పల్లెటూ మాకోలోతే అడిగి నం గ తి కుక్కోరాదా,” అన్నది గంగమ్మ తన మేనత్త కొడుకు వాగిరెడ్డితో.

“ఏండ్, నమ్మ పంపుకోవ. పొదుకునే గట్టుకలదే అంటే ఎందుకెలావో? ఇంకొకయం. రక్కెలు ముక్కుటంతోనే పరలాడు... కేకలేవా.” అంటూ విసుక్కున్నారు వాగిరెడ్డి.

“ఓరింద్ర! బానిస! నీతో నేను
కాదును నీకుమారక పని. ఆ పని
కాదునును మామిడి నిద్రించును,
అని నాని కేవలం చెప్పింది.

చేసి దూకుకోలేదు.
నేనుగా అంకమ్మకుడిపిద్ద కల్పించి.
“మాతల్లీ, నీవు బాతుకేలేతాను.
అనిపోగ రేడిచేయిదు మారగం నేను”
అని నామింగ పడింది.

అంకమ్మ తన భర్తవారి కోరిక
నిన్నుకోలేదు కాని, విని సరేపన్నట్లు
గంగమ్మకుతోచి అంకమ్మ పాపాలదగ
నిండుమమింబా మిండుమని ఇకతల
చ్చింది.

“ఆ కచ్చికోడి నేను ను చూడకపోతే
యి,” అని మళ్ళీ కేవలం చెప్పి ఇంటి
చ్చింది.

ఇది విన్నాడు వాయుడు.
“ఈ వాయుడంటే ఏమో అనుకుందిగా
యి—దొరనిదే ఈడు,” అని మిండుమ
ని “అంకమ్మగారు గతా, బోలేరమ్మ,
తొలమ్మ విక మిండు గంగమ్మ పాగరగ
యి—మిండు తీసిస్తా,” అని నవా
యి.

దీని అట్టడికట్టు ఉడికిపోయింది.
“ఎందుకు వాయుడు అగ్రహారంతో,
యి వాయుడంటే నుండు దడవి
యి.

“బాని నిన్ను కాదం దనుకో - అంత
కాదు ఇంత పంతలా,” అని మిండు
యికి వీరయ్య వాయుడు కేర
యింతో భయపడి “వాని కంగరి లేయ
యిదు,” అన్నాడు.

“అది తర్వాత చూడతే. వానిగా
ని గొలుపుకున్నది గంగమ్మ ముందు అడి
గరి లేల్పాలి,” అన్నాడు వాయుడు
యి పడుతూ.

“మద్యలో ఆ కేందుకు,” అనబోయక
యి అది పైకి అనలేకపోయాడు. అంత
యి ఆ సంభాషణ కట్టిపెట్టి నేయగా వాని
యిదను నడిచాడు.

“విన్నావుగా వానిగా! వాయుడు నీ
యి పగలుటాడు,” అన్నాడు.

వానిరెడి ఒక్కమీసం అదిరిపడి “నే నేం
యిగని వీరయ్యమావా! వాయుడు వాని
యివావాదేగా,” అన్నాడు అమామింగంగా.

“అతే నీ నేడి. మనగా గత మనం
యిమిండు మిండు. గంగమ్మకు నుండు
యి,” అంటూ నక్క బోయాడు.

గంగమ్మంటే వసు మండింది రెడి.
“గట్టుకేలరే అంటే ఇంది కాదు,”

యిపతే పతే భుగోరున్నం
యి గంగమ్మకుకుకుకు.

“మాకు యాదేమిది వచ్చున్నది గలగల
యిండు,” అని గంగమ్మ మిండుకోట్లంతో
యి వానిరెడి నోయ కట్టింది.

గంగమ్మ చూడకు ఎదురుకెప్పులేదివాడు
యి వానిరెడి.

వానిరెడి చూడకు ఎదురు కెప్పుగ అది
యి గంగమ్మ.

వాయుడుమిద కగలకే గంగమ్మ, వాని
యి రెడిని వాయుడుమిదకు ఉపిగొల్పకున్న
యి మాట నిజమే.

కాని వాయుడి మిండుమాని భయపడ
యి కాదు వానిరెడి! వానిరెడి మిండు చిన్నది!
యి కలంతోనూ, పంతంతోనూ అరక్తి పగలు
యి గడిచిపోయి.

అరవి ఒకటో పగలు కృషిపడు.
యి కృషిమిండు రుట్టిగాలి నీ క్రితం
యి అపట్ని గలగలలాడినూ తిరిమిద మిండుగా
యి నిన్ను. పంజడిపాలు వరి గెప్పటికి నుండు
యి అనుకుందిల ప్రతి కెరువుకట్టు ఉడికి
యి పోగింది. నుండిపాల కలగలో ఎ

★ గంగమ్మ శపథం ★

రకలో తెలియబడలేదు. ఉటికొకటే సంబంధం చూడవచ్చింది కాగిరెడ్డి మురిచెట్టు మొదట నించున్నాడు. అదిగో అరవై బారల మూలలో నుంచున్న పదిమంది ఆడం గుల్లానూ ఆరేది గంగమ్మ ఎరంచు అధికం మూల చీరకట్టింది. రవిక జరిఅంచు పట్టు - మొఖాని అధిరూపాయంతి బొట్టు - గుడ్డి వెలుగులో కూడి మెరుస్తున్నది.

“గంగమ్మంటే గూర్చాత్తూ మా ఊరి లచ్చే” అనుకుని తనలోనే నన్నుగా నవ్వు పున్నాడు కాగిరెడ్డి.

ఈ నవ్వును గ్రహించింది గంగమ్మ.

“పచ్చివోడు ఇలిరిల్లిస్తాడు,” అని లోలోనే అనుకుని మారు నవ్వింది.

ఆ నవ్వుతో రెడ్డి వళ్ళు గనబొడిచి పించేయాలో తోడికి సిగ్గుపడిపోయాడు.

గుడ్డివెలుగులో జరుగుతూన్న ఈ చూపుటూ, నవ్వులూ ఊణంలో అంతమై నై. ఒక్క పెట్టుక రెండు పెట్టుకలున్న రెల్ల తోపాటే కీచి ఒకటోనూ నాయకు తను న్నాడు. “అదుగో నాయుడంటే అదుగో నాడెయ్య” న్నారు. నాయుడిపేరు ఏ ఊరినా తలచినా తలచకపోయినా నాయకుగంగా కృష్ణావమికి ఉటికొకటే సంబంధం.

రంనాడు తాతయ్యల దగ్గర్నుంచి పసిపిల్లల చాకా నాయుడి నామం జపించి తీరాలింటే. ఎందుకంటే ఉటికొకటలలో నిట నాయుడొక్కడే! అయినా ఈ కృష్ణావ ములు వికధాటిగా నాయుడే ఉట్టిగొట్టాడు. నందలమంది పూనూ పూనిల ప్రయత్నాలు వృధాకాగా అవలీలగా కొట్టగలిగింది నాయుడొక్కడే!

పెద్దాపురం సింక్లూల్ని తొడిగి, జరి అంచు నామారులో ఉన్న నాయుడు ఘుమ ఘుమ లాడుకున్నాడు “అరిగి పులిమిం దోస,” అన్నది గుంపుగాంచి ఓకంకం.

“ఉటిపగిలితే నీళ్ళు కొంకైందా, చిలుకుచోక్క ఎందుకు,” అని ఎవరో అనబోతుంటే “ఎ” అన్నది మరో కంకం.

ఇకేమీ పటించుకోలేదు నాయుడు.

పెద్ద పెద అంగల్లో ముందుకొచ్చి ఉట్టిని ఓమారు తెరిపారమాసి న్నగా నవ్వి ఎందుకో ఎవరికోసమా కలియ వెళుకుతు న్నాడు.

“దొంగనూపులు,” అనుకుంది గంగమ్మ ఆమూల ఓరగా నిలబడి ఓకంకంటితో.

పెట్టుకాన్న రెల్లు వెకి లేచాయి. ఢెళుమంది టెంకాయ. వళ్ళు తెలియని

నాయుడి కళ్ళు ఇంకా ఎందుకో వెళుకు తూనే ఉన్నాయి. ఝల్లుమంటున్నది కాగి రెడ్డి మనసు భయంతో.

జపం తిండోస తిండాలుగా చేరి విరగ బడి చూస్తున్నాడు. ముందు చాకలినుబ్బన్న ఉటికొకటం ఎగిరాడు. అందలేదు. వీరిగాడు అసలు ఎగరలేకపోయాడు. జంగమయ్యకు నానెట్లో తిప్పింది. ఇలా దజనమంది ప్రయత్నించి నీగుపడారు.

“నాయుడోయ్, కొటెయ్,” అన్నాడు ఎవరో పెదగా.

ఇంకొకసారి ఎదురు చూస్తూ న్న నాయుడు చేతికర అవలకు విసిరి మల్లీ ఓమారు ఉట్టికేసి చూశాడు. ముప్పెబారలు వెనక్కు వెళ్ళాడు. జపం గుడగుడ లేక్కవై మరీ గల్లంతుగా ఉంది. “తప్పకొండకే,” అంటూ నాయుడు రివ్వున పరుగెత్తుకొచ్చి ఎగిరి చేయివిసిరాడు. “హా, హా” అన్నది గుంపు, కొగి ఉట్టి అందలేదు. నీగుపడ్డాడు నాయుడు.

“ఈమాటూ నూత్రా; నా తిడాఖా నూపితో,” అంటూ అక్కడే విసుబారల దూరంలో మెత్తిగా నవ్వుతున్న గంగమ్మ కేసి నిటారుగా ఓచూపు చూసి, మల్లీ అవలకు మల్లీడు. ఈ పట్టూ అంతే అయింది ఉట్టి అందలేదు.

“మీసం గువ్వంకానే సరా,” అని లోపలే అనుకుందా మనుకున్న గంగమ్మ ఆ మాట వెకి నేసింది.

ఇది విన్నాడు నాయుడు. ఉక్రోశంతో మల్లీ లగ్గరిగంటేశాడు. కాని ఉట్టి అంద లేదు

పెద్దగా నవ్వింది గంగమ్మ.

మురిచెట్టుకొంది కాగిరెడ్డికూడా నవ్వాడు. గుంపులోంచి మొరిగా అడుగులు వేసు కుంటూ గంగమ్మ కాగిరెడ్డిని సమీపించింది.

“ఇకిలితూ మా కోబోలే నువ్వు కొట్ట కూడదూ,” అంది.

“నాకేద కాతివుడై, నేను బాటి.”

“లింబానికి లింబావు అడెకు నియ్యం.”

“లింటే ఎగరగలమా ఏంటికీ పెగా అడు రుసరువలా డెన్నాడు.” అన్నాడు నాయుడి దూ నీ చూడలే వుత్తేరెడ్డి

“నావు,” అంటూ చిరాకుతో అవలల కల్పింది గంగమ్మ.

పంతం వచ్చింది రెడ్డికి.

“కోకట్టుకున్నా ననుకుంది గానాల్సి,” అంటూ “హా” అని తలగుడ తీసి మొలకు మట్టి ముందుకొచ్చి “నే ఉటికొడతా,” అన్నాడు గుంపు గుండెలు అదిరేట్లు...

నిజంగానే అదిరిపడది గుంపు. నాయు డుకి చాకకాని పది ఈమెవరెడికి చాకవు తుందా అన్నట్లు నవ్వింది.

‘ఏడికాడు, ఎవక,’ అన్నాడు నాయుడు. కొందరురెడ్డిని దుర్వి ముందుకు నెలారు.

నూతనోత్సాహానికి,
మరులంగొలుపు
పరిమళానికి

అశోకా
రాయల్ హాల్స్
వాడర్ డీలర్స్

కేరెడి వివితరణ, సౌందర్య వతుల యా
వ్యూహకై నూతనోత్సాహానికి,
డీలర్స్ నవమోగింది. నా సౌందర్యమున
సౌందర్యం ది కొనరున్నాడు - ఈ రోజు

విజయాయాకైమికల్స్... మద్రాసు-7.

35

“కోడిపందెము”

★ గంగమ్మ శపథం ★

ఇదిలే?—ఇలా ఊహించుకుంటున్న నాయకు గంగమ్మను సమీపించాడు.

అప్పటికి మూడు వందలు ఇంటికి చేరే సేపి అరుమాటు నాగిరెడ్డి నవ్వులకు ఆవాలుగా నవ్విక గంగమ్మ, నాలుగోవంద నడిమీదకెత్త విడోమాటు రెడ్డి నవ్వు గ్రహించి జతాటుగా నవ్విపోతున్న సమయంలో ఎదురుగా ఉన్న అరున్న అడుగుల నాయకు చూసి అతడు ఆమె కెక్క పుచ్చుకుని జరుగు దగరకు లాక్కున్నాడు “నామీన కోప మెందుకు గంగమ్మా?” అంటూ మెత్తటి ఊసులాడబోతున్నాడు.

కప్పున, ఊహించని ఈ పరిస్థితి! తట్టు కోలేకపోయింది గంగమ్మ.

“నాయకోయ్—నాయకు నన్నటు కుంటన్నాడోయ్,” అంటూ పెండ్లిదండ్రుల కోపెట్టి చేతిలో ఉన్న బిందె ఎత్తి ఆపర అంకమ్మలా పట్టుని నాయుడి ఎడమెత్తిన బాదింది. ఇది ముందే ఊహించుకున్నా జేమా, తల చిల్లడంతో సయినా నవ్వు తూనే ఉన్నాడు నాయకు. బిందెలోని పుకారీ వర్షంతా తిడిసి మరీ మెత్తెక్కించింది నాయుణ్ణి. మరీ గంగమ్మ కెక్క పుచ్చుకోబోతున్నాడు.

కెక్కతీగంలో జరిగిపోయిన ఈ దృశ్యానికి నివ్వెగపడ్డాడు మూలగా సావిటో మామన్న నాగిరెడ్డి నోటో పండుంపుల్ల చానంతిల అది జూపబడింది. రెండోమాటు నాయకు గంగమ్మ కెక్క పుచ్చుకుంటున్న వైసం చూసి రెడ్డి కళ్ళుబెరు తొలగిపోయి నె. కోపంతో నటికిపోయాడు. ఏరున బాణంలా లేచాడు. రివ్వున అక్కడకుమానుకు కచ్చి ఊను మారుమోగేటు తొడగొట్టాడు:

“ఇయ్యల నవ్వో చెనో లేలిపోవాలి; రా.” అంటూ.

కందిపోయేటు తొడలు అయిదారుమాటు బాస నాయుణ్ణి పుచ్చుకున్నాడు. నాయకు ఊళ్ళ కే: లిరుబడ్డాడు. దీంతోటి శివం ఎత్తింది రెడ్డికి. చెయ్యెనుగుల బలం వచ్చినట్లుంది. నాయుణ్ణి కంపెట్టి మోకాటితో అతిడి ముఖంమీద ఫెడీను

లిక్కాడు. నాయుడిముఖం ఆ దెబ్బతో చీనుకునిపోయి బొటబొట రక్తం కొరుతున్నది. దెబ్బమీదనే దెబ్బ—అరుమాటు. నాయుడివట్లు హూసం అయింది. లేచే ఓపిక లేదు.

“బాబోయ్ నాగిగారు సంపుకున్నా డోయ్,” అని కేకలు.

ఇదంతా గమనిస్తూ గంగమ్మ మిలిలేని సంతోషంతో నాయుడివట్లకు పరుగెత్తి అలిడిరక్తం చేతి నంటించుకుని అంకమ్మ అలయంవద్దకు ఒక్క గంటేసింది.

“నా సంతం తీరింది నాయమ్మా. మానో అడి రగతిం తెచ్చా,” అంటూ ఆ రక్తాన్ని అంకమ్మ ముఖంమీద ఇంత మెత్తి తివంతి మెరుకుని సాహంగపడి, “నా బోడు నాగిగారు, అటి నా బోడిగా నాయ్ నాయమ్మా,” అని నేలమీద ముఖం బాదుకుని, ఇకతల కొచ్చేసరికి అంక మేట్ల స్వయంగా కచ్చిపట్టింది. అప్పటికి బారెకుబాదూ ఎక్కింది. జనం విరగబడి చూస్తున్నారని ఆమెను. “ఎంది గంగమ్మా, ఏ మెంది?” అంటే మాట్లాడినా.

నిమనలమీద ఊరంత పాటిపోయింది జరిగినవిషయం.

“రెండంటే ఏమా అనుకున్నాం,” అని ముక్కున వేలేసుకున్నది గ్రామం.

మర్నాటినుంచీ నాగిరెడ్డి మొనగా డెయ్యాడు మీసం మెలెయ్యటం నేర్పుకుంటున్నాడు.

ఓ కోణ సాయంత్రం చేలగట్టంబ, ముమారుగా పాకుకుంటూ కస్తున్న నాగిరెడ్డి హోరుగాలిలో విలాసంగా కొడతలి ఊపుకుంటూ కయ్యారంగా వడిచినట్లున్న గంగమ్మను “ఎయ్, అను,” అంటూ జబోరనీగా జబ్బ పుచ్చుకున్నాడు.

గంగమ్మ నోరెత్తి జబ్బ.

RATNAM'S 'N' OIL

సేవించిన పూరి సంతోష సౌఖ్యము లనుభవించగలరు. 1 సీసా రూ. 11-4-0.

ఎడ్యూస్నతో జాబు వ్రాయండి.

డాక్టర్. రత్నం నన్నె,

మలక పేట బిలింగ్స్, ఆజంపురా మార్కెట్ వన—హైదరాబాద్ 2

ఆర్ద్ర

సుప్రసిద్ధ

గర్భవరక్ష

నివారిణి

తేసరికుటిరం ప్రెవేట్ లిమిటెడ్
రామపేట, మద్రాసు-16

అంధ్రప్రదేశ్ ఎం.ఎస్.ఎస్.

మెనర్లు సితారామణిసంఘోద్యు ఎజెక్యూ
విజయవాడ, సికిందరాబాదు.

డిస్ట్రెంసోల్

కుసుమ బహుష్టనోవలకు
అద్భుతముగాపనిచేయును
వివరములకు - AGENTS
R.K. BROTHERS
4/27 RAJAHMUNDRY

నక్షత్ర ఫలితాలు

[28-1-59 మొదలు 3-2-59 వరకు]

గ్రహ స్థితి.

శు	గు	కు	మ
శు	గు	కు	మ
శు	గు	కు	మ
శు	గు	కు	మ

* ఆశ్విని [చూ, చే, చో, లా] *

ఈ వారము మీకు మిశ్రమయోగము. కార్యదరణలో అటంకములు కలుగుతాయి. బుద్ధిబలము నష్టయోగించి ప్రయత్నించినచో కార్యసిద్ధి వుండదు. చేతికివచ్చే డబ్బు అవసరములకు పరిపూర్ణ ఇబ్బందిచే ఆకాంతిగా వుంటుంది. దూకుతున్న అత్యయములకు అవారోగ్యముగా వుందని విని వ్యతిరేకతగా వివరము దేవానుగ్రహముచే అన్ని పరిష్కారములను మనోనిర్వహణతో వుంటారు. ఉద్యోగస్తులకు అప్రమేయము. వంతులకు ఆందోళన 28, 29, 30 నిలబడలేని నీతి, ప్రయాణము, 31 సంవత్సరము, పుణ్యక్షేత్ర సంచారము, వతరదంపము 1 న ఆశోగ్యచింత

* భరణి [లీ, లూ, లే, లో] *

ఈ వారము అనుకున్నట్లుగా సామర్థ్య చేతికి రావలసినవి చేతిను, ఖర్చులు ఎక్కువగుట చేతను ఆకాంతి కలుగుతుంది. కొరవ్యవహారములు కొంతవరకు అనుకూలమై ఉద్యోగస్తులకు అధికారము లొందరలు. వంతులకు ఆకాంతి. భార్యకు ఆశోగ్యము కలుగును. వ్యవహార పరిష్కారములో దుష్ప్రయోగము పాపము. విద్యార్థులకు చదువు నెలకొనదు. 28 కార్యభారము, తిప్పలు 1 పాపము, ఆశోగ్యచింత, 2, 3, 4 న లాభము కార్యసిద్ధి.

* కృత్తిక [ఆ, ఈ, ఊ, ఏ] *

శిలకాగని పనులను పనిచేయుచు కార్య పాపం అనిపటికి నిరంతరము పడు

దలతో ప్రయత్నించి, ఫలమును పొందుతారు. సోదరసహాయము కొంత అనుకూలమిస్తుంది. ఉద్యోగస్తులకు అధికారము మరలకు మాటలచే మనోవ్యధ కలుగుతుంది. అవసరాలు తీరనందున ఇంట్లో ఆకాంతి. ప్రమాదముల వలన గాయములు కలుగవచ్చును. రసాయనిక పదార్థములు, ఎరువులు వ్యాపారస్తులకు గమల యజమానులకు లాభము. 1 ప్రమాద నూచన. 28, 29 కార్యభారము. 2, 3 సోదర సహాయము.

* రోహిణి [టి, వా, వీ, వూ] *

ఈ వారము మీకు యోగ కాలము. బంధు సహాయము. అధికారము సహాయము కలుగుటచేత అటంకములు గడిచి కార్యసిద్ధి పొందుతారు. ఆదాయము వృద్ధి అవుతుంది. కవులు నూతన రచనలు చేస్తారు. బంధువుల క్షేమవార్త తెలిసి సంతోషిస్తారు. విద్యార్థులకు ఉత్సాహముగా వుంటుంది. గణిత శాస్త్రజ్ఞులకు, కవులకు, కలపలకు పటిష్ఠలు లకు మేలు కాలము

బి. నరసింగరావు

* మృగశిర [వె, వో, కా, కీ] *

ఈ వారము మీకు మంచి భాగ్య యోగము. అనుకున్న డబ్బు చేతికి వస్తుంది. యిబ్బందులు తీరుతాయి. దావాలో గెలుపు పొందుతారు. పిల్లల బాగుకొనుట చేసే ప్రయత్నాలు ఫలిస్తాయి విజ్ఞానాభివృద్ధి కలుగుతుంది. విద్యార్థులకు చదువు బాగా పొగుతుంది. వ్యాయాసన ఉద్యోగులకు, వ్యాపార వాదులకు, పండితులకు, ఉపాధ్యాయులకు మేలు కాలము.

* ఆరుద్ర [కూ, ఖ, బి, భ] *

ఈ వారము మీకు యోగదాయకము. సయోగము వుంటుంది. సంగీతపధిలు, కవిత్వగోష్ఠికంటి వివేచనలో పాల్గొని మృగాన్నభోజనము వెండిపాత్రలలో చేస్తారు. శుభ కార్యాలలో పాల్గొంటారు. నూలు, బట్టలు, బియ్యము, వెండి వస్తువులకు లాభము. విద్యార్థులు ఉత్సాహముగా చదువుకుంటారు కవులకు, గాయకులకు,

కళాకారులకు నటీపటులకు మేలుగా వుంటుంది.

* పునర్వసు [కే, కో, హా, హీ] *

ఈ వారము యోగదాయకముగా వుంటుంది. అసంపూర్ణిగా వుండిపోయిన పనులు లాభకరముగా ముగుస్తవి. శుభ పుణ్య కార్యాలలో పాల్గొంటారు. నూతన గృహ నిర్మాణమునకు ప్రయత్నిస్తారు. ఉద్యోగస్తుల హోదా పెరుగుతుంది. వర్తకులకు విలువగల వస్తువుల క్రయవిక్రయములలో ఎక్కువ లాభము. వారమంతా శుభయోగములతో కూడియున్నా గుటుంబ కలహముచే ఆందోళన కలుగుతుంది. వారంతమున స్త్రీలతో నూ మిత్రులతోనూ విందూ చిన్నోదము.

* పుష్యమి [హూ, హే, హో, డా.] *

ఈ వారము రాజడి ఎక్కువ. కార్య భారము ఎక్కువ. గృహోపసరములు తీరక స్వర్గము వస్తుంది. అవారోగ్యముచేత కనబడగానే జైవచికిత్స పొందవలసింది, రవికి కాంతి చేయించవలసింది. ఉద్యోగస్తులకు కొంత సమస్యలు. వర్తకులకు ఆందోళన. విద్యార్థులకు చదువు సరిగా పొగదు. వారమంతా భయాందోళనలతో కూడివున్నా పితృవరమునుండి సహాయము, కార్యలాభము కలుగుతుంది.

* ఆశ్లేష [డి, డూ, డే, దో] *

ఈ వారము మొదటి నిరాశగా వున్నా మిత్రసహాయమువల కార్యలాభము అవుతుంది. ఇంట్లోపనులలో ఆందోళన యింట్లో ఉన్నవారి అవారోగ్యమువల ఆకాంతి కలుగుతుంది. ఉద్యోగస్తులకు స్వల్ప అనుకూలత. వర్తకులకు వారంతమున లాభము. వారమంతా వుదేకముతో వుంటుంది. విద్యేయల పరిణయము. ఆపురూప వర్తసంపాదన కలుగుతుంది. 1 న ఎక్కువ ఖర్చులు మనోవ్యధ.

* మఖ [మా, మీ, మూ, మే] *

ఈ వారము ఆశించిన సహాయము లభించక అవసరములు తీరక ఆందోళన కలుగుతుంది. అయినప్పటికీ దేవానుగ్రహమువల కష్టములు గడిచి కార్యసిద్ధి పొందుతారు. ఉద్యోగస్తులకు అధికారము అనాదిరణ, వర్తకులకు చాంచల్యము. పుణ్యపురుషుల సాంగత్యమువల మనోవికాసము కలుగుతుంది. వారమంతా ఆకాంతిగా వున్నా పక్షాధిపత్యలాభము పొందుతారు. 1 న అధిక ఖర్చులు.

* పూర్వఫల్గుణి (పుబ్బ) *

(మో, టా, టీ, టూ)

ఈ వారము అనుకూలతను పరిహార

న క్ష త్ర ప లి తా లు

చిక్కు - క. యిచ్చిపుచ్చుకునేపట్ల వివాదములు చిక్కి మనోవ్యధ కలుగుతుంది. కొద్ది కష్టకపోరాటాలు అనుభవించినా అమిత భాగ్యులకల్ల సంతోషమొందదు. భార్యకు అవారోగ్యము కలిగే నూచనలన్నవి. మినుములు, కొర్రలు, రాగులు, ఉప్పు, నవ్వులు, మూత్ర, వ్యాపారస్తులకు లాభయోగము. ఇతర వాతులకల్ల గౌరవము కలుగుతుంది. 1 న బంధువులరాక, అధిక ఖర్చులు.

* ఉత్తరఫల్గుణి (ఉత్తర) * (చే, బో, పా, పీ)

ఈ వారము ఎంత ప్రయత్నించినా ముక్తికార్యాలకి అటంకము కలుగుతుంది. వుంటుంది. అయినప్పటికీ పట్టుదలకల్ల కార్యలాభము పొందుతారు. పోదరసహాయమువల ఒడిగుడుకులు సర్దుకుంటాయి, దబ్బలు తగిలే ప్రమాదము జాగ్రత్తకల్ల తప్పకవచ్చు. గమల యజమానులకు, లోహ, ఖనిజ వ్యాపారస్తులకు, భూస్వాములకు, కష్టముతో కూడిన లాభము, వారీసుగాభి ఉద్యోగస్తులను మేలుకొలము. 1 ని ప్రమాద నూచన.

* మాస్ [పూ, ష, ణ, త] *

ఈవారము మీకు యోగవాయుకం. ప్రయత్నించిన పనులు పెరవేరుతవి. ధనలాభము కలుగుతుంది. ఈకాన్యదిక్కునుండి క్షేమ సహచారము తెలుస్తుంది. శుభకార్యములలో పాటించారు. బంధు దర్శనము, గణిత,

జ్యోతిశ్శాస్త్ర చర్చలువంటివి జరుగుతాయి. ప్రతి - చూడి - నూలు - బట్టలు - ఇరిడి - కండు - తరకులకు లాభవాయుము. కవులకు, శిల్పిలకు, నటీనటులకు మేలుకొలము. 29,30 అధిక ఖర్చులు.

* చిత్త [పే, పో, రా, రీ] *

ఈవారము మీకు శుభయోగము. ఆశించినవన్నీ చేరికొస్తుంది. ఇంటి శుభకార్యాలు జరుగుతవి. పుణ్యకార్యచరణ - ప్రభుత్వసన్మానము, వైద్యజ్యోతిష శాస్త్రములువంటి ప్రపంగములు జరుగుతవి. విద్యార్థులు నూతనాంశములు నేర్చుకుంటారు. వ్యాపారులకు, వ్యాపారసాధన పుష్కలములకు, పండితులకు, ఉపాధ్యాయులకు మేలుగావున్నా, కొంత ఆందోళన కూడి వుంటుంది. పిల్లల క్షేమము నకు కొన్ని ఏర్పాట్లు చేస్తారు.

* స్వాతి [రూ, రే, రో, తా] *

ఈవారము మీరు తలపెట్టిన కార్యములలో జయము పొందుతారు. వెండి పాత్రలలో మృదాన్ని భోజనము బంధు మిత్రులతో చేస్తారు. నివేదిములలో పాటించారు. విద్యార్థులకు చదువు ఉత్సాహముగా సాగుతుంది. ప్రతి-చూడి-నూలు-బట్టలు-వెండి-రియ్యము, ద్రవపదార్థ జనిత వస్తువులు క్రయ విక్రయములలో తరకులకు లాభవాయుము. కవులకు, గాయకులకు-నటీనటులకు మేలుకొలము-29,30 అధిక ఖర్చులు.

దరలు:

నూ - శస్త్రములు : మాన్యురేగా నూతన సుసులు : ప మ పా యి లా నుండును.

ఆహారధాన్యములు : నిలకడిగా వుండును.

బెల్లము, చింతపండు, పంచదార : మందముగా వుండును.

పప్పుదినములు : చుగుకుగా వుండును వెండి, బంగారము : స్వల్ప లేదా లో వుండును.

దక్షిణ ప్రాంతములలో అచ్చటచ్చట చెరుగుగా తగ్గించును.

* * *

జన్మనక్షత్రమును బట్టిగాని, జన్మ నక్షత్రము పెరుగనివారు నామ నక్షత్రము (వారీవారి పేర ననుసరించి పేగు మొదటియక్షరము)ను బట్టిగాని ఫలితాలు తెలుసుకొనునది శుభము. పేగునకు మృగశిరా నక్షత్రమును, హస్తానకు పేగునకు స్వాతియు, క్రిందనకు పేగునకు చిత్తియును, క్షేత్రపాలకుడైన పేగునకు హస్తయును, భీముకు, భైరవుడ అనే పేర్లకు పూర్వాషాఢయున్నూ చూచుకొనునది.

* విశాఖ [తీ, తూ, తే, తో] *

ఈవారము మీకు యోగప్రదము. ధనధాన్యవృద్ధి వుంటుంది. వివాహం శుభకార్యములలో పాటించారు. ఇష్ట విస్తులాభము. పరోపకారమువల కీర్తి కలుగుతుంది. విద్యార్థులకు చదువు చురుకుగా సాగుతుంది. ఖరీదైన విస్తువుల క్రయవిక్రయములలో తరకులు అమితలాభము పొందుతారు. వాహనయోగము కలుగుతుంది. కవులకు గాయకులకు-నటీనటులకు కళాకారులకు యోగకొలము. 1 న కుటుంబకలహము.

అనూరాధ [నా, నీ, నూ, నే] *

ఈవారము కార్యభారము ఎక్కువ. చింత మూటలు వినుట పరాక్రమమువల్ల ఘనప్రయత్నము-సేవలాభము వుండును. ఆకాల భోజనమువల అవారోగ్య నూచనల 1 న బడగానే జాగ్రత్తపడుట మంచిది. ఉద్యోగస్థులకు స్వల్ప అనుకూలత-విద్యార్థులకు చదువు సరిగా సాగదు రాజకీయవాదులకు వారమంత అజడతో పాటు అనుకూలత. 1 న అవారోగ్యము.

* జ్యేష్ఠ [నో, యా, యీ, యూ] *

ఈవారము తలపెట్టిన పనులు పెరవేరువు. ఆపద్యము కలుగుతుంది. తరపలకు లాభము తక్కువ. ఆత్మీయుల ఆరోగ్యము చికాకు కలిగిస్తుంది. ఉద్యోగస్తులకు వనవర్తక

బాగా ఆదా! ఒకే ఒకసారి తోముకుంటే
కాలేట్ డెంటల్ క్రిమ్
85% ఎంటుల వరకు
దంతక్షయం దుర్బంధం కలగంపేక్షిములను తొలిగిస్తుంది!

సత్కలితాలకు సర్వదా వాడండి
కాలేట్ టూత్ బ్రష్

ప్రాంతములకు బదిలీ అయ్యే నూతన బస్సు వి. రహస్యములకు కనిపెట్టటకు నియోగించబడతారు. వారమంత చికాకుగావున్న వారాంతములో విదేశీయుల సహాయమువల్ల కొరతపడి జరుగును.

*** మూల [యే, యో, బా, బీ] ***

ఈ వారము ధనాభావము ఎక్కువ ఎవరి సహాయమువల్ల కొరతపడవ చేదామనుకుంటారో వారివల్లనే అలంకములు కలుగుతవి. అయినా దైవబలమువలన క్రమేణా కొరతనుకూలించుతుంది. ఇంట్లో వారి ఆరోగ్యము బాగుండును. వుద్యాగస్తులకు ఒత్తిడి కర్తవ్యాలకు నిరాశ. విద్యార్థులకు మంచిరోజులు కవు. వారమంత ఎంత ఆందోళనవున్నా, సాధుసజ్జన సాంగత్యము, పుణ్యక్షేత్ర సంచారము, దేవతాదర్శనము-నవన ద్రవ్య లాభము కలుగును.

*** పూర్వాషాఢ [బూ, ధ, భా, డా] ***

ఈ వారము అనుకూలతకన్న ప్రతికూలత ఎక్కువ. యత్న కొరతములు శ్రమార్థికి ముతో ఫలీ సవి. కొందావాలు అనుకూలీ పవి. పరోపకారానికి యత్న పరిపాక విందలు పొందుతారు. భార్య ఆరోగ్యము సరిగా వుండును. యిచ్చిపుచ్చుకు శేషబల వివాదములు. ఉద్యాగస్తులకు అధికారం ఒత్తిడి వున్నా, తోటివారి సహకారం లభిస్తుంది. కర్షకులకు వారమంత నిరాశ. వారాంతముకీ లాభము. విద్యార్థులకు వదువు బాగా పొగుడు.

*** ఉత్తరాషాఢ [బే, బో, జా, జీ] ***

ఈ వారము ఎన్ని అవాంతరములు కచ్చితా పట్టుదలతో ప్రయత్నించి కొరత లాభము పొందుతారు. ఆశించిన ధనం సమయానికి అందక అప్రయత్నం. అత్యయనవల్ల నిందల పాలౌతారు. దెబ్బలు తగిలే ప్రమాదము వ్యాగతివల్ల తప్పక వచ్చును. గనుల యజమానులకు భూస్వాములకు, ఇంజనీరింగు కాల ఉద్యాగలకు, రంగుల లో నావు నామానులు, వ్యాపారులకు కష్టముతో కూడిన లాభము. 12 ప్రమాదభయం.

*** క్రవణము [జూ, జే, జో, ఘా] ***

ఈ వారం మీకు యోగప్రదము. బంధువుల సహాయంతోనూ అధికారం సహాయంతోనూ, అలంకములు గడిచి, ఫలం పొందుతారు. అదాయము వృద్ధి అవుతుంది. వైద్య కౌశలికపాస్త్ర ప్రసంగాలు చేస్తారు. ఈ కార్య దిక్కునుండి శ్రమం తెలుసుంది. విద్యార్థులకు మంచికాలము. కవులకు, కల్పలకు, నటిపటులకు యోగకాలము. 2, 3 తేదీలలో ధనలాభము కొరతపడి.

*** దన్వ [గా, గీ, గూ, గే] ***

ఈ వారము మీకు యోగదాయకముగా వుంటుంది. ఆశించిన సామ్య చేతికి వస్తుంది. నూతన కొరతములు ప్రారంభిస్తారు. కొద్ది దావాలలో కొంత అనుకూలము వుంటుంది. పండితగోష్ఠి జరిపి, నూతనవిషయాలు తెలుసుకుంటారు. వారమంత శుభయోగములున్నా కొంత ఆందోళనతో కూడి వుంటుంది. 31. ధనలాభం. 2, 3 పుత్రుల అభివృద్ధి. 1 అధిక ఖర్చులు. విద్యార్థులకు వదువు బాగా పొగుడు. వ్యాయవాదులకు, వ్యాయ సౌఖ్య వుద్యాగలకు, పండితులకు, ఉపాధ్యాయులకు మేలుకాలము.

*** శతభిషం [గో, సా, సీ, సూ] ***

ఈ వారము వినోదములలో పాతానుట, దధి-క్షీర-మధుర-పదార్థము క్షభోజనము రజితప్రాతలలో భుజించుట. తిలచిన కొరతములలో జనుము, నటినివాస ప్రయాణం, తేలని వస్త్రములు కొనుట, మెల్ల యోగములు కలుగును. ప్రతి, దూది, నూలు, బట్టలు, వెండి. విద్యార్థులు, ద్రవపదార్థ క్రయ విక్రయములలో కర్షకులకు, లాభము-కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటిపటులకు, మేలుకాలము. విద్యార్థులకు మంచికాలము. వారాంతమున అధిక ఖర్చులు ఆందోళన.

*** పూర్వాభాద్ర [సే, సో, దా, దీ] ***

ఈ వారము ధనభావ్యవృద్ధి - కనువృద్ధి కృషియోగముగా లాభము, వివాహాది శుభ కొరతములలో పాతానుట, ఇవ్వకస్తులాభము పరోపకారమువల్ల క్రితంజి రాజయోగము, కలుగును. విద్యార్థులు వినోదములలో పాతానుట, వదువు బాగా పొగుడు. విలువగల వస్తువుల క్రయవిక్రయములలో కర్షకులకు రెట్టింపు లాభము కలుగును. కవులకు, గాయకులకు, నటిపటులకు యోగకాలము. వారమంత చికాకుగావున్నా, మిత్ర సహాయమువల్ల కొరతలాభము పొందుతారు. ధనలోపమువల్ల ఆందోళన వుద్యాగస్తులకు ఏమంత బాగుండును. విద్యార్థులకు బడికము వల్ల వదువుపొగుడు. ఆపు ఆరోగ్యము ఆందోళన కలిగిస్తుంది. వారములో అకయోగము లున్నా మిత్రసహాయము కొరతపడి, విదేశీయుల పరిచయము, విచిత్రతను సంపాదనకంటే శుభయోగములుకూడా వుంటవి. ★

లకు, గాయకులకు, నటిపటులకు యోగకాలము. స్త్రీలతోనూ, ఆపులతోనూ విందు వినోదము. 1 నిమిషముల కలనము.

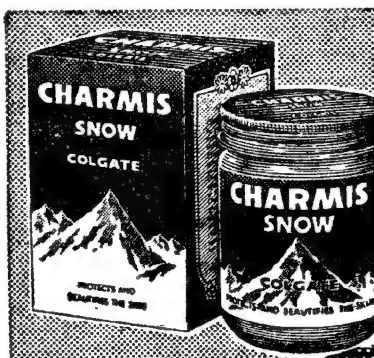
*** ఉత్తరాభాద్ర [దూ, శం, చా, చా] ***

ఈ వారము మీకు కొరతభారము ఎక్కువ. రాబడి తక్కువ. గృహసంరక్షణ తీరవం దున కలరిలు. ఆరోగ్యము సరిగాలేని నూతనలు కవలగానే జన్మించితిచ్చి పొందడమేకాక, గ్రహరాశిని రవికళాంతి చేయుచుంటుంటు. వుద్యాగస్తులకు కొత్త సమస్యలు-కర్షకులకు ఆందోళన విద్యార్థులకు వదువు సరిగా పొగుడు. 31 పితృకర్ష సహాయము, కొరత లాభము. 1 ఆరోగ్య భంగము, అధిక ఖర్చులు, రాజకీయవాదులకు ఆందోళన.

*** రేవతి [దే, దో, చా, చీ] ***

ఈ వారము మీకు మిత్రయోగము. మెదట్లో నిరాశగావున్నా, మిత్ర సహాయమువల్ల కొరతలాభము పొందుతారు. ధనలోపమువల్ల ఆందోళన వుద్యాగస్తులకు ఏమంత బాగుండును. విద్యార్థులకు బడికము వల్ల వదువుపొగుడు. ఆపు ఆరోగ్యము ఆందోళన కలిగిస్తుంది. వారములో అకయోగము లున్నా మిత్రసహాయము కొరతపడి, విదేశీయుల పరిచయము, విచిత్రతను సంపాదనకంటే శుభయోగములుకూడా వుంటవి. ★

నారసింహ లెహ్యము
 బంగారుతో చేరినది. మేహము, కృత్రిమ, వివృత్తమైనది. హరించి ఎలమ రక్తవృద్ధి కలిగించును. 20 తుల్యము. 1-4-1. పోస్టికరు. 1-1-1
 ఓ. పి. పి. అందకంపెనీ ఆయుర్వేద వనాశం, పెరికేపి (PU) వెల్లూరుజిల్లా.

ప్రత్యేకమైన సువాసనతో కూడినది

మీ సౌందర్యమును వెంపొందించుటే గత..

అన్ని ఋతువులలోను కొపాడును

చార్మిస్ సౌత్

★ పిచుక పాట ★

చిట్టి పిచికల మేము;
బొట్టి పిచికల మేము;
చిన్నారి పిచికలము;
పొన్నారి పిచికలము!

వసిడి తిరుకులు, కంపు
వన్నె తిరుకులు లేని
అచ్చ తెలిదుస్తు లే
అప్పు కొన్నాము లే!

వలివాన కోర్కె తె
చ్చని తెల్ల ముకమాలు
చిన్ని యాకల కోటు
కన్నయ్యె తోడిగేడు!

మా చిన్ని బొట్టకేం,
యూచింపగా బోము;
మేలి మారులను దా
కాల పురువులు చాలు!

మాకు గాదులు లేవు;
మాకు నేరీ లేదు;
గడ్డి పరకల రాలు,
వడ్డసింజలు చాలు!

ఒక్కటే గింజ నును
ముక్కుతో నొలిచి కొని,
గ్రుక్కతో మా బుల్లి
రెక్కలను విప్పదుము!

మూర్య కెరణాలతో
మూటిగా నిను లేవ
దూసుకొని వస్తాము
ఊసు బోకకు మేము!

చిటికలో చక చకా
కిటికిటిలను దూటి
కిచకిచా లాజీటి
రుచి కలా పిచికలం.

లే యెండ నీడ మా
కూయేలటు పికారు;
చిరుత మువ్వల రవళి;
తురుతురో, తురుతురో!

అంశలో తేలు తాం;
ఇంశలో వాలుతాం;
కలక లలకలు తేని,
చెలికార ములుకుతాం!

పాపాయి మాతోటి,
పాడుకొంటావా?
హాయిగా మాతోటి,
అడుకొంటావా?

★ సోమంచి సూర్యనారాయణ శర్మ ★

నిజమేషులు

[అది ఆయింట్లో హాలు. హాలులో సూరంగా రెండుకుర్చీలు, పెద్ద బెంచీ వుంటాయి. ఎదుటి గోడకు క్యాలెండర్లు, పటాలు వ్రేలాడుతుంటాయి. కేషూ క్రింద కూర్చుని చదువుకొంటూవుంటాడు.]

కేషు : అశోకుడు బాధమతావ లంబియై పెక్కు ధర్మకార్యములు చేసెను. బాధమతవ్యాప్తికి మిక్కిలి కృషి నెల్సెను ప్రజల పాకర్యా ర్థము, రస్సాల కిరువైపులా నీడ కోనము చెట్లు నాటించెను. బావులు త్రవ్వించెను. చెరువులు త్రవ్వించి, రైతులకు 'తోడ్పడెను...ఇట్లు..... (సుశీల రావడం గమనిస్తాడు) పాటు బడుచుండగా, అంత సుశీల వలెంచెను...

సుశీ : ఏం చదువురా...వర్షంలో కూడా...

కేషు : వర్షం బైటగానీ లోపల ఇంట్లో కాదుగా...

సుశీల : కేషూ! నా కేం తోచడం లేదురా! వంటింట్లోకి వెళ్లి అమ్మ...ఇక్కడంతా తిల్లిం

అంధ్ర - వారపత్రిక

ఇందలి పాత్రలు

1. సుశీల — చెల్లెలు
2. కేషు — అన్న
3. అమ్మ
4. మేష్టారు :

తిల్లిం చేయకు పో...వెళ్లి ఆడుకో, అంది.

కేషు : ఈ వర్షంలో ఎక్కడికి వెళ్లి ఆడుకుంటాం

సుశీల : అదే నేను చెప్పేదిన్నీ.

కేషు : ఏదైనా మనిషిరమ్మ ఆడుకోవాలి. ఈ నాలుగోడల మధ్యనే ఆడుకోవాలి. వర్షంలో ఎక్కడి కైనా వెళ్లామంటే అమ్మతంతుంది.

సుశీల : అయితే ఏం చేద్దాం చెప్ప

కేషు : దాగుడు మూత లాదుదాం...

సుశీల : ఎలాగ? కళ్లు మూసే దెవరు? దాక్కునే దెవరు?

రాజేంద్ర

28.1-59

దొంగను పట్టి దెవరు? ఇద్దరమ్మ వున్నామే. ఈ ఆట వద్దు కేషూ! ఎక్కువమంది వుంటేగాని ఈ ఆట బావుండదు. ఇంకేదన్నా చెప్ప.

కేషు : వానాగుంటలు ఆడు వామా చెప్ప. నాదగ్గర చింత పిక్కలు రెడిగా వున్నాయి.

సుశీల : ఊహా! నేనాను. ఆ యాటలో ప్రతివారీ నువ్వే గల్పేస్తావు, నాకేం బావుండదు. అది ఎవరో మునలి వాళ్లు ఆడుకొనే ఆట :

కేషు : మరి ఇంకేం ఆట ఉండబ్బా!

సుశీ : నేను చెప్పా...

కేషు : చెప్ప చెప్ప సుశీ మంచిది కాకపోతే చెవినులిమేస్తాను: సుశీ : మరి మంచిదయితే...

కేషు : సువ్వు చెప్పి నట్లల్లా చేస్తాను...నరేనా!...

సుశీ : సరే...

కేషు : చెప్ప మరి!

సుశీ : అదే. 'మేష్టారు - ప్రయి వేటు బాలుడు' ఆట ఆడుదాం.

నిజం మేష్టారు

చాల బావుంటుందిలే ఈ ఆట...! లాగు వేసుకొంటాను (లోపలికి మొన్న సెలవుల్లో తాతయ్య బాల్లూరులో రోజూ యిదే ఆట ఆడేవాళ్లం.

శేషు: ప్రయి వేటు బాలుడు కాదే. 'ప్రయి వేటు మేష్టారు- బాలుడు' ఆటకదూ! రైట్!... ఆడుదాం. నేను బాలుడు వేపం వేస్తాను. నాకదే యిష్టం. చక్కా మేష్టార్ని ఏ ద్విం చొచ్చు నువ్వు మేష్టారు వేపం వెయ్యి.

సుశీ: ఊహా... నువ్వు మేష్టారు వేపం వేయాలి. నాకు బాలుడు వేపం చాల నరదాగా వుంటుంది శేషూ!

శేషు: ఊహా...నాకొద్దు!

సుశీల: నేను చెప్పినట్లు ల్లా రింటానన్నావు గదూ మరి!

శేషు: సరే... నేనే మేష్టార్ని. నువ్వు బాలుడు - నీవని చెప్తానే!

సుశీ: ఎలా...! నేను 'బాలుడు' వేపం వేసుకొన్నాను. నీచొక్కా

వెళ్తా వుంటుంది.)

శేషు: నేను మేష్టారు వేపం వేయాలికదూ..... (మరో ప్రక్క లోపలికి వెళ్తాడు.)

(రెండు నిమిషాల్లో చొక్కా, లాగు వేసుకొని, తలకు చిన్నటోపీ పెట్టుకొని 'లలలా.....' అంటూ సుశీల వస్తుంది.)

సుశీ: ఎంచక్కా వున్నావో! అచ్చు శేషూ లాగే వున్నాను. ఆ ఆట... శేషూ ఇంకా రాదే.

(శేషూ పంచెకట్టు, లాల్సీ, తల పాగాతో, చెతిలో గొడుగు వట్టు కొని...తీవిగా నడిచివస్తాడు: రాగానే కళ్లద్దాలు నవరించుకొంటాడు)

శేషు: ఆరే... నిజంగా ఎవరో అబ్బాయనుకొన్నా. నీ వేపం చాల బావుంది సుశీ!

సుశీ: నీ వేపం మటుకూ! అచ్చు మేష్టారులాగే వున్నావురా శేషూ!

శేషు: సరే... ఇకనుంచి నేను

మేష్టార్ని, మరి నాకు కుర్చీ తిసుకురా...

సుశీల: వద్దు... చావ తేస్తా నుండు.

(సుశీల వెళ్లి చావ తెచ్చి వరుస్తుంది. శేషూ తాపవీడ ఒక ప్రక్కగా వద్దావనం వేసుకుని కూర్చుంటాడు. సుశీల వెళ్లి పుస్తకాలు తెచ్చుకుని శేషుముందు కాన్ ప్రక్కగా కూర్చుంటుంది.)

శేషు: ఆ... అమ్మాయ్..... కాదు... అబ్బాయ్.

సుశీల: నా పేరు శేషూ, మేష్టారు!

శేషు: రైట్..... అబ్బాయ్ శేషూ... అలా కాదు... అమ్మలాగ శేషీ అంటాను. ఆ... శేషీ..... ఇవాల్టి పాత మేమిటి...

సుశీల: 'బట్టతల మనిషి తాటి చెట్టు' పాతం మేష్టారు!

శేషు: గుడ్ 'ఒకానొక యూరి యందు ఒక పెద్దమనిషి యుండెను.'

సుశీల: కాదు మేష్టారు ఒక బట్టతల మనిషి, రాగిచెంబువంటి బట్టతల కలిగిన మనిషి వుండెను.

శేషు: ఇవ్ ఊరికే అడ్డుదిడ్డు ప్రశ్న లే య కు..... నిజం మేష్టార్నియితే ఇలా అడుగుతావు: అనలు... బట్టతల, పెద్ద మనిషి కి వుండగూడదేమిటి సరే! 'ఆ పెద్ద మనిషి వ్యాపారము చేసిడివాడు. నిత్యముచూ...' కఠిన పదములు క్రింద రాసుకోమ్మా... కాదు అబ్బాయ్... నిత్యముచూ అనగా, ప్రతి దినముచూ అని రాసుకో. ఆ... 'నిత్యముచూ వ్యాపార నిమిత్తము.' నిమిత్తము రాసుకో... కొలకు... ఆ... 'వ్యాపార నిమిత్తము పొరుగుగార్లకు పోయేడివాడు,

పూవు మీ ఆద్యప్తం చెప్పగలదు

మీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవనదిన్నీ, మీ పరియోగ కర్మనుకురించిన్నీ మీరు తెలుసుకొనగోరవలెయితే ఒక పోస్ట్ కార్డుపై మీకు యిష్టమగు ఒక పుష్పము వేరున్నూ, మీరు (వాయు లేడి, వేగ వివరములున్నూ, మీ పరియోగ చిరువాచా యున్నూ కంటితే వ్రాసి పంపండి.

శ్రోతృవివక్షాస్రమంలోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము శుశోచి, మీరు కార్డు వ్రాసిన లేడిలగాయకుల సహసములలోను మీయొక్క ఆద్యప్తము, లాభినష్టములు, కీచితమార్గము, ఏ కర్మవహారములో మీకు జయముకలుగునో, మీ ఉద్యోగం విషయంలో మంచిచెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్యవిషయము, పరజీకణమునము, తీర్థయాత్రలు, వివాహము, స్త్రీసుఖము, సంతాపము, నిధినిక్షేపములు, లాటరీ, అకస్మాద్రవ్యలాభము మొదలగు వానినికురించి స్పష్టముగా నూపవారీగా వ్రాసి రు. 1-4-0 లకు మాత్రము రి. ఓ. టి. గా పంపగలము. (రి. ఓ. టి. చార్జీల ప్రత్యేకం) దుష్ప్రవాచు లేవయినా పున్న యెడల కాంతిచేయు విధానంకూడా తెలుపగలము. వివరములు ఈ పూచీపై పంప బడును. మేము పంపిన భోగటా మీకు కృప్తిగా ముంపనియెడల పేజము వాతను చేయుబడును. ఒకవారీ పరిశీలించి చూడుడు. మీ అప్రెషు ఇంగ్లీషులో వ్రాడండి.

Pt. Devdutt Shastri, Rai Jyotishi (WP-13) Jullundur City.

ఆంధ్ర సచిత్ర పాఠశాల
బాలల సంఘం
[సభ్యత్వపు దరఖాస్తు]

GROUP
A లేక B

సభ్యుని (సభ్యురాలి) పూర్తిపేరు (విడివిడి అక్షరాలలో)

పుట్టినతేదీ, నెల, సంవత్సరం : జూలై 1 నాటికి వయస్సు

తండ్రి, లేక సంరక్షకుని పూర్తిపేరు :

ఊరిపేరు, జిల్లా, తాలూకా, పోస్టు [వీధి, నెంబరు]

* చదువుతున్న తరగతి, లేక, పాఠశాల :

పాఠశాల పేరు :

(మానోపాధ్యాయునిపేరు (తెలిస్తే) :

ఆధారము :

ఆంధ్ర సచిత్ర పాఠశాల బాలల సంఘములో సమస్య సభ్యునిగా/సభ్యురాలుగా చేర్చుకోవ (ప్రార్థన. సైతం కానీ విషయాలన్నీ యథార్థములు. ఇట్లు

[లేదీ : -1958]

(సంతకము)

* మరొక విషయాలలోనూగాక ఇంటివద్దనే ట్యూటర్స్ చేర్చించుకోవ బాలబాలికలు మాత్రం సభ్యులుగా చేరవచ్చు. 'చదువుతున్న తరగతి' అనే విషయాలకి ఏమిటగా 'పై' కేట్ ఫీడ్ అని వ్రాయాలి.

సంచిక: 28-1-59 |

ఈ దరఖాస్తు 31-1-59 నాటికి మాకు చేరాలి |

ఒక వేన: కాలమున, అట్లా పెద్ద మనిషి, వ్యాపారరీత్యా దూరమున నున్న నొకయూరికి బయలుదేరెను: (లోపలినుంచి అమ్మ కేక వేస్తుంది.)

అమ్మ: ఏయ్ కేషీ...

(ఇద్దరూ గవ్వచీమని పూరుకుంటారు)

అమ్మ: ఏయ్ నుశీ...ఏం చేస్తున్నార మీరూ...

నుశీ: మేష్టా రొచ్చారు. పాఠం చెప్పన్నారమ్మా!

అమ్మ: మరి కేషీ ఏడి! ఏమయ్యాడా...

(నుశీల బెదురుతో కేషాని చూస్తుంది.)

కేషు (చిన్నగా) మేష్టారు వంపారని చెప్పి...

నుశీ: అవునమ్మా! మేష్టారు ఎక్కడికో పంపించారు.

అమ్మ: ఏమిటవును! మేష్టారా.

ఆంధ్ర - పాఠశాల

దామెర్ల నరసింహదాసు
(వయస్సు: ఆరేళ్లు.)

అఖిలభారత కాటక్స్ పోటీలలో మొదటి ప్రాథమికస్థానం పొందాడు. ఈ పోటీలు ఆల పాఠశాలలోని ప్రధాన సంగీతవిభాగము ఈమధ్య ఏర్పాటుచేశారు.

ఈ వర్షంలో ఎక్కడికీ పంపించారమ్మా... వరేలే... కేషూ వస్తే యిలా రమ్మను, వర్షం తగ్గగానే బజారుకు పంపించాలి.

కేషు: చచ్చాం పో!

నుశీ: అలాగేమ్మా!..... ఇక కానీండి మేష్టారూ...

కేషు: 'ఇట్లు ఆ పెద్దమనిషి... అనగా రాగిచెంబువంటి నిగ నిగ లాడునట్టి బట్టతల కలిగిన ఆ పెద్ద మనిషి...అట్లు నడవగా నడవగా మధ్యాహ్నమైనది. మంచి ఎరని యెండ చురుకుగా కాయుచున్నది. పాపమా...బాటసారి ఎండవేడిమికి అల్లాడిపోయినాడు. చుట్టూ చూసి నాడు. ఎక్కడైననూ, ఏదైనా తినుకొనవచ్చునన్న, నీడనిచ్చు చెట్లు లేవో కానరాలేదు. అటులే మరి కొంతదూర మేగునరికి ఒక తాటి చెట్టు అనగా ఆశిషవృక్షము కని

★ నిజం మేష్టారు ★

పించినది. అంతటా పెద్దమనిషి పరమానంద భరితుడై దాని నీడ కరిగెను. ఆ నీడ అతనికి చాలలేదు. ఇంతలో వేడిగాలి వీచెను. ఆ గాలికి చెట్టుమీదినుంచి ఒక పెద్ద తాటి కాయ రాలినది. అది ఆ బట్ట తల్లి మీద పడెను...'

సుశీ : నాకు అర్థంకాలా...

శేషా : మొద్దూ నరీగా వినమరి. తాటికాయ, అనలే ఎండతో బాధ పడుతున్న అతని బట్టతల మీద దభీమని పడిందన్నమాట!

సుశీ : బలే! బావుంది మేష్టారు!

శేషు : ఇక లెక్కలు తీసుకొందాం - ఇరవై రెండూ ముప్పై మూడూ కలిపి నాలుగుతో హెచ్చించి, మూడుతో భాగిస్తే... ఎంతోస్తుంది.

సుశీ : నాకు లెక్కల్రావురా! చర్చిత చెప్ప.

శేషు : ఏయ్... నన్ను వారే అంటావూ.

నేను మేష్టర్ని కదూ.

(లోపలినుంచి అమ్మ... సుశీ... అంటూ వస్తుంది. వచ్చి ఇద్దరినీ అలా చూసి ఆశ్చర్యంతో నిలుచుండిపోతుంది.)

అమ్మ : నమస్కారాలు మేష్టారు. సుశీ లేదండీ... ఇక్కడ?

శేషు : (గంభీరంగా) లేదండీ ఇప్పుడే పంపించాను వస్తుంది లెండి.

అమ్మ : దాన్ని కొంచెం భయం పెట్టాలండీ. ఇంట్లో నానా అల్లరి చేస్తోంది. నన్ను ఒక్క పని చేసుకోనివ్వడం లేదు. వీణ్ణి శేషానికూడా కొంచెం భయం పెట్టండి. నరీగా చదువుకోవడం లేదు. మీరు ఏం చెప్పేసి పోతారో

అంటే. మీ రెల్లింత ర్యాత పుస్తకమే తాకడంలేదు. రానురాను బాగా చెడిపోతున్నాడు. పాఠాలు నరీగా వొప్పజెప్పకపోతే, వీపు పగల గొట్టేయండి ఫరవాలేదు. మీరు దండించకపోతే మరీ చెడిపోతాడు. చూడండి... కోతిలాగా టోపీ వేసుకున్నాడు...

శేషీ... ఆ టోపీ తీసేయ్...

(సుశీ మాట్లాడదు... ఇంతలో నిజం మేష్టారు ప్రవేశిస్తారు. శేషా వేసిన వేషంలాగే వుంటుందాయన వేషం. రాగానే కళ్ళజోడు నవరించుకొంటారు. రాగానే...)

మేష్టారు : అబ్బాయ్ శేషా... ('అమ్మ'ను చూసి)

నమస్కారాలండీ... (ముగ్గుర్ని పరిశీలనగా చూస్తారు)

అమ్మ : (ముగ్గుర్ని చూసి) ఇదేమిటి ఇంకో మేష్టరుగా రొచ్చారు. (శేషాని చూసి) అచ్చు మీలాగే వున్నారూ చూడండి మేష్టారు...

మే : ఇదేమిటండీ... ఈ విడ్డూరం నాకు చెప్పా చెయ్యకుండా... ఇంత హాతాతుగా ఇంకో మేష్టర్ని కుదిర్చేసుకొన్నారు. ఇదేం బావుండలేదండీ! ఏమయ్యా స్వామీ! నేను చెబున్న ప్రయివేట్ ట్యూషన్ని... నువ్వేలా వొప్పకుంటావయ్యా. బావుంది.

శేషు : నేను... నేను... (పైకి లేవబోతాడు. వణుకుతాడు... సుశీల 'లేవక'ని చెతో నంజ్జ చేస్తుంది. అలాగే కూర్చుంటాడు.)

మే : నరే లేవయ్యా : ముందు తాము ఇక్కడినుంచి దయచేసి బైటికి పడపడం... ఉభయతా

మంచిది.

శేషు : (లేస్తాడు) మీకు ఇబ్బంది ఎందుకు! అమ్మగారూ నేను వెళ్ళనండీ... (రెండడుగులు బెదురుతూ నడుస్తాడు.)

అమ్మ : (సుశీలకేసి తిరిగి) ఏదీ ఆ టోపీ తీసేయ్ (తనే తీసేస్తుంది.)

అమ్మ : అయ్యో... నా చిట్టితల్లి సుశీ! అచ్చు శేషాలాగే వున్నావమ్మా. ఈ డెస్కులో ఎంత ముద్దోస్తోందీ వేషం (సుశీని! దగ్గరకు తీసుకుంటుంది.)

(మేష్టారు వెల్లిపోతున్న శేషా చెయిపట్టి లాగుతారు.)

మే : ఏయ్... ఇలారా... ఆ తల పాగా... కళ్ళజోడా తీసి కింద పెట్టా... (శేషా... తిరిగి, టక్ మని అలాగే చెనేస్తాడు.)

శేషు : నమస్కారం... మేష్టారు...

సుశీ : ఊరికే... వర్షంలో... ఏంతో చక... ఈ వేషాలేసి ఆడుకుంటున్నామంటే మేష్టారు.

శే : అంటే మేష్టారు... ఇంకం లేదండీ... అమ్మా చూశావా... ఎంత బాగా చేశావో. ఎవరూ తెలుసుకోలేకపోయారు :

అమ్మ : ఆహ... ఎందుకు తెలుసుకోలేదూ. తెలిసే మేమూ నాటక మాడము. అంటే ఇక చాల్లే వేషాలు. వెల్లి బట్టలు మార్చుకు రండి మీరు. కూర్చోండి మేష్టారు (కుర్చీ తెచ్చివేస్తూది.)

(శేషా లోపలికి వెళ్తాడు)

అమ్మ : సుశీ... నువ్వు రా... మేష్టరుగారికి కాఫీ తెచ్చియిద్దువు గానిరా... తర్యాత ఇద్దరూ కూర్చుని చక్కా పాఠాలు చెప్పకొండి. (ఇద్దరూ వెళ్తుంటారు. మేష్టారు తృప్తిగా నవ్వుతారు. 'బలే పిల్లలు' అంటారు) (తెర) ★

నయ నిరయము

ఒకప్పుడు వర్తకులు కొందరు ఎడారి

మీదుగా ప్రయాణం చేస్తున్నారు. బాగా అరిసిపోవటంచేత మజిలీ ఏర్పాటు చేసుకుందామని కొంచెం చెట్టు చేమ వున్నచోట ప్రయాణం ఆపారు. అవసరమయిన సామానుమట్టుకు దింపి వంటప్రయత్నాలలో పడ్డారు.

ఆకలి బాగా వేస్తుండటం, బడలిక ఎక్కువ అవడంవల్ల ఆహారపుడిలో ఒంటల విషయం గూడ పట్టించుకోలేదు వాళ్ళు. తీరా కడుపులు చల్లబడ్డాక తిరిగి చూసి తెల్లబోయారు. వీరికి వున్న ఒంటలలో ఒకటి కనబడలేదు. కంకారుగా నలుగురు నాలుగువైపుల వెదికారు. కాని లాభం లేకపోయింది. కనుచూపు దూరంలో ఎక్కడా ఒంట జడయినా కనబడలేదు వారికి.

అంతలోనే బాగా చీకటిపడింది. ఇక వెదికినా లాభం వుండదని నిర్ణయాపడి నాలుగు చితుకులు పోగేసి మంటచేసి చుట్టూ చితికిల పడ్డారు. పోయిన ఒంటను ఎలా సంపాదించడం? అని పరిపరి విధాలా ఆలోచించారు.

“అంతా అలా కూర్చున్నారు. ఏమన్నా పోయిందా?” అన్న మాటలు వినిపించాయి.

ఒక్కసారి వెనక్కు తిరిగిచూశాకంఠా.

తెల్ల తెల్ల బట్టలు కట్టుకున్న

అందరికీ భారమితక

ఒక పొడుగాటి మనిషి నిలబడి వున్నాడు వారికెదురుగా.

“ఏమన్నా పోయిందా? అలా వున్నారు!” అన్నాడు మళ్ళీ.

“అవునండీ! అందుకే యిలా దిగాలు పడిపోయాం... కూర్చోండి,” అంటూ జరిగి కూర్చున్నారు.

వచ్చినాయన కూర్చోని అరచేతులు మంటపైపు పెట్టి “మీ ఒంట పోయింది కదూ” అన్నాడు నిపుణికి చూస్తూ.

కె. యన్. గిరీశ్వరరావు

అంతా ఒక్కసారి ఆశ్చర్యపోయి “బానండీ” అన్నారు. పోయిన ఒంట నంగతి అతగాడికి తెలుసుననుకొని.

“అది గ్రుడ్డిది కదూ. దాని ఎడమకాలు నన్నంగూడా! అవునా! అడిగాడు తను.

“అవునండీ.” సంతోషమును వెలిబుచ్చుతూ పలికారు ఆ వర్తకులు.

“దానికి ముందు పళ్లలో ఒకటి పోయింది గూడ!”

“నరిగ్గా చెప్పారు.” ఒంట దొరికినంత సంతోషం వచ్చింది వాళ్ళకి.

“అది ఒక ప్రక్క భాగ్యము, మరొక ప్రక్క తేనే మోస్తోంది. అవునా?”

“అరె. మీరు చెప్పిందంతా నిజమేనీ,” మీకు కనబడిందా? ఆ ఒంట,” అడిగారు ఆశగా.

“నేను ఆ ఒంటను చూడనే లేదు,” అన్నాడు నిర్లిప్తంగా.

అంతా ఒకసారి తెల్లబోయారు. అతని మాటలు నమ్మబుద్ధికాలేదు వాళ్లకు. ఒంటను దొంగిలించి అబద్ధాలాడుతున్నాడని వారి భ్రష్టేశ్యం. కాని ఎన్నిసార్లడిగినా ఆమాట చెప్పడతడు.

తేనెదిలేక ఆ వర్తకులు అతనిని ఒక న్యాయాధిపతి వద్దకు తీసుకొని వెళ్ళారు. జరిగిన విషయాన్ని నవిస్తరంగా చెప్పారు.

“మా ఒంటనుగురించి అతను చెప్పిన విషయాలన్ని నరిగ్గా వున్నాయండీ. తీరా దాన్ని నువ్వూచూశావా అంటే లేదంటాడు. మా ఉద్దేశ్యం ఆ ఒంటను యితనే దొంగిలించయినా వుండాలి, లేకపోతే దానిని పట్టుకుపోయిన వారి జాడ యితనికి తెలియినయినా వుండాలి. కాబట్టి తమరీ విషయాన్ని విచారించి మాకు న్యాయం చేకూర్చమని ప్రార్థిస్తున్నాం” అన్నారా వర్తకులు.

జానికి న్యాయాధిపతికి గూడ యిది చాలా చిత్రంగా కనబడింది. ఒంటను చూడకుండా దాన్ని గురించి వివరాలు ఎలా చెప్పాడో అర్థంకాలే దాయనకు.

“ఇది చాలా తమాషాగావుండే. అసలు విషయమేమి” అని అడిగాడు న్యాయాధిపతి.

“అసలు నేను ఆ ఒంటను చూడనే లేదండీ,” అన్నాడతడు.

రోజంతా శుభ్రముగా నుండుటకు

అకర్మణ్యమైన సువాసన, బహుమిత్తిని పొంది-మరే బాధలేదని పొకరులోమా లేనట్టి-దమది దుర్గంధమును, దర్శనాదుండు గలిగించు శ్రమంను నిర్మూలించే రోకరపిద్దయిన ౩-11* వీటిని గలిగియున్నప్పటికి గోడ్రెక్ బాధలేదని పొకరు ఎక్కువ అరిచెను లేదు..

ఉక్కిరిచేసే నింకదైన శీఘ్రవిముక్తి గలిగించి దమదవల్ల దర్శనం లేకుండు పోగొట్టును.... ఇది దశవిధంకు వరప్రసాదము!

గోడ్రెక్

టాయ్లెట్ పౌడరు

దుర్గంధమును పోగొట్టును
కుర్రకమైనది • సువాసన
కగంది • కమనకరమైనది

కంపూర్ణ రక్షణకు సింథెటిక్
ప్రాసముచేసిన విదవ వాడంది

(* పేటింటి బాక్లలోన
యు. ఎస్. ఏ.)

గోడ్రెక్ శ్రేష్టమైన సబ్బులను
అతర బాయిల్స్ లను తయారుచేయును.

★ న్యాయ నిర్ణయము ★

“మరి వాళ్ళ పంట పోయిందని ఎలా చెప్పగలిగావ్?”

“దారిపొడుగునా నాకు పంట అడుగులు కనబడ్డాయి. అందుచేత వారు పంటను పోగొట్టుకొన్నారని చెప్పాను.”

“అయితే దాని కుడికన్ను గుడ్డిదని, ఎడమకాలు నన్నమని ఎలా చెప్పావ్?” అని అడిగాడాయన.

అతను నన్నగా నవ్వాడు.

“నేను ముఖ్యముగా రెండు విషయాలు గమనించగల్గాను. అది ఎడమప్రక్క గుడ్డితొంది. దాని ఎడమకాలి పాదము ద్వివిధమై పాదములంటే తేలిగ్గా వడింది. అందుచే దాని కుడికన్ను గుడ్డిదని, ఎడమకాలు నన్నమయి వుంటుందనుకొన్నాను;” జవాబిచ్చాడతను.

“సెబెక్..... దాని ముందు పక్కలో ఒకటి పూడిందని చెప్పావు గదా! అదెలా?” ప్రశ్నించాడాయన.

“అది గుడ్డికొరుకు నపుడు మధ్యలో కొద్దిమేర మాత్రం తెగకుండా ఆ ప్రదేశంలో వుండి పోయింది. అందుచేత దానిముందు పక్కలో ఒకటి పూడిందని తెలుసుకొన్నా”ని చెప్పాడతను.

“అన్నీ బాగానేవున్నాయి. కాని అది మోస్తున్నది ‘ఫలానా’ అని ఎలాచెప్పావ్?” అన్నాడు ఆఖరి ప్రశ్నగా:

ఏం చెబుతాడా అని అందరూ అతనివంక చూశారు. “అదేముంది. చాలా చిన్న విషయం. దారిపొడుగునా ఒక ప్రక్క చీమల బాగు, మరొకవైపు తేనెటీగలు కనబడ్డాయి.

దానివల్ల అది ఒక ప్రక్క భాగ్యము మరొక ప్రక్క తేనె మోస్తోందని చెప్పటంలో విచిత్రంలేదు.”

ఆ సమాధానంతోటి న్యాయాధికారి పూర్తిగా తృప్తిపడ్డాడు. అతను నిర్దోషి, అన్న నమ్మకం ఆయనకు ఏర్పడి వెంటనే అతన్ని వదిలేశాడు.

వర్తకులకు మాత్రంగా ఒక ఆలోచన వచ్చింది: “ఇన్ని చెప్పినతరువాత పంట పోయిందో చెప్పలేక పోతాడా? అని. ఆ విషయమే న్యాయాధికారికి చెప్పారు.

ఆయనకుగూడా ఆ ఆలోచన వచ్చింది. వెంటనే అతన్ని పిలిచాడు. “నువ్వొక సాయం చేయాలియో వాళ్ళకు—ఒంటెను ఎవరన్నా ఎత్తుకుపోయారో లేకపోతే దానింతటదే తప్పించుకు పోయిందో చెప్పవంటి—అంటూ ఆపేశారు.

అతను ఒక్క మగం ఆలోచించాడు:

“దాన్ని ఎవరూ ఎత్తుకుపోలేదని గట్టిగా చెప్పగలను.” అన్నాడు.

“ఎలా?”

“నాకు కవనమీనని కేవలం ఒంటె అడుగులు. దానిని ఎవరైనా ఎత్తుకు పోయివుంటే ఆ అడుగుల చక్కన మనుష్యుల అడుగులు గూడి కనబడేవి. అటువంటి కేమీ లేవు కాబట్టి దానింతటదే పెళ్లిపోయిందని నా నమ్మకం,” అన్నాడు.

వర్తకుల ముఖాలు విప్పారాయి, న్యాయాధిపతికి, అతనికి కృతజ్ఞత తెలిపి ఒంటెను వెతుక్కునేందుకు పెళ్లిపోయారు.

★

(231-వ పేజీ తరువాయి)

మనం అనుకున్న మాటలు నీకు నురుక్కు యిగా!...మాలతి! మనలో ఎవరి పెళ్ళి ఎక్కడయినా మిగతావాళ్ళు యెద్దరు యొక్క దున్నా యెలా ఉన్నా చోటరయితేరాని," అని అన్నావు. జ్ఞాపకముంచా?... సరోజ యిక్కడే ఉంది, అంతా ఖర్య!...చాచి బ్రతుకు అలా బద్దలయిపోయింది..... ప్రాయశఃపే యిలా చాలా ఉంటాయి. మనకు విచ్చే మనుష్యులలో మనకు విచ్చి మాటాడితేనే మనచానందిగా ఉంటుంది. కాని తనం గరిగే ఆ మాటల్ని ప్రాణంలేని ప్రాతిలో ప్రాప్తివాని నిలువ నశించి పోతుంది. అందుకని నీవు పెళ్ళికి ఒకరోజు ముందే బయలుదేరిపోవాలి అనిపిస్తున్నాను... నిల్లలందరినీ తీసుకొనిరా! మీవారిని కూడ బయలుదేరిపోవుకదా! - నీకోసం చూస్తూ ఉంటాను...శైలవు

— నీ మాలతి.

ఉత్తరం చదివి మడిచి కవలో పెట్టాను... ఇంతలో దేవ మార్పుకుని వచ్చింది అయిన గాను 'ఉత్తరం యొక్క దీక్షం చేశా' అన్నాడు. 'మమాలతే ప్రాసేందీ!...' అన్నాను అత్యంతానందంతో!

"ఏం ప్రాసేందీ?... పెళ్ళిమండే బయల్దేరి రమ్మని ప్రాసేందా?" అంటూ అత్తగారు అయిద గ్రహించేసివట్టు అన్నాడు.

"మరెందో పాపం, రమ్మని మరీ మరీ ప్రాసేందీ!..." అన్నాను.

"అయితే ఇంకేం? బయల్దేరా. రమ్మకుంచా మరీ?" అంటూ అయిన తన అంగీకారాన్ని తెలియజేశాడు.

అమృత్యు! అయినగారి అంగీకారం వచ్చేసింది. ఇక మనం బయల్దేరేక్కడకే! అరె నామర్మిమండా అయిన్నాకూడ మరీమరీ రమ్మని ప్రాసేందే.

"ఏమండీ!...అన్నట్టు మిమ్మల్ని కూడా రమ్మని మరీమరీ ప్రాసేందే! అన్నాను గలగల!

"అ!...వాళ్ళూడ రాసింది మరీమరీ!..." అన్నా యొన వచ్చుతు.

"శైలవు పెట్టి మీరుకూడ రండి! పాపం!" అన్నాను.

"అ, నేనెందుకే. నిల్లల్ని తీసుకొని మమ్మల్ని" అన్నాను.

ఇంతలో పెద్దాడు స్కూలునుంచి రావడంతో వాడికి బీసెస్ పెట్టబానికి వెళ్ళాల్సివచ్చింది. తెల్లారి ప్రాదున్నే ప్రయాణం పెట్టుకున్నాడు. రాత్రిలో బట్టలు నడుపున్నాడు. దానికే పాపమరి ఇక్కడ వాని

అలా వించాడు. దానికి నీలం వారెటు చీర అంటే చూచెడ ఇచ్చేమని నవ్వు కనపడర్నంలా చెప్పింది. వెంటనే నురుక్కుచ్చి పెదాన్నీ బహుళ పంపించి బట్టలకొట్టా తదు ప్రాయించి ఆచీర, వాళ్ళెన్నుడై తెప్పించాడు. అన్నీ సిద్ధం చేసి పడుకున్నాను. అయింది టిక్కెట్ అలారం పెట్టి పడుకున్నాను. ఏడింటికి రైలు. అలారం విని లేచి నిల్లల్ని తీసి ఒక్కొక్కళ్ళనీ మోహాలు కడిగిస్తున్నాను. "అమ్మా!..... ఈ వాళ్ళెన్ను తోడు కొన్నా!" అంటూ బుజ్జిమీదకు రావోయింది... ఏంచెప్పమంటారు!... అంతా విశ్వాసులేకని.

".....రాకు!.....రాకు! దూరంగా ఉండు!..." అంటూ దాన్ని కవీరాను... ఇంతలో అయినగాడు లేచాడు.

"అబ్బమే!... యంకా అలా నంతున్నావేం?... టైమింగులేదా!....." అంటూ అడిగాడు... అనుకున్నంతా అయింది!... వారు వట్టి అమానుకులు!

"ఏంలేదు కానీండి!...ముందు మీరు కాలక్యత్యలు తీర్చుకోండి! మీరే నా బతుకేరీ నడుపుతున్నాని," అన్నాను...

"ఓహో!...అదా పంకగి!...అర్థమయింది!..." అంటూ అయిన గలగల మోహం కడుక్కున్నాడు.

ఈలోగా పెద్దాడిచేత బట్టలు వరించి నంచీలో కొత్తచీర, రవికలగుడ పెట్టించి ఆయన కూడా బుజ్జిని పంపించాడు. మనం ఒకపని చెయ్యాలని ఎంతగా ఆరాట పడతామా అంతగానే విరాళం చెందుతామని ఒక్కొక్కప్పుడు!...నా యెద్దరి పెళ్ళికు చెయించిన—అదే దగ్గరుండే ఆరిపించిన దాని పెళ్ళికి—నా మాలతి పెళ్ళికి నేను వెళ్ళలేక పోయానుకదాని నేను విచారించ సాగాను. పోనీ సరోజేశా నడుతుంటా అంటే...అదలా నడుతుంది?...చాచి ఖర్య అలా కాలిపోతే. దాని అవృత్తం అంటే, అనుకున్నాను.

రెండురోజుల తర్వాత అయినగాడు తిరిగి వచ్చాడు. నేను రానందుకు మాలతి యెంతగానో యెడ్చింది. పెళ్ళికొడుకు యెనుంతగా నుండడుట...అందులోనూ రెండు పెళ్ళిలు...ఏమిటేమిటో మావారు పెద్ద విశేషాలు చెప్తంటే వాతల తిరిగిపోయింది..

దాని జ్యోకాల పక్షత్ర ప్రభావం అంటే నేనూ అనుకుని ఒక్కనిట్టూర్పు విడిచాను.

అ సా ద రణ చి కి త్త
అళల వరణాన్ని వీధి వోగం అన వరాన అసాదరణచికిత్త అళల రేకెడించును. మొదటి కర్క వ్యాధుండు నూతన చికిత్త చేయించును.
కెంకే వంశా కి పి కోంకి,
అశోక్ స్క్రిన్ క్లినిక్
1/200, ఉంక సాం పి డి,
(రామని గుడిదగ్గర) మద్రాసు-1.
కని, ఆదివారాలలో మాత్రం పనిచేయును.

త ర చు గ మూత్ర విసర్జన
తరచుగా మాత్రము వెలువడుట మిక్కిలి ప్రమాదకరమైనవిన్నాము. కరీరాన్ని గుర్తిచేయి కమేకమందా యా వ్యాధి, తనవంశంలో దిక్కిన వారిని ఆరోజాకారోజా మృత్యువుకు అనన్యుని చేయును. ప్రవరవలలో కారక మానసిక ప్రాంతం అయిన అవస్థకుండుట, నడుములో వాపు చూపు మాంద్యము, కొద్దిలో తిమ్మిరి, నరముల లంపీనకతో యా వ్యాధి పోవచూపును. పై లక్షణములతో కూడిన వ్యాధికి వెంటనే వానిన చికిత్త చేయించుటవల్ల వో. అధికదాహం, అకరి, గంతు నోరు యొందుట, దురిదియ, కాళ్ళలో నశిష్ట మాకంకగ్గడం, కరీరమంతా పోల్ల, క్లి నావ్పులు, కంటిపోరలు, క్షయ, గర్భణ, రావ ప్పులు, యెట్టి రీయంతర లాభాకరమైన వ్యాధులు మిన్నీ వంశవిసమమృత్యును.
"పిన్ వోరమ్" మాత్రము వాడి, అనేక కేల మంది నమరాదల ముందీవివారణపోంది మృత్యు కలాపముమంది రక్షించుచిరి. "పిన్ వోరమ్" కొద్దియే వర్షములమీద, ప్రాచీన యూరాపివైద్య విధాన(వెకారం అమూల్య ఉపధం. కాకవర్షా మం, వ్యాధివిజ్ఞ జెరముల వారముతో కయో రైవని. "అమిత దాహం తగ్గి... నలుమాడు మాత్రవిసర్జనచేయు అవసరము, 2 కే. కి రోజులోనే మీకు లాభాలగము వివారణగను కొద్ది రోజులలోనే మీకు నగానికైనా వ్యవృత చేతురివర్ణనిపించును. "పిన్ వోరమ్" కొద్ది వ్యయముతో. ముఖముగా, కేరికగా నేవించ వచ్చును. దీనికి ప్రత్యేకవర్షము లేదు విరాహార ముతో మందే అవసరంలేదు. రోగులు వృష్టికర మైన అహారము తినేందుకై రోగులు యిదివర కటికంటే యిక్కువరకాల అహారవద్ధాములు తినికొనవచ్చును వివరములు గల ఇంగ్లీషు కర పత్రములు అడిగినచో ఉచితముగా పంపించును
దర: 50 మాత్రం ఏపా డు. 6-75
వ్యాకింగు పోస్టేజీ ఉచితము
● లింకు స్థలము :
Venus Research Laboratory (A.P.W)
P. O. Box No. 587, Calcutta.

వనితాలోకం

★ ఒక్క గా నొక్క పిల్ల ★

జీవితమునకా ఒకరాజు. అరాజును ఏడుగురు కొడుకులు. ఒక్క కూతురు. ఆ కూతుర్ని ఎంతో గౌరవంగా పెంచాడు" అని చెప్పేటప్పుడు వాడునలుగురు మురిసి, వాడి చెల్లి ఉత్తరం.

"మరి కొడుకుల్ని గౌరవంగా పెంచలేదు అన్నయ్యా" అని ధర్మ సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చింది ఉత్తరం.

"ఏమోమరి" అన్నాడు మురిసి.

"ఒక్క కేకాతురంటే మరి గౌరవమేనే ఉన్నా" అన్నాడు నేను.

ఇంతలోకి వదిల అటు వెళ్ళుచుండగా అది "ఒక్క కూతురైతేనే గౌరవం పెంచలేదు" అని చెప్పింది. మిమ్మల్ని గౌరవం చేయలేదంటే మీ వాళ్ళ గాయా వాళ్ళు?" అంది.

"అలాకాదు వదిలా. ఒక్క కూతురు కలవాడే చాలా లాభాలున్నాయి. నీకు తెలియలే" అన్నాడు నేను.

"వదలమట చెప్పావు కావాలి" అంటూ వచ్చాడు మా అమ్మయ్య. విజయ వదలమట చాలానే వున్నాయి.

అడవిలోకి వెళ్ళి పెద్దవారిని వెళ్ళి అత్తగారింటో మెప్పు సంతోషించుకోవటం చేయడం ఒక పెద్ద ఘనకార్యం అని నానాడి.

నీవదిమంచి కలితంబులు చేస్తున్నావో. ఇక గౌరవం సంపాదిస్తే "ఒక్క పిల్ల" అని పిలిచేటట్లు చేయవచ్చు.

ఇంతలోను మా ఉత్తరం సంగతి నీకు కొంది. అది మా అమ్మయ్యకి ఒక్క కూతురు. మురిసి వున్నాడనుకొండి, కొడుకు. కాని అది చిన్నది. ఉత్తరం మురిసి రిగవార అయినదేమిట వుంటుంది. కాని కిష్టం ఎనిమిదేళ్ళు. ఇంత వరకు అది ఆడింది ఆట, పాడింది పాట. ఇప్పుడు చిన్నపిల్ల కావడం వా గానే వుంది. కాని కలితావో?

"ఏమిటివా! నీమధుల కూతుర్ని ఒక్క

ఎమ్. హేమలత

(లింగనమ్మదం)

కోకానాది విడిచి వుండలేనంటున్నావో? మరి తెలుసుకొని పెంచుకో అత్తగారింటికి పోతే ఏం చేస్తావో" అన్నాడు నేను మా వదిలతో కిరీటా మాటల సందర్భంలో.

"అమ్మా! ఉత్తరం అత్తగారింటికి వంపించినా వచ్చా! అలాడిని ఇల్లరికం తెచ్చుకుంటాను" అని వత్ససించి.

కాని ఇల్లరికం అలాడిని తెచ్చుకోవడం సులభమైన మాటా వినింటి? అసలు ఈ కాలేపు అడవిలో చాలామంది తిరుగుతారు ఇల్లరికం వుంటున్నప్పుడు వుండటానికి ఒక్క కోగ. ఇల్లరికం వుంటుంది ఎంత గౌరవంగా చూచినా ఏమో వదిలి కనిపిస్తానే వుంటుంది. అరే... ఒక్కమ్మాయి గౌరవం సంపాదిస్తే తెలుసుకో ఈ విషయానికి వచ్చానే...

అ...! ఆ గౌరవం చేయటంకూడ ఏకైక పుణ్య విషయంలో చాలా గమ్మతులు వస్తాయి వాళ్ళా వుంటుంది. నలుగురు ముగ్గురు వున్నా తిండి తిన కూతురి కూడన పుట్టిన కోకా ఆ అమ్మాయిని వెళ్ళిపోతే నింది

చేయలేదుకదా! అదే "ఒక్క అమ్మాయి" అంటే ఒక్క లేకదా ఏం నలుగురికి చేసున్నా మా అమ్మ భోగిలోకి వచ్చేస్తుంది. మా ఉత్తరం అయినదేమిట వచ్చినప్పుడు మా వదిల కానికీ బిమ్మ, పావడ, వమ్మి పెట్టి పుట్టిన వెళ్ళిపోతాను, పుట్టే కాని పిల్ల కావడం. అప్పటికే కాని పెట్టినదా ఖరీదైన పావడాలు భోగి చేయడాన్ని.

ఇంత ఒకటి గెంజేండు పోతే పెరిగి పెద్ద దవుతుంది. ఇక ఆ పావడాన్ని దండుగే! తినువార పిల్లలంటేగా మళ్ళీ వాడటానికి. "అమ్మి పావడాలున్నాయి కదా మళ్ళీ దానికి అంత ఖరీదైన పావడా ఎందుకు" అని అమ్మయ్య అంటే, నేనే కలగచేసికొని "అమ్మం బిమ్మయ్యా! నీకేం పదిమందా, వచ్చేందుకుందా? నీ నలుగురికి నాలు పావడాలు నాలుగు పుట్టించినంత అవుతుందా?" అని వదిల్చి వెళ్ళుకోవచ్చు. ఆ సమయంలో అలా అనడమే సబబుగా వుంటుంది మరి.

మనం ఎలా అనుకున్నా ఉత్తరం పావడాలు, ఎవరేని భోగి నతో, అంటులేని గౌరవంతో పెరిగి పెద్దదవుతుంది. మా ఉత్తరం వినింటి! ఏకైక పుణ్య విషయం అంతే! ఆమె కాన్యంబు చదువు, దాన్యం, ("ఒక్కమ్మాయి కదా ఆ మాత్రం చెప్పిందేమో" అని ముగ్గురు తరగతి పుట్టించుకుంటుంది చెప్పిపో) దోమలు, పిక్కలు, అమ్మిటి కన్న ముఖ్యంగా మొండికలలో, ను పు మారం గా, పెరిగి పెద్ద దవుతుంది.

మొండికలం ఎందుకంటారేమో! ఆమె మాటలు అంటే ఎదురులేదు. ఏది కోవా లన్న అది వచ్చు వుంటే. తనోక రావలసినది అనుకొని పెరుగుతుంది. పెరుగుట వరకు వా గానే వుంది. కాని ఇక ఆ అమ్మాయి పెండి విషయంలో ఆ కలితంబులు ఎదుర్కునే వాళ్ళలు అమ్మి యిన్నీ కాదు.

కోరింత దగ్గు అనే కక్తాయదగ్గుకు

ప్రాప్త వాటి కొండ్ మాడుతుంది
ప్రాప్తవాటిమీద కంటికి దీక్షించు
కరణ సంపాదిం కోరింత దగ్గుకు
నిరసాయమైన ముందు ఆమె వాళ్ళు పోవాలి
ముందు మీమరవద్దు! కోరింతో కవ్వక
గుణము నిచ్చును ఆంధ్రదేశములో అన్ని
మందులలో కోరింత

జి.యస్.స్ట్రీయర్ ప్రైవేట్, మద్రాసు-1

మా అమ్మాయి ఒక్కటే కాబట్టి పెండ్లి ఘోషం చేయాలి. కనీసం పద్మిని, రంగిణి దాన్య అయినా పెట్టకపోతే ఎలాగ అని తల్లి అనుకుంటుంది. ఇలా అందరు తిలయ అనుకుంటారని కాదు. వారి వారి హోదాకి తగ్గటు అనుకుంటారని ఇక తండ్రి "నాకున్న ఒక్క కూతురు ఎంత తక్కువైనా, హీనపక్షం ఇంజనీయరయినా కాకుంటే ఎలాగబ్బా" అని అనుకుంటాడు. ఇంతకీ అమ్మాయి ఏమనుకుంటుందనుకున్నాడు. బాగా గారాబంగా పెరిగింది. కన్వెంటులో చదువుతో Fashionable Circle లో తిరిగి వుంటుందేమో ఆమె అలోచనలు ఆభిరుచులు చాలా వైస్యాయిలో వుంటాయి. ధర్మ అనగానే ఆమె మనసులో ఒక సుందరాంశుడు చిన్న నైజా కోరు, అందమైన బంగళా; ఇలా వుంటాయి. ఊహలు. ఇకన్నీ సమకూర్చేసరికి తండ్రి తల జట్టట్టి పూరుకుంటుంది. కాదు, కూడదు అని చెబి రించి, అదిరించి ఎవరికో ఒకరికి 'ఒక్క పిల్ల' తల్లితండ్రులు తమ పిల్లను ఇవ్వలేదు. అలా ఇద్దామనుకున్నా ఆ అమ్మాయి సనే మరొక ఒప్పకొడు. చిన్నతనంలో తన బిన్నే క్రీమ్ కోసరం ఎలా మొండిపట్టుపట్టి నెగించుకుందో అలా గేనని అనుకుంటుంది. కిరీరం పెరిగి పరివక్షం చెందిన మనస్సు మాత్రం ఇంకా బాల్యన్ని విడిచి వుండదు.

బానీ ఎలాగో కవచపడి ఒక మంచి కరుడినే తీసుకొస్తారనే అనుకుందాం. ఇక ఆ అమ్మాయి అత్తిగారింటికి వెళ్ళేటప్పటికి తాతలు దిగిరాక మానరు. మొట్టమొదట తల్లి విడిచిపెట్టి వుండలేదు. పెంపొప్పలతో, రాగాలతో అమ్మాయిని ఖంగారు పెట్టే సుంది. అప్పటికే అమ్మాయి ఎలాగో మనస్సును చక్క చేసుకొని అత్తిగారింటా అడుగుపెట్టింది. పరాయి సలంలో ఏమంతిలోటు జరిగినా. అమ్మాయి వాటికి తక్కుంది. అందులో ఈ అమ్మ వారానికి రెండు, మూడు ఉత్తరాలయినా వ్రాస్తూ వుంటుంది ముద్దుల కూతురి కోసరం తన బెంగపెయి కొన్ని వైవాన్ని ఒక ఇరవైరోజులు ఉండడం అమ్మను చూడాలని వుందని వుట్టింటికి రావడం మరొకటి అటు భర్తవారు పడలేక అత్తిగారింటికి వెళ్ళడం, ఇలా ఆ అమ్మాయి కోసరం తయారవుతుంది. ఎప్పుడూ వుట్టింటికి మొహం వాచివుండే భార్యతో విభిన్నుఖపడాలను చెప్పింది. ఈ విషయంలో ఇక ఇద్దాకీ ఇతర విషయాలపై అభిప్రాయ భేదాలు, ముసప్పర్లు బోలెడు గొడవలు జరుగుతాయి.

వాకు బాగా నురు. మా క్షేమాకురాలి పెండివిషయంలో ఇలా గేజరిగింది. 'ఆమె' క్రమంతుల విక్రేక పుత్రక. అందాల భిన్న, సుఖకాలరాశి. విద్యావతి. పెండ్లి కొడుకు వాళ్ళ అంతస్తుకి తగినవాడే వచ్చాడు. చక్కగా వున్నాడు. ఇంజనీ

డేలికాబేలనము

చిత్రకారుడు :—కార్యంపూడి కృష్ణమూర్తి (పేరాల)

రింగ్ ఫెసల్ ఇయర్ చదువుకున్నాడు. ఇరుపక్షాల వాళ్ళు ఇద్దరూడే లగ్నాలు పెట్టకుండా సమయానికి పెండ్లి కొడుకు 'నేనిప్పుడే వివాహం చేసుకోనని' తన అయిదవతన తేలియచేశాడు. వాళ్ళు చెయ్యగా తేలివ పారాంకిం. వాళ్ళ అమ్మమ్మ ఒక 'గారాబుపట్టి'ని చేసుకొని అనుభవిస్తున్నాడట. తనుకూడ మళ్ళీ ఆ తిప్పనే చేయడలమకో లేదట!

పుట్టింటికి వెళ్ళిన పొరుగుపెట్టడమేకాదు ఈ విక్రేక పుత్రక విషయంలో ఇంకా కొన్ని అవకాశాలు కూడా ఆమెకు తేలియకుండానే ఆమెలో పెరిగిపోయి వుంటాయి నలుగురిలో పెరిగి అమ్మాయి కాబట్టి నలుగురితో కలిసి మెలిసి వుండడం చదువులను నెస్యంబున యితిగలకు పంచయివ్వడం తేలిసి వుండదు. అత్తరింటికి వెళ్ళిన ఏ క్రొత్త కొడలికయినా ఎన్నో కష్టాలు ఎదుర్కొంటాయి అందులో ఈ 'ఒక్కమ్మాయి' ఈ కష్టాల నెగుర్చుకుంటే కేవలం తిక్కునగ వుంటుంది. పుట్టింటో తాను ఒక్కవ్రాట అన్నమ తినకపోతే తల్లితండ్రి వాడిలిపోయి

వావాహంగామా చేస్తారు. అక్కడ అది ప్రపంచసంఘటన కాని ఇక్కడో, అదేమి పెద్దవిషయం కానాయి భారే సంచరిస్తాడు. ఇక ఈ అమ్మాయి అభిమానం దెబ్బతింటుంది. ఇలాంటివే ఎన్నో సంఘటనలు (దుష్పంఘటనలందామా?) ఎదుర్కొని ఆ అమ్మాయి ఒక నిశ్చయానికి వస్తుంది. తన నేడో నీళ్ళిందరూ కలిసి కోడలికం పెడుతున్నారని ఇక ఆ అమ్మాయి తన జీవితాన్నే కోకొ తన జీవితంతో పెనవేసికొనే ఇతిర జీవితాలకి కూడా సంపూర్ణకా పెట్టుంది. నుఖంలేని జీవితమే కూచుంటుంది ఆమె బ్రతుకు. భయం కరమైన చిత్రం చూసినదండం వాడు ద్వేషం కాదు. హెచ్చరిక చెయ్యడమే. నేను చెప్పాచ్చే దేమిటంటే ఆ పలు ఆడపిల్లల పెంపక విషయంలోనే తల్లితండ్రులు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవలసి వుంటుంది. ఆ బాల్యతిక్కన్న పదింతలు బాల్యతిక్క ఒక్కగా నొక్కకూతుడు' గల తల్లితండ్రులు తీసికోలని వుంటుందేమో నని అదే నేను మాత్రం జీవించాలాను. మరి మా పది పలాటి తిలులు ఇంకెందరున్నాం?

వాస్తేరులో వస్తు ప్రదర్శనం

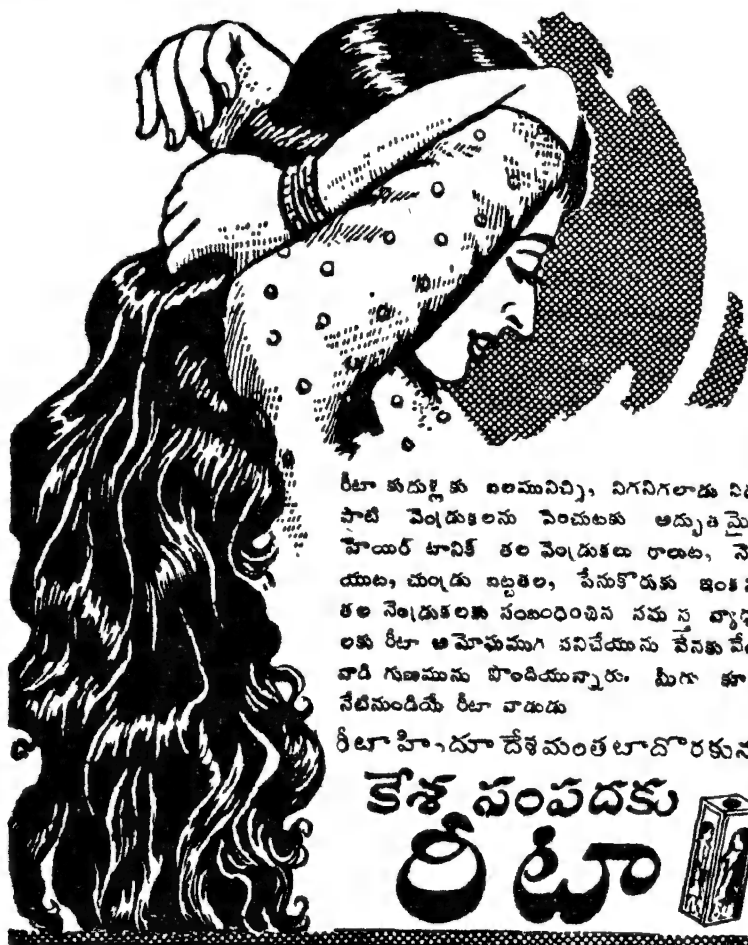
మొన్న డిసెంబరు నెలలో వాస్తేరులో జరిగిన 'ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ' వారి విజ్ఞాన కళాస్ర (ప్రదర్శనం) (Arts & Science, Exhibition) చాలా బావుంది. విద్యార్థుల దగ్గరనుంచి, సామాన్య విద్యార్థుల దగ్గరనుంచి, అన్ని తరగతుల వారిని, ఈ ప్రదర్శనం చాలా ఆకర్షించింది. శృష్టి మొదలైన దగ్గరనుంచి, శిటికరకు, మానవులలో, జంతువులలో, కలిగిన పరిణామాలునుంచి, వివిధరకాల ఖనిజాలు, వాటి ఉపయోగాలు, వివిధయంత్రపరికరాలు, అన్నీ 80 కంటే ఎక్కువగా అమర్చారు. బయ్యలజీ, కేశవ, ఫజిల్, మేధ మేటిల్స్, కెమిస్ట్, జియోఫిజిస్ట్, లా, రేలుగు, సంస్కృతి విభాగాలు వున్నాయి. జంతువులు, పక్షులు,

మానవులు ఇవి తల్లిగర్భంలో వున్నప్పుడు 2, 3, నెలల దగ్గరనుంచి క్రమంగా, పరిణామం చెందేవిధం, గానా సీపాలలో వుంచినవి వివిధ దశలలో చూపించారు. ప్రకృతి కళాస్రపరిజ్ఞానం, మనకు కలగా లంటే ఇలాటి ప్రదర్శనలలోనే, అన్ని

అడవికొలను పార్వతి (విశాఖపట్నం)

వివరాలు లభ్యమవుతాయి. మామూలుగా వి మెడికలు నూడెంట్లకో తప్ప, గృహస్థులకు, ముఖ్యంగా ఆడవాళికే, ఇవి విని తెలియవు. ఇంకో ఇందులో, బోంకొలు, క్షయ కలిగించే క్రిములు, పేరులలో వుండే, ఎలుక

మామూలు సీపాలలో వుంచి చూపించారు. ఇంకో ఇక్కడ, ముప్పి ఉన్నాన్ని, కొలిచే యంత్రాలు, చర్మంతోపల చొచ్చుకుపోయి ఆ భాగాలను, కనుపింపజేసి, పరికరాలు వున్నాయి. భూమి, ముందర ఏర్పడినప్పుడు వుండే విధానాన్ని, బొమ్మలగీసి, రైలు పేట్ల అమర్చారు. ఎదురుగా కూర్చుంటే, నదులు, కొండలు, భూమివుంది. ఆపలు ప్రాణి ఏర్పడడానికి ముందు మైక్రోస్ట్రాఫోలగాని కంటికి కనిపించని, చిన్న చిన్న శూక్ష్మజీవులు వుండాలి. ఆ తరువాత, క్రమంగా పరిణామం చెందుతూ చేపలు, బలినిబోలిన జంతువులు మొసలి, ఏనుగు వామనంటి జంతువులు వచ్చాయి. అఖిరికి సస్యం ఇచ్చి, కనిపించే జంతువులు, తరువాత వానరాలు. ఈ వానరాలు 8 రకాలుగా విభజించారు. ముందరివి మెసె కొంచెం అడ్డంగా (జంతువులకు వున్నట్లు) వుండే, బాగా కొలియావువున్నవి, 2వ దాంట్లో, కొంచెంపూర్వ, మెసెకొస్తే నిలువుకి వుండే కొంచెం మొహంలో మార్పు, 3వది పూర్తిగా మనలా, మెసెబాగా నిలువుగా వుండే మొహం అదీసమంగా ఏర్పడ ముగిసి. ఇదింతా చూసావుంటే, ఎంతో పరిణామం, ఎన్నికొట్ట విశ్లేషించి ఫలితంగా చివరకు, మారినారీ, అఖిరికి మానవుడు పుట్టాడు, మానవజన్మ ఎంత ఉత్కృష్ట మెనది అని, అవి పిండక మానదు అలాగే ఇప్పుడువున్న ఏనుగు, మొసలి, పాములు, బులులు, వాటిమూల జంతువులకును వీటికి ఏదో కొద్దిగా తప్ప చాలి కలిగి వున్న అవి చాలా బరువు. క్రమంగా వాతావరణంలోని మార్పుల కనుకలంగా మారుతూ మనం, ఇప్పుడు చూస్తున్న జంతువులకింది మారాములు. అలాగే శిల్ప, చేమలూ మా దాను. 800 మిలియన్ల సంవత్సరాల క్రితం వున్నవాటి వివరాలను, ఈ వాడు కళాస్ర జ్ఞానం, వాటి ముద్రల మూలంగా, వివరాలు కనుక్కుంటున్నారని అప్పటి వ్యవస్థలన్నీ కాలక్రమేణా, భూగర్భంలో, రాక్షసిబోగు కింద, మారడంతో వాటిపైకి, కొన్ని కొన్నిగల గురులు, జంతువుల ముద్రలు, స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. ఖనిజాలలో, అన్నీ రకాలూ వున్నవి. మెంగనీసుని, 2, 3 రకాలు కలిపితే తయారయే సింగాటిరాకు, సి మెంటు, ప్లీట్లు వ్రాసేవారు, యాంటిబయిలును, పనికి వచ్చే వస్తువులన్నీ, పెన్ రాలు చూపించారు. ఈ రాయి దాని పక్కంగా భూమిలో దొరికింది. రకరకాలనుట్టి, రాకు, ఇనుక

రీటా తుడుక్లకు విలమవిచ్చి, విగవిగలాడు నిడు పాటి వెండ్రుకలను పెంచుకు అద్భుతమైన హెయిర్ ట్రాన్స్ ఫర్మెంట్ తం వెండ్రుకలు రాలుట, నెర యుట, చుండ్రు నివారణ, పేనుకొడుకు ఇంకను కల వెండ్రుకలకు సంబంధించిన సమస్త వ్యాధులకు రీటా ఆమోఘముగ పనిచేయును వేసకు చేతి వాడి గుణమును పొందియున్నారు. మీగు కూడ నేటినుండియే రీటా వాడుడు

రీటా హిందూ దేశమంతటా దొరకును

కేశ సంపదకు
రీటా

గాజా పీసాలలో భద్రపరిచాడు. భూమిపై పుండే మట్టి, నదులలో పుండేది, కొండలలో, అడుగువెళ్ళే కొది పుండేది అలాగే ఇసుక, పెద్ది, సముద్రపు అట్టఅడుగున కింద పున్నది, మైకోస్కోపు కిందపెట్టి చూపించాడు. ఇంకా రకంకాల, ధగధగ మెరిసే రాళ్ళు, ఆకుపచ్చవి, గులాబివి, ఎన్నో రకాలు మనం చూచినవిన్నీ.

తిమింగిలం అనే పంజరం ఒకచో పెట్టాడు. మన పెద హులులకు సరిపడవుంది చాచి ఊపిరితిత్తులు, పక్క ఎముకలు అన్నీ పున్నవి. ఇంకా పులులు, సింహాలు, గాజు అలమారులలో, రకంరకాల పక్షులు, పాములు చేసే అన్ని జంతు కాలాలు, అమర్చాడు. (బుకినివి కావు) ఎక్కడెక్కడ గెమ్మ ఉండి, మన పంజరాలు తీరుస్తారు. పెద్ద గాజుతోటిలలో, చాలా రకాల, చేపలు పున్నాయి. వాటికి నీళ్ళలో పున్న ఆక్సిజను చాలదని, రబ్బరు గొలలద్వారా, పంపుచేసి పంపుతున్నాడు. అన్ని రకాల జంతువుల అసీపంజరాలు, మానవునిది కూడా పున్నాయి. నదులు, కొండలు, వనం, మంచు ఎలా ఏర్పడేది, బొమ్మలు తయారుచేసి చూపించాడు. జియోఫీజిస్టులో, నీళ్ళలో కెంబు పాస్ చేసి, గులాబీలు పడచేసి, వచ్చిన వాళ్ళిని ఎంతమంచి పువ్వులా ఒకటి తీసికొండి, అంటున్నాడు. తెలియనివాళ్ళు ముక్కుకుని 'అబ్బో' మచ్చింది, అంటున్నాడు. ఇదో విశేషం.

ఇంకా అగ్ని పర్యటనం, ఉష్ణగుండం నమూనాలు, అమర్చాడు. ఇవివోగ్రకుతూ నీళ్ళు చిమ్ముతూవున్నాయి. ఇంకా బోలెటి టెక్టరాల ఆంగ్రలో పండే రకంకాల ధాన్యాలూ వాటి విధివాలూ, పప్పు, కొయలు, మొక్కలు, పూలవాకులు, అన్ని వివరంగావున్నాయి. మొక్కలు, కొంతిలో ఎలా ఎగుగుతాయో చూపిస్తున్నాడు. అరవ పళ్ళి ఫజేరులో పుంచి చూపిస్తున్నాడు. ఏంటి బయటెక్కు, మందులయిన పెప్పరిషు, మెల్లి తయారుచేసే మొక్కలు, సముద్రంలోని రకరకాల వాచు మొక్కలు పెద్దపుట్టగొడుగులాటి మొక్కలు చూపించాడు. చాలా చిన్న పురులు, సముద్రంలో అడుగుభాగాన్ని తీసేసి, పున్నాయి! ఇంకా చాలా ఏళ్ళకితం, కర్రలు, రాళ్ళ క్రిందవారాయనివాటిని ఐక్ష్ ఇంకావాటిలో మొక్క మూలగుణంపుందని చూపించారు. ఇంకా చిత్రినాలు లేక, అడుగుపడి మెలిచే, ఒకరక మేన. నీటి మొక్కలు చూపించారు. ఇంకా టెక్టాలజీ సంబంధించినవాటిలో బొగు తీసే మంత్రాలు, 'రేడియో' పున్నదికనిపె టెయంత్రాలు. రాగి మెల్లి ఖనిజాలు ఇనికలోకనిపెటె, వాటిని విడదీసి చూపే పరికరాలు, గాజాని నున్నగా, కొకల

“స్టోరీ”

నీవ ఆకొరంలో కోసే మంత్రాలు, అన్నీ పున్నాయి.

తరువాత 'లా' డిపార్టుమెంటులో బొమ్మలతో సహా రాజ్యాంగ వివరాలు అన్నీ పున్నవి. రాష్ట్ర, ఎరుక, దీనిక, కాపసఫలి, కేంద్ర కాపసఫలి వివరాలు గీసి చూపించారు. పూర్వం చిన్న పిల్లలకు పెళ్ళిళ్ళు జరిగేవి చెబుతూ ఒక భర్త, భార్యని కొడుకున్నట్లు పున్న చిత్రం ఉంది. పూర్వం ఆలావున్నా బావలకు మరణించినాసరిగాని, ఆడవాళ్ళకు విడాకులు లేవనీ, ఈ వాటి రాజ్యాంగం ప్రకారం కొన్ని రకాల కారణాలు పున్నట్లుంటే, కోర్టులో విడాకులు ఇచ్చేవిధం తెలియచెప్పారు. ఆ స్త్రీలో ఆడపిల్లలకు, భార్యకు సమానవాటాలు పున్నవని చూపించారు. ఇంకా సుప్రీంకోర్టు వివరాలు, రక రకాల వివాదాలలో కోర్టు ఎలా తీర్పు ఇచ్చేది ఆ పుస్తకాలు చూపించారు.

తరువాత సంస్కృతి గ్రంథాల కాటలాగ్ 16 వ కితాబులో తొటియాకులమీద రాసి భారత గ్రంథం, మెహల్ వేసుకు నేర్చడాకు మూలా పున్న చిన్న గుండవి తొటికకుల మీద రాసి భగవద్ గీత పున్నాయి. ఈ తిరపు వాళ్ళిమయిన మనకు అవి భూతద్దం పెట్టి చూసేగాని కనిపించవు, వాళ్ళికి మెయ్యకొగిడి. ఇంకా బుద్ధుని, ధర్మ పదంలో కూర్తులు. సంస్కృతి గ్రంథాల పేర్లు అన్నీ పున్నవి. మానవుని తల ఆంతా బొమ్మచేసి, కళ్ళు, ఖ, నాలు పరికినపుడు స్వరభేదాన్ని బట్టి, వారిక, ఆంగుతు ను, దంతాలతోను ఎలా, బచ్, అయేది చెప్పారు.

సంస్కృత భాషకు పునరుద్ధరించమని రాకాడు.

తరువాత తెలుగు ప్రాచీన కలా కాపవాలు చూశాడు. వాటిపై తెలుగు కవయిత్రుల యిన, రంగాజమ్మ, ముద్దుపరేని, మొదలగు వారి పేర్లు వచ్చియున్నారని మొదటి తెలుగు పద్యం ఉన్నాయి. తెలుగు మంత్రులలో ప్రసిద్ధిగాంచి 82 మంది చిత్రాలుచేసి వారిమీద. ముప్పయిరెండు పద్యాలు కట్టి వ్రాశాడు.

ఒకచోట 'ప్రబంధ సుందరి' అని బోర్డు కట్టి తెల్లలోపల అందరికీ చూపిస్తున్నాడు. ఒక అంజా టిక్కెటు. ఏదో చాలా బావుంది కాబోలని నేను వెళ్ళాను. తీరా చూస్తే శ్రీవాధుడు వర్షించాడు శ్రీ ఇలా పుంటుందని 'జ్ఞాన' పేరుమాలలా పుందని ఆ ప్రకారం, ముఖం చంద్రమండలంలా పుండని అలాగే మోకాళ్ళు, త బేటి చివుల లాగా, గొళ్ళు వక్రతలలాగే అలాగే రిక్కిన అవయవాలు వేసి చూపించాడు. ఇలా వేసి నండుకు 'ఆడవాళ్ళు. ఏమైనా అనుకోవచ్చు అని నేన, 'సర్వం మిగ్గి' అని రాకాడు. బతే బావుందని నేను ఒకసారి కళ్ళు మూసుకుని సర్వం మిగ్గి అనుకున్నాను. గొయ్యారితో బంధము, వాగబంధము మెల్లి పద్యాల వివరాలు, బొమ్మలతో సహా చూపించాడు. ఆధునిక కవులయిన వికెలింగ, చిలకమర్తి, పాను గంటివారి పేర్లు పున్నవి. ఇంగ్లీషు లిటరేచరులో మిల్టన్. షేక్స్పియర్ మెల్లి వారి రచనలు, బొమ్మలు పున్నాయి షేక్స్పియర్ విలువాదా, ఆయన జ్ఞాపకార్థం

దోసకాయతో

దోసకాయలు పెద్ద పెద్ద ముక్కలుగా తగ్గవలెను. పుల్లిపాయలు కూడా తరిగి పుంచుకొనవలెను. పొయ్యిమీద గిన్నె పెట్టి కొద్దిగా నూనెపోసి ముక్కలనుబట్టి కొద్దికొద్దిగా లవంగాలు, వీలకులు, దాచెన చెక్క, బిరంజి ఆకు తడిపప్పు వేసి తరువార పుల్లిపాయ ముక్కలు వేసి మూత పెట్టవలెను. పుల్లిపాయ వేగినతరువాత దోసకాయ ముక్కలను వేసి తగినంత పుప్పు, కారం, పసుపువేసి మూత పెట్టవలెను. కొద్దిగా పచ్చి కొబ్బరికొండు, వేయించిన కనకపప్పు, గనకపాలు కలిపి మెత్తిగాదుర్చి పుంచుకొన వలెను. ముక్కలు పుడికినతరువాత ఈ ముద్ద, కొద్దిగా పెరుగువేసి కొంచెంసేపు పుడికినతరువాత దింపి వాడుకొనవలెను. పులుపు యొక్కతగా కొవలినవారు నిమ్మకాయరసం వేసుకొనవచ్చును. ఈ భుక్త్యా చవాతీలతో పెట్టుకొని తినుటకు కూడా బాగా వుంటుంది.

దోసకాయ పచ్చడి

దోసకాయను పొయ్యిలో పన్నుని నిప్పుల మీద కల్పవలెను. అది బాగా పుడికిన తరువాత కడిగి విడదీసి ఆ గుజ్జానంతా తీయ వలెను. చింతపండు సరిపడునంతగా తీసు కొని నీళ్ళలో కొంచెంసేపు వానబెట్టి ముద్ద తలె పులుసు తీసి గుజ్జాలో కలుపవలెను. దానిలో తగినంత ఎండు మిరపకాయలు వేయించి పొడికొట్టి కలిపి తగినంత పుప్పు, పసుపు వేసి కలుపవలెను. తరువాత పొయ్యి మీద బాగలి పెట్టి కొద్దిగా నూనెపోసి ఎండు మిరపకాయలు, మింపప్పు, ఆవాలు, కరివేపాకువేసి పోపు పెట్టవలెను. ఈ పచ్చడి చాలా రుచిగా వుంటుంది.

కె. హెచ్. ప్రసన్న,
(విజయవాడ.)

వాల్తేరులో వస్తువుదర్శనం

లంపెనులో ప్రతి ఏడు ఆమున నాలుకొలు ప్రసన్నించే పోలు చిత్రం వున్నది. ఆరుగల రోసా, బాగా తీసిన పొటోలు, సామాన్య చిత్రాలు, కొద్ది చేతిపనులు వున్నవి. అంతా చూశాక, మనపళ్ళు చాలా గట్టివాళే అని అనిపించింది. ప్రతి ఏడు కాన్వాస్ కమన అనంతరం ఇవి 4 గోజాలు జగరుతాయి. ఇవి విజ్ఞానాత్మకంగా. నలుగురికి పనికివచ్చేటట్లుగా వుండుటచే, వికేపాలు కవితాలోకానికి రాసిపంపుకున్నాను. ఇన్నిగకాల తరువులు సేరించిన యూనివర్సిటీవారు ఆభినందనీ యాలు.

జొన్నరవ్వతో ఇడ్డీ

చాయజొన్నలుగానీ, పచ్చ జొన్నలుగానీ రాళ్ళు లేకుండా బాగుచేయవలెను. తదు పరి అవి నీటిలోపోసి పిసికి నాలుగై గుసారు కడుగువలెను. కడిగిన జొన్నలలో నీరు లేకుండా వేసి నీడన ఆరబోయవలెను. ఆరిన జొన్నలను మరకుగాని, ఇంట్లోగానీ పన్నుగా విసరించవలెను. (పన్నుగా అంటే బొంబాయి రవ్వ మాదిరి) విసరినదానినుంచి పిండి, రవ్వ, పొట్టు వేరుచేయవలెను. ఇది అంతరియ ఒకరోజు ముందుగా చేసుకొనిన బాగుండును లేనియడల ఆ రోజే విని త్రేకు ఎక్కువ.

ఒక కేరు రవ్వకు పావుకేరు చాయ మిన పుప్పు అవసరము. చాయ పప్పులేని వారు పావుకేరు వైన పొట్టు పచ్చెనను పనికి వచ్చును.

రవ్వ, పప్పు రెండు వేరువేరు గిన్నెలలో వాడబోయవలెను మూడు గంటలు వానిన తరువాత రవ్వ బుట్టలో వడవేయవలెను పొట్టు పప్పు విసినవల పొట్టుతీసి ఇడ్డీ పిండి మాదిరి మెత్తిగా కాటుకమాదిరి రుబ్బి ఆ పిండిలో రవ్వ పుప్పు వేసి బాగా కలుప వలెను. ఉప్పు కలిపినతరువాత మామూలు ఇడ్డీ చేసినట్లే చేయవలెను. ఇవి వేడిమీద చాల రుచిగా నుండును. పచ్చజొన్నలైన యవల కొద్దిగా పచ్చగా నుండును చాయ జొన్నలైన చెప్పుగరకు భేదిము తెలియదు పిండికలిపిన రోజే వండవలెను.

శారద,

(హైద నగర్.)

మిరప ఆకుతో

మిరప ఆకుతో పప్పుపాడికూర :
మిరప ఆకు, పెసరపప్పు, కొత్తిమిరి, పచ్చిమిర్చి, పచ్చికొబ్బరి కొండు.

చేసేవిధానము: మనకు కొవలినంత మిరప ఆకును శుభ్రముగా కడిగి పుగురులేకుండా మానీ తీసుకొవలెను. పెసరపప్పు రాళ్ళు లేకుండా చేసి ఒక పాత్రలో వానబెట్ట వలెను పొయ్యిమీద బాగలి పెట్టి 4 మూసల నూనెపోసి నూనె కాగిన తరువాత ఆవాలు వేసి చిలపలలాడాక పన్నుగా తరిగిన మిరప ఆకును మిరపకాయలను గిన్నెలో వేసి కల పాలి. దానికి తగినంత పెసరపప్పుపోయాలి, ఉప్పు. ఎండుమిర్చి, పసుపుపాడి, కొబ్బరి కొరంవేసి గరిటెకాడతో త్రిప్పి దింపాలి. ఇది చాలా పొడిగా ఉండాల్సి.

మిరపకాయతో కూర

మిరపకాయలు, టమాటోకాయలు, మింపప్పు, కొత్తిమిరి, కొబ్బరికొండు.

చేసేవిధానము : కొవలినన్ని మిరప కాయలు టమాటోకాయలు తెచ్చి పన్నుగా తరిగి పెట్టకొవాలి. పొయ్యిమీద బాగలి పెట్టి నూనెవేసి నూనె కాగిన తరువాత ఆవాలు కొద్దిగా ఇంచుర వేయాలి. దినికి తగినంత మింపప్పు వేసి పప్పు దొంగ నీడన తరువార టమాటోముక్కలు, మిరపకాయముక్కలు వానికి తగినంత ఉప్పు, ఎండుమిర్చి పసుపు పొడివేసి కాడతో త్రిప్పాలి. కూర ఆకురు దళకు వచ్చిన తరువాత నుపు, కొత్తి మిరి, వేసి దించి మూతబెట్టి. దింపే ముందు కొబ్బరికొండు వేయాలి. ఏటిరుచి చేసి చూసే మిశ్రత తెలుస్తుంది.

—సవిత్ర, (తిర్థులాపుర, కరీంనగర్.)

గృహ వైద్యం

చలికాలం, ఆరికాలం ముటుకు కారు. మందంగా ఉంటుంది. ముఖ్యంగా కాస్త వయసుమళ్ళిన వారికైనా, అజీర్ణపు వ్యక్తుల కయినా, బాలింతలకు, చిరుతల్లి రాయణ? కూ ఈ కాలం భోంచేయడం, ఆ భోజనం ఆరి గించుకొవడం ఒక సమస్య! ఇంగురు నేను ఒక మందు చెబుతాను. పొడి అన్నమాట.

చిన్న పిల్లలకూ ఈ పొడి కాస్త వేడినీళ్ళలో కలిపి ఇస్తే రొంతం, అజీర్ణ ఎగిర బోతుంది. ముఖ్యంగా యీ మందు 'బాలింతలక' ప్రత్యేకించింది. కన్నవారు ఆరు నెలలవరకూ మా పత్రికంగా వుండాలంటారు. ఇప్పుడెవరు వుంటున్నారూ గాని ఉండి. కనీసము ఈ మందు చేసి పెట్టుకుంటే చాలా మంచి బాలెంతలకు. కిరాణీ దుకాణంలో ఈ క్రింది జాబితా ఇస్తే వాళ్లే ఇస్తారు. పేర్లు చూసి విసుపోకండి.

మాడి, పరంగిచెక్క, తాళిసప్రతి, అరి మగురం, దుంపరాష్ట్రం, నలబేరికర, సిప్పు ఖు, పొడపత్రి, జాడికాయ, ఆలి, మునగ బంక, జెన్నకాయ, వరగోరు, వీలక్కయలు, కొర్రాంజనం, కొంతి, మిరయాలు, జీలకర్ర, లవంగాలు, ద్రాక్ష (ఎండువి), కర్పూరకాయలు, గంటబారంకి, కురానాని వామం, వాయువికంగి, చక్కెర, నెయ్యి, శేనె.

ఈ మందులన్నీ ఎంతో ఖరీదవుతుం దను కొనేక. అంతా విగు రూపాయల లోపుగా కూడా తీసుకోవచ్చు. అన్నిటిని శుభ్రం చేసు కొని, తేనె, నెయ్యి, చక్కెర, కర్పూర కాయలు, ద్రాక్ష ఇతరల తిసి పెట్టుకొవాలి. కర్పూరపు కాయలు ముక్కలు ముక్కలుగా కోసుకొవాలి. మిగతామందులు బాగా ఎండి పెట్టి మెత్తిగా దంచి జల్లెడపటాలి. కాటుక లాగ లేకపోయినా అంత మెత్తిగా జల్లించాలి. ఈ పాడుం తడిలేని పాత్రలో నిల్వ పెట్టుకొని కొద్దికొద్దిగా 'కాయపుయ్య' చేసుకోవచ్చు. చక్కెర పాకం పట్టి తలె

ప్రతి వాణి

పరిస్థితిలో నోటితో యెన్నడును గాలిపిల్చు రాదు. ముక్కుతోనే పిల్చువలెను. ఈ ఆన నము అయిపోయి, విశ్రాంతి తీసుకున్నతరు వాత ఒక పావుశేరు టూపేటోరసము తీసి, కొంచెము చక్కెరకలిపి, ఆరసముగాని లేక పావుసేరు పాలు ఒక కోడిగ్రుద్దుగాని తీసు కొనుట మంచిది. యీ ఆననమువల్ల చాత యుపయోగములుకలుగును. మొటిమలుపోవుట, ముఖమునకు అందము వచ్చుటేకాక, చిన్ని వయస్సుననే వెండ్రుకలు నెరసిపోవుట తగ్గి పోవును. యీ ఆననము వేసిన తరువాత, విశ్రాంతి తీసుకుని 20 నూర్యనమస్కార ములు చేసిన ఆశోగ్యము చాల బాగుండును. ఇ. మానుమయ్య (సంగారెడ్డి)

విద్యార్థుల ఇబ్బందులపై పత్రికలో జరుగుతున్న చర్చలు మాస్తూతవ్వాము. ఈ సందర్భంలో ఇటీవలి సంఘటన ఒకటి పాఠకుల దృష్టికి తీసుకురావలసి ఈ లేఖ వ్రాస్తున్నాము. 15 రోజులక్రితం హైదరాబాద్ శారాయణగూడెం ఆంధ్ర బాలికల ఉన్నత పాఠశాల సమీపంలో పోలీసులు పదిమంది యువకులను ఆరెస్టు చేసిపట్టు పత్రికలలో కూడా వార్తవచ్చింది. ఈ పదిమందిలోనూ నలుగురు కొలేజీ విద్యార్థులు. ఆరెస్టుకు కొరతం నాగు ఆపిలలను అలరి పెట్టడమే నట. ఈ 'బహు ప్రేమకులు' పాఠశాల విద్యార్థులను గేలిచేస్తూ ఉండగా పట్టబడారనీ, తిరుపతి జామీనువాడ పోలీసులు వీరిని కదిలిపెట్టారనీ తెలిసింది.

పుష్పగారు వ్రాసిన 'పార్వతి కొండ' వ్యాసము చాలా బాగుంది. వారికి మా సస్య వాదాలు వనితలోకంద్వారా తెలియపరుస్తున్నాము. ఇంకమీదట ఇటువంటి వ్యాసములు వ్రాసి మమ్యులను ఆనందపరుస్తారని ఆశిస్తున్నాము.

ఎ. ఉమ, వాణి, (మద్రాసు)

సి. రాధగారు వ్రాసిన 'సౌరాష్ట్రము' వ్యాసమును చదివాను. వారు చెప్పినట్లు చేసి వాను. చాలబాగుంది. వారు యీవిధముగా వ్యాయామములనుగురించి వ్రాసి సందకు నా అభినందనలు. రాధగారు వ్రాసిన వ్యాసములో ఈ ఆననము వేసినతరువాత ఒక చోట స్థిరముగా కూర్చొని, కండ్లు మూసుకొని పరిపూర్ణ విశ్రాంతి పొందుట అవసరమని వ్రాసివారు. ఆవిధముగా చేయవలసి వచ్చి. నేను మరికొన్ని విషయాలు కూడా తెలుసుకున్నాను. ఆననము వేయునపుడు కూడ ప్రతివారు కండ్లు మూసుకొనవలెను. యీఆననము వేయునారు ఒకవారి ఎక్కువ సేపు ఉండకూడదు. అసగా క్రొత్తగ అలవాటుచేయబోయేవారు క్రమిగా ఎక్కువ సేపు ఉండేదానికి ప్రయత్నించవలెను. ముఖ్యంగా కొంతమంది పిల్లలకు వయసు వచ్చిన అనగా 16, 17 సంవత్సరములవయసు వచ్చిన వారికి వయసుకుతగ్గ జ్ఞాపకశక్తి ఉండకపోవుట చూచుచున్నాము. అటువంటివారికి వారి తల్లిదండ్రులు శిష్టితీసుకొని ప్రతిదినము మార్కోదయమువకు పూర్వము ఈఆననము వేయించిన వారికి క్రమిగా జ్ఞాపకశక్తి వృద్ధి కానును. ప్రతిఒకరు ఆడ, మగ, బాలురు, యువకులు, పెద్దవారు యీ ఆననము వేసిన ఎల్లకాలము ఆశోగ్యముగానుండును. ఇంకొకవిషయము గుర్తించుకొనవలెను. యీఆననము వేయునపుడు కొంచెము ఆయాసముగనండును. అటువంటి

* * *

గృహవైద్యం

పాకం. అందులో కొవలీసినంత పొడుం వేసి అడుగుంటుకుండా కలియపెడుతూ. నెయ్యి వేనూ రావాలి. ఆ తర్వాత తేనెన కొద్ది తేలిలో ఎండు ద్రాక్ష వేయించి నుంగు ముద్దపై పోయాలి. బాలింతల : పెద్ద పుసిరికొయంత మందివ్వాలి. ఆకలి బాగా వేస్తుంది. తిన్నది అరిగిస్తుంది. నెలల బిడ్డలకు కూడా తిలంటిపాసే రోజున చేడినీళ్లలో అయినా తలిపాలలో అయినా ఓ చిటికెకు పొడుం కలిపి ఇవ్వవచ్చు. మామూలు మనుష్యులకు తిన్నాపి వచ్చినా, ఓ గ్లాసుడు నీరు త్రేనిచ్చి అందులో ఇంత ఈ మంగు పొడి వేసి వేడివడిగా త్రాగితే తలభారం పడినివి పాలలో తీసిపెట్టుంది. తలలో నీళ్ళు చేరనివ్వదు. ఇంటిలపొడి ఉపయోగించుకోవచ్చు ఈ కాయపుమందు.

ఎస్. ఎస్. మాధురి, (నిడుబోలు)

* * *
శ్రీ సీతారాం పెరుమాళ్ళుగారు వ్రాసిన బుద్ధికానికి మందు అనువ్యాసము చదివాను. బాగుంది. ప్రతివారు ఇదిచదివి ఆచరించి గుఖిపడుతారనుకుంటాను. దీనిముఖ్య లక్షణములు ఇంకా కొన్ని వ్రాస్తున్నాను. మొదటిది అలక్ష్యం రెండవది ఆశక్తి. ఇవిరెండు త్వరగా పొగొట్టకుంటే వ్యాధి కూడా త్వరగా నెమ్మడిస్తుంది. జీవితములో మంచి వికాసము. లేజస్సు కలుగుతుంది.
ఎం. రామలక్ష్మి రంగనాథం, (గుంటూరు)

ది వెజిటబుల్ సోప్ వర్క్స్, కో. జి. కో. డి. 1.

ఆంధ్ర - వారపత్రిక

సినిమా

సింహావలోకనం : 3.

మద్రాసు దే పైచేయి

దేశం మొత్తంమీద 1968లో సెన్సార్ అయిన చిత్రాల సంఖ్య 298. అంతే ఆక్రమ సంవత్సరంకన్న పెరిగినా లేదు; తరగినా లేదు అన్నమాట.

ప్రపంచాల రీగా చూసేమటుకు అన్ని కేంద్రాలలోనూ మద్రాసుదే పైచేయి అని విశదం అవుతుంది. మద్రాసు కేంద్రంలో

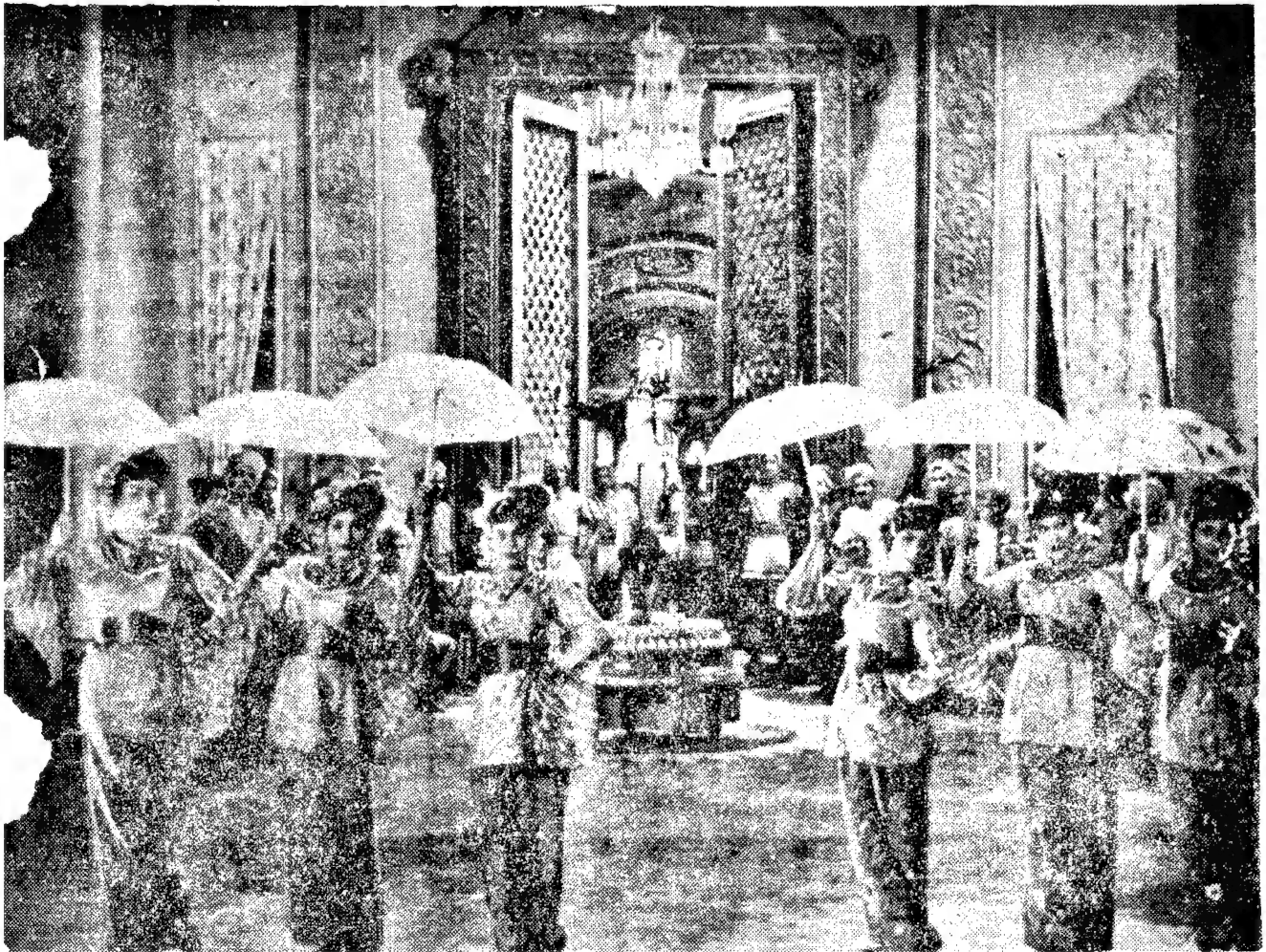
చిత్రాల సంఖ్య ఆక్రమ సంవత్సరంకన్న 11 ఎక్కువ (ఇక్కడి విశరాలు గణపారం ప్రచురించాము).

ఇక మిగతా కేంద్రాలలో వాటిసంఖ్య ఒకటో అల్పం తగ్గింది. బొంబాయిలో నిర్మిత మైన కథాచిత్రాలు 1967లో 128 అయితే 68లో వాటిసంఖ్య 126. ఎక్కడ రియూ

రెనా కార్తీయ ముఖ్యం అనుకునే పక్షంలో, మద్రాసులో రియూరెవ హిందీ చిత్రాలను (ఇక్కడావీటి సంఖ్య నిజాటి కన్న రెండు సెగి మొత్తం ఎనిమిది అయింది) కూడా కలుపుకుంటే, మొత్తం హిందీ చిత్రాలు 138 అవుతాయి.

ఇక, కలకత్తాలో చిత్రాలు 67 నుండి 49కి తగ్గాయి. అయితే ఒక్కమాట చెప్పకొనవారి. పరిమాణం మాట ఇలా ఉండేగా, రెంగాలీ చిత్రం ప్రమాణం, తిద్వారా కౌర తియి సర్వీసు పేజీ ప్రతిష్టలూ కూడా ఒక్కసారి హిమగిరి కిఖరాలను, అక్కడ

వికమ్ ప్రొడక్షన్స్ వారి 'రాజామాయసింహ'లో ఒక నృత్యదృశ్యం.

పద్రాసుదె పెచెయ్యి

నింది ప్రపంచ దేశాల ప్రకంఠమూ అందు కొన్నాయి. ముఖ్యంగా ఈ పనిచేసి పెట్టి పది పక్కలకే రాయ్ 'అపరాధి.'

1958 లో తయారైన మరాఠీ చిత్రాలు 15, గుజరాతీ 1, అస్సామీ-2, సంజానీ-1, ఒరియాలో ఒక చిత్రంకూడా నిర్మించబడలేదు.

* * *

మొరించిన పరిశ్రమ పరిణామం అమోఘంగా పెరగకపోయినా తరగక పోవడం సంతోషించదగిన విషయం. అంతే మాత్రం పెరుగుదల బాగా ప్రాజన్యం అనుకోవచ్చులేదు. హరిపుడ్ కథను తీసుకొని హరిపుడ్ చిత్రాలలాచే తీసే భారణి పెరిగింది. విజ్ఞానానికి సంగీతాని, యధాశక్తి దించేసేభారణి పెరిగింది. ఇవికాక నిర్మాతల కరాలలో వాణిజ్యచేసే తరల గునుమలు అక్షరాలా తరల పదాన్ని అందుకొన్నాయని చెబుతారు. అలాగే ఆస్వాదినిడివి పెరగడం తిగుతూ, తిగడం కొద్దిగా పెరుగుతూ వచ్చినదల్లా ఇప్పుడు తిరిగి పెరగడం పెరిగేవాయికే వస్తూన్న నూతనల కనిపిస్తున్నాయి. విటి విట్ట, ఛాంఘక చిత్రాలుగా - అధునాతన పాంఘికాలుగా ఛాన్సి డెస్ కేసుకునే జానపది బాంల సంఖ్యకూడా పెగుతున్నట్లుంటుంది. ఈ వాక్యాన్ని తిరగేసి అవ్యయించుకున్నా పరవాలేదు.

ఇవి ఇలా ఉండగా, విటికి బొట్టిగా నిలబడి కొత్తతరహా కలలో కొత్త దృక్పథంతో ప్రయత్నించి చిత్రాల తీసేవారు కూడా మెరిగానే ఆయినా క్రమంగా పెరుగుతున్నాయి.

మళ్ళీ వచ్చేసంవత్సరానికి నిరీబలం ఇంతకీ పదింతరై పరిశ్రమ వృద్ధికి వస్తుందని ఆశచేయ్యు.

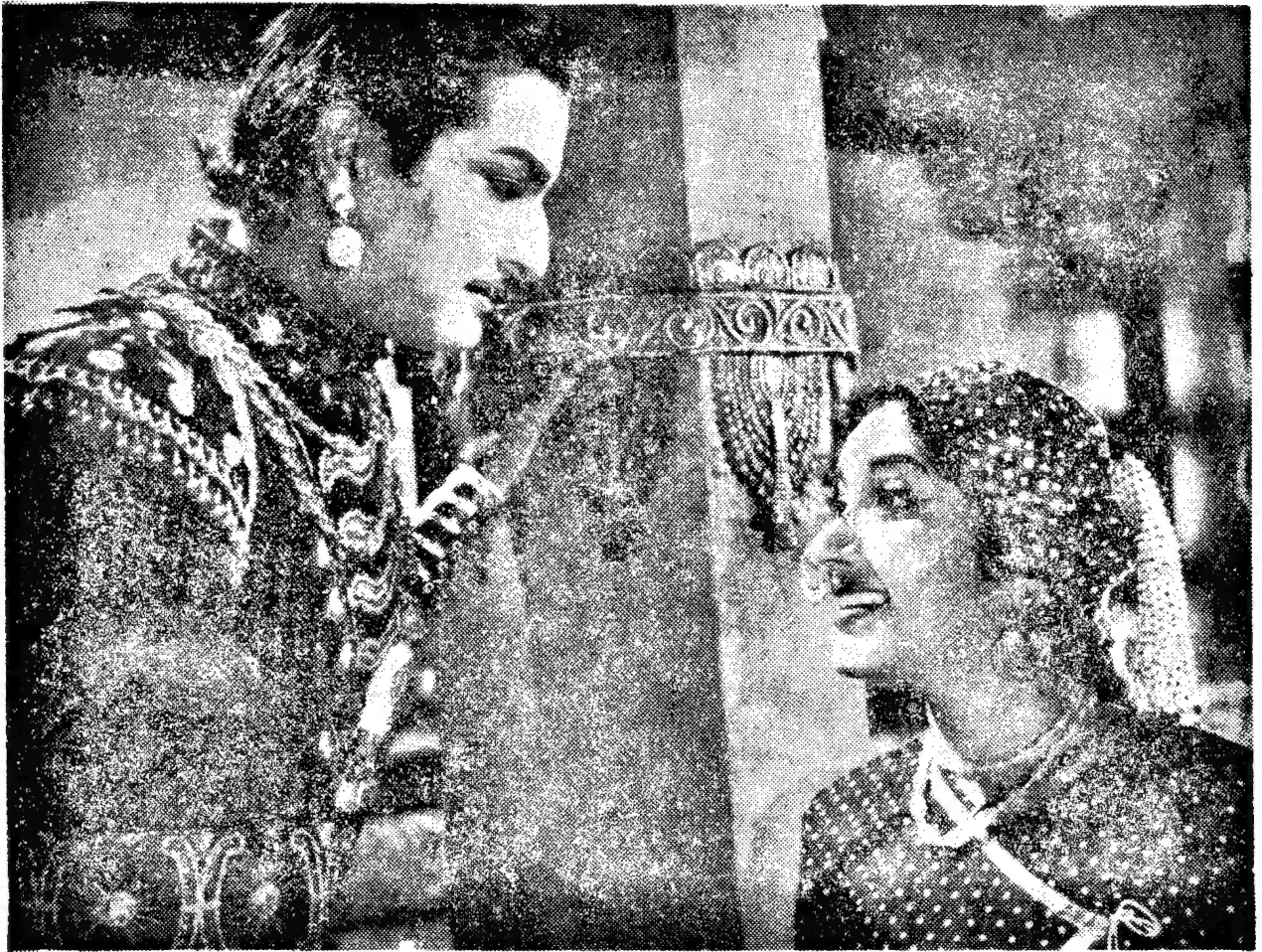
విలం చెంబర్

దక్షిణ భారత ఫిలిం వాణిజ్యమండలి అధ్యక్షుడు శ్రీ జి. ఆర్. నుందరం తన పదవికి గౌరవానా ఇచ్చారు. ముడి ఫిలిం కోటలు నిర్మించే కేంద్ర, ప్రాంతీయ మండలాలలో ప్రాతినిధ్యం విడుదలమై కార్యక్రమంలో వచ్చిన అభిప్రాయ భేదాలు దీనికి కారణమని తెలుస్తుంది.

ఇప్పుడు కేంద్రసంఘంలో మద్రాసు ప్రతినిధులుగా శ్రీయుతులు బి. వాగిరెడ్డి, ఎస్. ఎస్. వాసన్ గారలను, ప్రాంతీయ మండలి సభ్యులుగా శ్రీయుతులు ఎ. ఎల్. శ్రీనివాసన్, ఎం. జి. రామచంద్రన్, వి. కె. సుబ్రహ్మణ్యం గారలనూ కార్యక్రమం సిఫార్సు చేసేటట్లు తెలిసింది.

శ్రీ వెంకటేశ్వరా వారి 'సతి సుకన్య'లో కృష్ణకుమారి.

చందమామవారి "సిపాయికూతురు"లో సిపాయికూతురు వన్నాగా కుమారి జమున, నూతననటుడు నర్తనారాయణ.

వార్తలు

ఎస్. కె. విక్టోరియా హాస్పిటల్ ప్రధాన (హిందీ) చిత్రం 'చర్చికావాం నాదీ' సంక్రాంతికి ఆంధ్రలో విడుదల అయింది. గంగూలీ బెనర్జీ-అశోక్, కిశోర్, అనూన్ కుమార్లు ముఖ్య పాత్రలు పోషించిన ఈ చిత్రానికి సత్యనాథన్ దర్శకుడు. సచిన్ దేవ్ బర్మన్ సంగీత దర్శకుడు. ఆలోట్ అనే పాతకాదు ఇందులో విశేష కర్త.

తెలంగాణ ఫిలింస్ వారి కొత్త చిత్రం 'మిడిల్ పాస్ ఆఫ్ నాజీ' రాజకృష్ణ, మధుబాల ముఖ్య పాత్రలు నిర్వహిస్తున్నాయి. జోర్ జానీవాల్, సంగీతం కంకర్, టైటిల్స్. నర్తకుడు, నిర్మాత అర్ సి. తిలక్.

అమర్ దీప్

తెలుగుదర్శకుడు కాశీనాథ ప్రకాశ్ కాపుగారు దర్శకత్వం వహించిన తొలిసారి

చిత్రం 'అమర్ దీప్' నిర్మాణం పూర్తి అయింది. ఈ నెలలోనే విడుదల. కనాడ ప్రాజెక్ట్ నాథు నిర్మించిన ఈ చిత్రం ఇది అరలో తమిళనాడులో విశేష ప్రజాదీరణ పొందింది. ఇప్పుడు ఇందులో దేవానంద్, జై జయంతిధూల, పద్మిని, కాశీ, విజిన్ శ్రీపతి, జేవిడ్, ఓంప్రకాష్ ముక్తి, కానీ పాతర్ మొదలగువారంతా నటించారు. రచయిత రాజేంద్రదేవన్. సంగీతం సి. కామేశ్వరన్.

కాశీనాథ ప్రకాశ్ కాపు ఇప్పుడు దర్శకత్వం వహిస్తున్న మరో హిందీ చిత్రం 'కౌశల్' నర్త.

రాత్రి కి బాత్

యూ.కె.ఎల్. ఫిలిం మేర్సర్ వారు "రాత్రి కి బాత్" అనే చిత్రం నిర్మిస్తున్నారు. ఇందులో వివాహమూరినాయిక. వమ్మి (ముఖ్య) కృష్ణా హీరో. కుంకుం శివన్, ధుమర్ మొదలగు వారు పాల్గొంటున్నారు.

రవీంద్ర రాజేంద్రసింగ్ బేడీ, సంగీత దర్శకుడు దత్తాత్రేయ, దర్శకుడు చంద్రకాంత్.

ఎస్. సి. ఫిలింస్ వారి "మిలన్" నవల ఆధారం విడుదల అయింది. ఆజిత్, సరిశి జయవంత్, నిషీ, డేవిస్ ఇరానీ, మానసి మొదలగు వారు నటించారు. సంగీతం హుస్సేన్ రాజ్ బెహర్, దర్శకత్వం కిషోర్ కృష్ణ.

* * * శ్రీ వెంకటేశ్వర ప్రాజెక్ట్స్ వారి పారానేక చిత్రం 'సతీమత' నెల 80 ఆంధ్రలో విడుదల అవుతుంది. కృష్ణ కుమారి, అమర్ నాథ్, కాంతారావు, రమణారెడ్డి, పద్మనాభం మొదలగువారు ఇందులో ప్రముఖపాత్రలు నిర్వహించారు. మాటలు పాటలు రామ్ చంద్ (చంద్రచేపెట్టి) వ్రాశారు. సంగీతం ఘంటసాల నట మోర్సారు. దర్శకుడు చంద్రమౌళి.

ఎస్. ఆర్. ఫిలింస్ వారు 'కవచబియాని' అనే పారానేక చిత్రం నిర్మిస్తున్నారు. ఇందులో బి. సరోజాదేవి, నివ్యానతి, రేలతి, ఆర్మిత్, సంపత్ పాల్గొన్నారు. మాటలు బి. ఎన్. చారి, పాటలు రాజ్ కి వ్రాశారు. సంగీతం బాబురావు దర్శకులు కామ, ఎం. ఆర్. ఎన్. మణి.

అప్పు చేసి పప్పు కూడు

త్రవ్వలో కాలేసి వారికి రమణుని శివ ముగని, అప్పులో కాలేసి ఆ సదుపాదం ఉండదని అపండితుల అభిప్రాయం. అయితే ఈ కథకు క్రితంజన్మలో కర్మకారణం 'బ్రాహ్మణ' అని, ఇందులో కథన కట్టి పడేసే అనురాగ బంధాలలో కొన్ని కలం నాగు చేపం చేసుకున్న ఋణానురాగ బంధాలన్నీ అనిన్నీ 'హెచ్చుకు' గలవాడికి, అనుభవమే మార్గదర్శి అనుభవతారక మంత్రిం వంటపట్టినవాడికి - అప్పులో కాలే య్యడం తప్పకాదు సరిగదా గొప్పకూడాదు.

ఈ సత్యాలను బాగా మనం చెసుకొని, "వడ్డీలనంగతి ఇచ్చేవేళి మనుగుండా" "అసలు"ని అసలు చెలిలోకిరానీ" అంటూ చతుర్విధోపాయాలా అప్పులుగడించే ఋణ శుణవిధి రామదాసు అనే ఆపామిని దృష్టాం తంగా చూపినా, అప్పు ముప్పు తెచ్చి పెడుతుందని నిరూపించి నీతిచెప్పడం 'అప్పు చేసి పప్పు కూడు' (విజయ ప్రాజెక్ట్స్)లో ఒక లక్ష్యం; కలువనుబట్టి నిలుకట్టి న్యరూరినా, ఎలాగైనా ఏదో ఒక 'రాజా' అని

పించుకున్న వాడి తన మనకారితీ చేసుకోవా లని ఆరాటపడే ఒక ఔరిబాగుల మనవి ముకుందాపు వ్యాసయాన్ని, జనరంజకంగా చిత్రించడం రెండవది.

ఈ విధంగా లక్ష్యకుద్ధి ఉంటే, స్త్రీ అసంధి నం కా కూడదు. సి ఎస్. ఆర్. (రామదాసు), రంగారావు (ముకుందరావు), చక్రపాణి, ప్రసాద్, సదాశివబ్రహ్మం వంటివారు పూనుకొన్న పుడు ఉన్నత ప్రమాణాలు మహాగ్యం అవు తాయని ప్రేక్షకులు ఆశిస్తారు. అయినా, కథమటు ముసీరన అసంఖ్యాక పాత్రలకు పెరుపెట్టి, ఎడమలు తొడిగి చుట్టరికాలు కలిపి, తేలపలసి రావడం ప్రాధాన్యం వహించడంతో, విశ్వజనీన మైస ఋణ కౌన్సిల్లం కన్యపుగా గల ఈ కథలో విశాలని పించేటంత ఋణగర్భిణిని వివరించలేదు; కకాలనుకు కేటంత విండుతనం కనబడలేదు. అయినా, రామదాసు, ముకుందాపుల పాత్రలు అందరికీ అభిమాన పాత్రలు కాగ లవు. ఈ ఇద్దరినీ కలిపినిలిపే కథలో ఉన్నది

పాత్రధానాలు: ఎస్. జి. రామ రావు, సావిత్రి, జమున, గిరిజ నూర్యకాంతం, ఇ. వి. సరోజ, జగ్గయ్య, రంగారావు, సి ఎస్. ఆర్. రేలంగి, రమణారెడ్డి, ముక్కామల, శివరావు. కాలక్రమం, పద్మవాధిం అల్లు రామలింగయ్య, నల్ల రామ య్యారీ, ఆర్. కాశ్యపరావు. చదిల వాడి మటుంబరావు, ఎ. వి. ముత్తా రావు జూనియర్, మిక్కిలి శేషి. సుబ్రహ్మణ్యం, సుబ్బారావు.

స్క్రిప్ట్: చక్రపాణి, ప్రసాద్. సదాశివబ్రహ్మం. మాటలు సదాశివ బ్రహ్మం, పాటలు పింగళి వాగేంద్ర రావు. సంగీతం నాయార్ రాజేశ్వర రావు. పాత్రధానలు రీల, మలం. ఫుంటనాల, ఎ. ఎం. రాజా, మాధవ చిద్రి నక్యం. కెబునవణం కృష్ణన్.

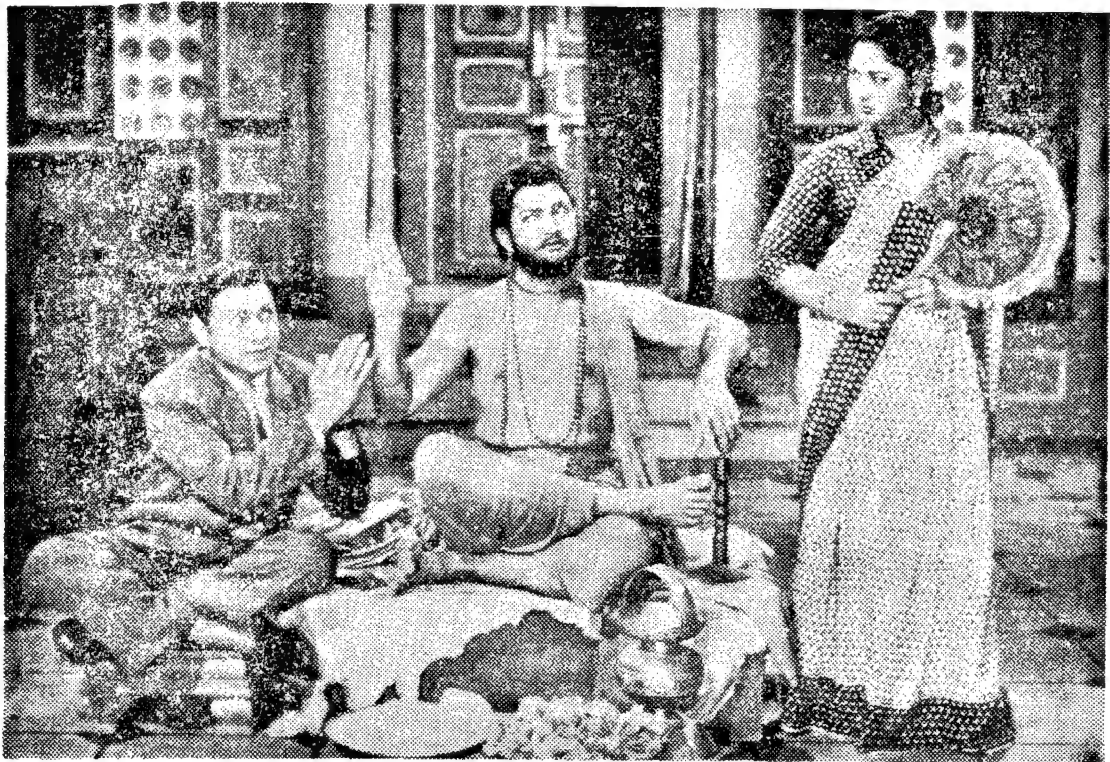
కళా దర్శకులు: గోఖలే, కళా గర్. నిర్మాణ దర్శకులు పసుమర్తి కృష్ణమూర్తి. ఛాయాగ్రహం మార్కస్ బార్టె. ఎడిటింగ్ జంబు లింగం దర్శకుడు ఎల్. వి. ప్రసాద్. నిర్మాణం నాగిరెడ్డి చక్రపాణి.

కరమైన ప్రేమ కథలు కలిపి ఉన్నాయి. వాటిలో రామారావు - సావిత్రి, జగ్గయ్య-జమున, రేలంగి-గిరిజ, రమణారెడ్డి-డబ్బా, అప్పలవాళూ-వాకి క ముగ్గు, నిర్మాణం, నటులక్కడే-దాని సత్పితలూ-కలువకువడం వృత్తాంతాలు.

రామదాసుగారికి, ఈ చిత్ర కథలో మొలకెక్కు మరే అప్పులు కుప్పరిప్పలుగా పెరిగిపోవడంతో, పరపతి సగటు సినిమా పాటలో భావాలా పూజ్యం అయిపోయే స్థితికి వస్తుంది. అంతలో 'రావుసాహెబ్' బిరుదువచ్చి ఆనుకుంటుంది. అప్పుడు ఈ ఋణగృహానికి 'దాముణం'గా బుర్రపవి చేసి, ధనవృద్ధి క మై వదివాన బహదూర్ ముకుందరావుగారి ఆసినిమాదగు మనసు చాతుంది. ఆయన మనుసురాలు మంజరిని తన కొడుక్కి చేసుకుంటే ఆస్తి చేజిక్కు తుందని అప్పుడు, అప్పులన్నీ తీర్చిపారయ్య వచ్చునని దురాశి పడతాడు. అయితే ఆయనకి కాలేగడన్న కొడుకులు లేరు. ఉన్న కొడుకు రఘురాం ఒక్కడికి పెళ్లి అయిపోయింది. అతను నీమలో ఉన్నాడు. నవాబ్-ములండు... బొంకవచ్చు కొబట్టి, కొడెలు రీల 'ఖర్చు'యిపోయినటు కొడుక్కి ఉతిరంరాసి, అరిన్ని మరీ పెళ్లికి సిద్దం చేసి, ఇటు ముకుందరావుగారితో పెళ్లి శేరాలు

'శ్రీ కృష్ణపాంశవయుద్ధం'లో కృష్ణుడుగా సాహసామోడక్.

‘అస్పృశ్యుని’ పప్పుకూడు చిత్రంలో జగ్గయ్య, రామారావు, సావిత్రి.

మొదలు పెడతాడు. లీల అన్నగారు రాజాను ఇది తెలిసి. ఖైదునొచ్చి విడుదల (కథా నాయకుడు కావడానికి ముందు పూర్వ క్రిమినల్ అతడు రాజకీయ నాయకుడు) అవుతూనే ఖైదల్ని నెంట్ బెట్టుకుని రామ దాను దగరకువచ్చి ఆయన చేస్తున్న పని తప్ప అని చెబుతాడు. బలవంతాన, చివరకి కోడలుపిల్లని పనిమనిషిగా ఇంట్లో ఉంచుకో దానికి రామదానుగారు ఒప్పుకుంటాడు— కోడుకు సీనునించి వచ్చేసరికి ఈ పిల్లని ముసీవాగు ర్తించ లేడన్న ధీమాతో. కాని పెళ్ళి ప్రయోగం మానను. అందు వల్ల రాజా, తన కాపరం నిలబెట్టడం కోసం ముకుందరావుగారి మంజురికి తన రాజకీ పెళ్ళికొడుండా జాగ్రత్త పడవలసి వస్తుంది. దానికితోడు, అడు ఖైదునొచ్చి విడుదల అయినపుడు స్వాగతిం ఇచ్చిన ఇద్దరిలో ఒకరు వాంఛి అయినందునల్ల (నటులు రామారావు సావిత్రి అయినందు వల్ల) నిల్పిద్దరూ కథారంభానికి పూర్వమే ప్రేమించుకొన్నట్లు మనం పసిగట్టవచ్చును. మంజురితాతిగారికిహినసత్తుం మాత్రమేరాజా అయినా కాని పెళ్ళికొడుకు కంటికి ఆనను. రాజా ఒక బొంకులమర్రి మహారాజా కేవలం కేసుకుని వారియింట బస చేస్తాడు. రామ

దానుగారు శతవిధాల ప్రయత్నించి అమా యిత్యుప్పనులు చేయించి, ఆ ‘రాజా’ పై వత్తిడిలేవడంతో అతడు కేవలం ఫిరాయించి ఖైదాగిగా లింగి ప్రవేశిస్తాడు. రామదాను గారి కుడిభుజం భజగోవిందం (రేలంగి) బృందం అంతాకూడా రాజా, మంజురి, రఘురాం వగైరాలతో ఏకమై రామదాను గారి ఎత్తులు సాగకుండా రకరకాల నాటకాలు ఆడుతారు. ఆయన కొన్నిబూనకాలు ఆడిస్తాడు. ఇలా నాటకాల్నిమీద నడిచి పోయి నమ్మకస్థానం చేరుకుంటుంది కథ. ఆలోచన అప్పుల వత్తిడి ఎక్కువై, అప ద్ధర్మంగా రామదానుగారు గుండాలచేత తన ప్రత్యర్థిని తన్నించబోవడం, కాజోయే వియ్యంకుడి ఆస్తిలోంచి కట్నం బహువాగా రెండులక్షలు దొంగిలించి చేయించడం వంటి ఆకార్యాలు చేస్తాడు. పృథ్వికర్తలాగే కథకుడికి తన సృజించిన పాత్రలన్నిటి మీదా సమానమైన ప్రేమ ఉండడంవల్లనూ, ఇందులో పెద్దలకు బుద్ధిచెప్పేది స్వయానా వారి బిడ్డలేకొవడం వల్లనూ, పెద్దల మనసులు నొవ్వకుండా నున్నితంగా అపని చేయవలసి వచ్చింది. దండవార్హమైన ఆకార్యాలకు పాల్పడిన

బుడాన్న భుక్తు రామదానుగారు, ఈ విధమైన సగుపాయంచేసి తనకు దండనే కాక చివాటాకూడా తప్పించినందుకు పిల్లలను అభినందించాడు.

ఈ విధంగా ఎక్కడా దిగులు లేకుండా ప్రహసనం పద్ధతిలో ఆడుతూ పాడుతూ (రాజేశ్వరరావుగారి వరసలలో), పాగిపోయే ఈ చిత్రంలో నటీనటులందరూ యథోచితంగా తమ పాత్రలు విర్వహించారు. సంగీతం జవరంజకంగా, పూర్వపు విజయచిత్రాల స్థాయిలో తరహాలో హాయిగా ఉంది.

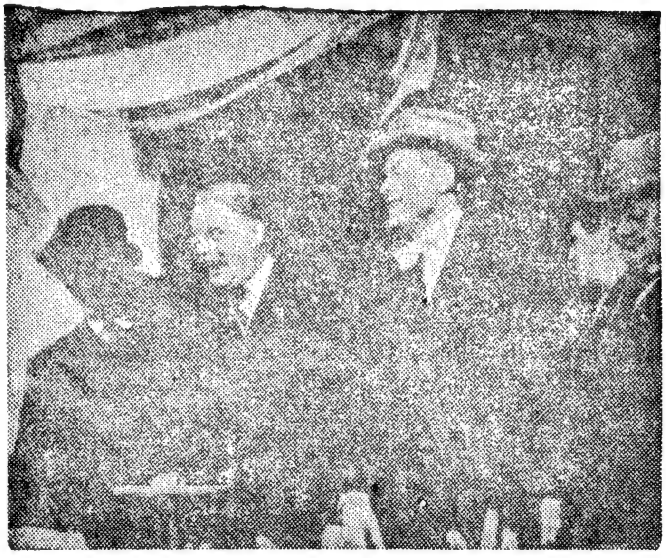
ఘంటసాల, రాజా, లీల పాడిన ‘త్రిగళ గీతం’ రచన, సంగీతరచన, ప్రకటనకూడా అద్భుతకరంగా కుదిరాయి. సరోజ గోవా కలర్ స్వత్యం ఒకటి ఈ చిత్రంలో విశేషం. ఒక విషయంగా అలంబనంగా రూపొందించిన ఈ స్వత్యానికి సెట్ చాలా బాగుంది. అలాగే రామారావు కన్న పారా జీక స్వప్నం ‘దమయంతి స్వయంవరం’ కూడా బాగుంది. విజయవారి పూర్వచిత్రాల స్థాయిలో అన్ని విధాలా చేరుకుందనిపించక పోయినా, అనేకవిధాల ఈ కొత్తప్రయత్నం అభినందనీయం.

'సిటిజన్ కేన్'

12 సార్వకాలిక ఉత్తమచిత్రాలలో ఒకటిగా ఎన్నిక అయిన (సిటిజన్ కేన్) 9 మూవీలు, 8 బాక్సులు 'సిటిజన్ కేన్', ముద్రపడినటుడు, దర్శకుడు, విద్వాంసుడు అయిన ఆర్నెస్ట్ వర్నెర్ వ్యక్తిగతంగా ఆర్. కె. బి. పిక్చర్స్ వారు 1941 లో నిర్మించిన ఈ చిత్రానికి వర్నెర్ దర్శకుడు, ముఖ్యనటుడు, స్క్రిప్టరడయిటర్. ఇందులో పాల్గొన్న ఇతర నటులు ఆగ్నేయ మార్ హెడ్, జోసెఫ్ కౌటన్, ఎవరెట్ స్టాన్.

వర్నెర్ కల్పించి చలనచిత్రకళలోనూ చిత్రీకరణలోనూ కూడా గౌరవం ఉంది. ఇది విలక్షణంగా ఉంటుంది. ఈ లక్షణమే దీనికి, పూరిగా కాకపోయినా కొంతవరకూ విశిష్టతను చెబుతుంది అంటారు. అంతమాత్రాన వర్నెర్ ప్రతిభా, ప్రతిపక్షాలకంటే ఈ దైవ ముద్రమే అని పొందడం తగదు. ఇది కొట్టొచ్చినట్లు కనిపిస్తుంది. వలసలోనూ, చలనచిత్రకళలోనూ కూడా వర్నెర్ అవలంబించే ప్రకృతిలో, బహు అరుదనిపించే ప్రతిభను వెల్లడించుకుంటుంది. వివరీతమైన వేగం వీటన్నిటిని కలుపుకున్న జీవన్మరణం పుష్కలంగా ఉంటాయి. ఈ పద్ధతిలో వర్నెర్ ఉదతి కనిపించి ఒక్కొక్కసారి చిరాకు కూడా కలిగిస్తుంది. వర్నెర్ పాత్రలూ, కథలూ కొబ్బరి, భవనాలూ, వెలుగు నీలూ అన్నీ కారుమేఘాలూ ప్రేక్షకుల మీదకి కమ్ముకువచ్చి దిగ్భ్రాంతిని చేసి పోతాయి. అతను చెప్పలేనంత సంగ

'సిటిజన్ కేన్' చిత్రంలో ఒక సన్నివేశం

లిని ప్రేక్షకుల గుండెలలో పడేసేది మాత్రం మౌనంగా ఎలుగై చెబుతాయి. మాకే వర్

కింగ్ లియర్ చిత్రాలలో మేక్స్ వయర్ వాక్యాలను వర్నెర్ వ్యక్తిగత నిర్వచనాలు ఇందుకు నిదర్శనాలు.

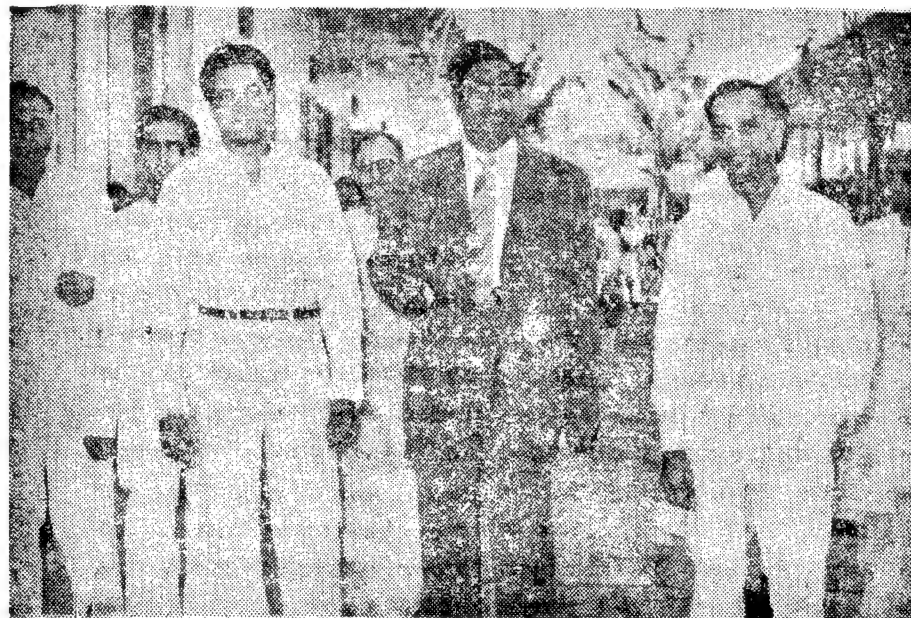
ఇతరుల దర్శకత్వన తయారయ్యే చిత్రాలలో వర్నెర్ వటింపినా కూడా వాటిని వర్నెర్ నీడలకుంటుంది. వర్నెర్ అనుకరణ పాఠ్యం కూడా అనుకరణ యోగ్యం అని కూడా అంటుంది. ధంకా బద్ధలు కొట్టి చెప్పరు. నిజానికి కళలో అనుకరణ తగినది. అయినా కొందరు ప్రయత్నించి చెప్పివ్వగలగా.

వర్నెర్ కళాకారుడికి అన్ని విధాలా తగినకా 'సిటిజన్ కేన్'. ప్రజల ముందానికి, కొత్త ప్రయోగానికి అవకాశం లభింపజేసి పెద్ద అమెరికన్ ఉదకుడి కథ. జీవిత కైదులకాసారీ మీద అధికార దాహంతో విశ్వం ఖలంగా పోయిపో దాదాపు ఖాళీ తరహాలో తిరిగి పాముల నోటించి పడిపోయినంత చప్పుణే నిచ్చేటటువంటి ఎక్కినీ మరీ పడిపోతూ, లక్షనారు లక్షలు గడింగి పోగొట్టకొన్న వాడి కథ. అతనిపేరు చార్లెస్ ఫోర్డర్ కేన్. పెద్ద వార్తాపత్రిక అధిపతి.

ఈ కథ, ఇందులోని ఈ ముఖ్యపాత్ర, ముద్రపడి అమెరికన్ పత్రికాధిపతి 'రెండార్ఫ్ మోన్' నాగాంచి పుటాయని అంటారు.

కథనం ఘోషానికి పద్ధతిలో జరిగింది. కల్పం ఒక మనిషి జీవిత విశేషానుకూల, ఆ వ్యక్తిత్వాన్ని అవిచ్ఛిన్నం చేసే లక్ష్యంగా గల 'ఎక్స్ ప్రెషన్' అంటే ఒక వస్తువును, వ్యక్తిగత లక్షణాన్ని, ఒక సంఘటనను విశ్లేషించి దృశ్యరూపంలో వికల్పార్థ స్ఫూర్తకంగా ప్రతిబింబించడం. ఇందులో 'కే' అధికారదాహాన్ని, అహంకారాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ వర్నెర్ సార్వజనీనంగా ప్రతిబింబించాడు.

ఈ పని ఎంత గొప్పదో అంత కష్టం. ముఖ్యంగా విలక్షణమైన ఒక వ్యక్తిత్వాన్ని అతనిమీదా ఉన్న సమాజానికి, అది నిలచివున్న దేశానికి, ఆ సమయంలోకాని

సంకృతి పండుగతో జన విజయవాడలో కొత్తిగా నిర్మించిన 'రాజమహర్ థియేటర్'కు వరుణుగిరిలోని అధిపతి శ్రీనివాసనాథులు అగ్రాక్షుతను జరిగిన సభలో, గోగిలేని టెంకే టీవీరల్ పు ప్రారంభింపించి జరిపారు. ఎడమ వేపుడు వారు దర్శకనిర్మాత లిలక్.

ఒక హిందీ సంగీత దర్శకుడి తొలి చిత్రం పెన్సి హిట్ అయింది. అది అమాట అనిపించుకున్న మూడోనాడు ఒక నిర్మాత అతనింటికి వెళ్లి తన చిత్రానికి బుక్ చేసుకున్నాడు. 25 వేల రుసుముకి.

అయితే రేపే రికార్డింగు రికార్డింగు ఆరంభిద్దాం. పాటలు రెడీగా ఉన్నాయి అన్నాడు ప్రొడ్యూసరు.

సంగీతదర్శకుడు తెల్లబోయి, "మరి వరనలో. నేను వరనలు కట్టొద్దా?" అన్నాడు.

నిర్మాత తమాషాగా నవ్వి, తన దగ్గర అట్టపెట్టి తీశాడు. "ఇదిగో నండి బెస్టురికార్డులు. ఈ మ్యూజికు

చాలు. మీరు దగ్గరుండి రికార్డింగు చేయించాలి అంతే, కొత్త ట్యూనులు అవసరంలేదు."

సంగీతకారుడు ఓ క్షణం ఆలోచించాడు. "అయితే మీ క్లావల పిండి నా పేరన్నమాట. అయితే ఫీజు 50 వేలు.. నా మ్యూజిక్ అయితే పాతిక చాలు. మీ రిచ్చే దయలే నా పేరు పోతుంది కాబట్టి ఆనక బతకడానికి దబ్బవనరంకదా" అన్నాడు.

ప్రొడ్యూసరు ఇంకా అతన్ని బుక్ చేయలేదు. బహుశా నెక్స్ట్ పిక్చరుకి చేయ్యవచ్చునని పుకారు.

పి. బెనర్జీ

మహా మాధవరామకర్మగారలు ఉపవ్యసించారు. వివిధ కళాకాలలకు చెందిన విద్యార్థి, విద్యార్థినుల సంగీత, నృత్యశాస్త్ర ప్రదర్శనలు జరిగాయి. వాలుగురోజుల కార్యక్రమంలో పదునాలుగు నాటికలు ప్రదర్శింపబడినవి. సినిదర్శకులు తాపీ చౌదరిగి, రామనీడు, లాడిపార్ మెట్ కార్త్యదర్శి మూర్తి వారాయణస్వామిగారలు స్వాయమాల్తులుగా కృతహరించినారు. హైదరాబాదు పాయం కళాకాలవాడు ప్రదర్శించిన 'పాప నాశం-ధర్మసత్రం' నాటికలో 'చిన్నా' పాత్ర ధరించిన పి. బెనర్జీ తమ నటుడుగా ఎన్నికైనాడు. నాటికల పోటీలో ఉత్తమ నటిగా మహిళా కళాకాల వారి 'విశేష' నాటికలో రుక్మావతి పాత్రను ధరించిన కుమారి ఉమ ఎన్నికయినది. విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులు డి. యస్. రెడ్డిగారు బహుమతులు పంచిపెట్టారు.

ఆంధ్రాద్యుదయోత్సవాలు

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునకు చెందిన నలభైయైదు కళాకాలల అధ్యర్థావ మొన్న డిసెంబర్ 18 నుండి 21 తేదీవరకు హైదరాబాదు నగరముందు ఆంధ్రాద్యుదయోత్సవాలు జరిగాయి. నీలం సంజీవరెడ్డిగారు ఉత్సవాలను ప్రారంభించారు. యస్. ఆర్. అప్పారావుగారు ప్రారంభ సమావేశానికి అధ్యక్షుల వహించినారు. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, దివాకర్ల వెంకటాచలం, వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య, ప్రయోగ నిరసించాకాస్త్రి, గౌరమరావు, తాపీ ధర్మారావు, పర్సా వెంకటేశ్వరరావు, జమ్మల

పటించడం అనేది చిటికెలో హాస్యాస్పదం అయిపోగల ప్రమాదం ఉంటుంది. ఈ కార్యాన్ని అర్జన్ వెల్స్ విశేషమైన ప్రతిభతో నిర్వహించి ప్రేక్షకులను విభ్రాంకులను చేశాడు. చలనచిత్ర చరిత్రలో ఒక ప్రత్యేక అధ్యాయాన్ని వ్రాశాడు. ఇందులో వాడితనం, పనివాడితనం కూడా ఉన్న చిన్న చిన్న సన్నివేశాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. "ఒక్కోసారి పనివాడి తనం వలక ధన శిల్పంలో వాడితనం వేడితనం చెప్పలివ్వా మనకి ఆపేసేపు ఎట్టెట్టుగాతోదరు" అని ఒక విమర్శకుడు వ్రాశాడు. వా సవికలిని పోషించడానికి ఇందులో పాత్రలు రెండు మూడేసి ఒక్కసారిగా మాట్లాడేస్తాయి. గొణుగుకుంటాయి, సగంలో ఊరుకుంటాయి. అర్థంలేకుండా మాట్లాడాయికూడా.

కేసె తన జీవితం అంతా తిటివాళ్ళి ప్రేమకోసం ఆకొంక్షించాడు. అతనికి అది లభించలేదు, కారణం: తిటివాళ్ళి అదరించడం అతనిచేత కాకపోవడమే. చిత్రంపొడుగునా చూపించిన కేసె జీవితంపొడుగునా అతని అనాంకారం తిక్కు, అసమర్థురాలైన తన భార్య గొప్పగాయని అని నమ్మి, లక్షలాది ప్రజలను ప్రతివ్యారా నమ్మించాలన్న అతిపట్టుదలా, ప్రతికావిమర్శవ్యారా ఈ ఊహాగానంలో ఆపశుతి పలికించిన తన ఏకైక ఆపమిత్రుడిని కూడా పెరించలేక బర్లింఘ్ చేసిన ఆమెనిషి కౌతన్యం మొరటు తనం చూస్తే 'ఈ మనిషి మొరటు పనులు చేస్తాడు. మొరటుగా కనిపిస్తాడు కాని వసుతి: మొరటువాడు కాదు. మంచి వాడు, అని మనకు అనిపిస్తుంది. సానుభూతి కలుపుకుంద్ది.

సుకృత లక్ష్మీలలాస్ (మద్రాసు) సభివారు ఇటీవల మద్రాసు సౌందర్యమహోత్సవలో 'గామ దాసు' నాటకం ప్రదర్శించారు. అందులో తనీషాగా డా॥ ఎం. బి. శావు, కలీషాగా పులిపాటి లక్ష్మీనారాయణ.

న్యూ థియేటర్లు

(7-వేజ్ తరువాయి)

ఉత్పత్తి ఏదాది ఏదాదికి పెరుగుతోంది. వరిదొంగిలెత్తినా, వాణిజ్యమరితక పోయినా, కేవుకు చిన్న చూపుచూసినా, మానవుడు చిన్న చూపు చూసినా చెరుకుపంట పెరుగుతూనే ఉంది. దీనికి కారణం ఏమిటోనో, చెరుకు పెరుగు గ్యారంటీ ఉండటమే. ఆహారం పంటలకు అటువంటి గ్యారంటీలు లేవు. 16 ఏళ్ళ నుంచి అధికాహారోత్పత్తి ఉత్పాదకం ముమ్మరంగా జరుగుతోంది. వ్యవసాయదారుల సహజేతలు జరుగుతున్నాయి. హెచ్చు పంట పండించిన వారికి బహుమతులు ఇస్తున్నారు. అయినా భారతదేశంలో ఇదివరకెప్పుడూ లేని తిండికోరిక ఏర్పడింది. దీని భావం ఏమిటంటే, మనుషులు డబ్బుకోసం పనిచేసారు కాని వినూత్నత కోసం కాదు. ఆహార భావ్యల ధరలకు గ్యారంటీ ఉంటే ఈ కేసులో ఆహారోత్పత్తి తప్పకుండా పెరుగుతుంది; జనాభా ఎంత పెరిగినా అంతకంటే ఆహారోత్పత్తి కూడా పెరుగులదు.

అయితే చెరుకు పరిస్థితి ఆదర్శ ప్రాయంగా ఉందని కాదు. లోగడకంటే ఎక్కువభూమిలో చెరుకు

వేసున్నారు. కెరకు వ్యవసాయం బాగా పెరిగింది. కాని ఒక మునుగు చెరుకుకు ఎంత చెరుకురసం భిన్నమైతే లెక్కచూసే మనదేశం మిగతా కాలకంటే బాగా వెనకపడి ఉందని గేటెట్ వ్రాస్తుంది. మనుషులు మరి కొంత కడపడి పనిచేస్తేగాని చెరుకురసం ఎక్కువరాదు. ధరలకు గ్యారంటీ లేనంతి కాలమూ ఎన్ని తీర్మానాలు, నిబాదాలు చేసినా ఏమీ లాభంలేదు.

రాజకీయవాదికి రాజనీతి వేరేది ఒక పెద్ద తేడాఉంది రాజనీతివేత్త ముందుతరం ప్రజల్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని పనిచేస్తే, రాజకీయవాది రాజోయే ఎన్నికల్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని పనిచేసాడు. ఎన్నికలలో ముడి పెట్టుకుండా ఉంటే పంచవర్ష ప్రణాళిక స్వరూపం మరొక రకంగా ఉండేది. ఇప్పుడీ ప్రణాళిక కనలం కాంగ్రెసువారికి ఎన్నికల ప్రణాళిక అయివురుగుంది.

* * *
సఫ్తదర్ జంగ్ ఆస్పత్రి అభివృద్ధి కార్యక్రమం ముడుగుగా జరుగుతోంది. ఈ ఆస్పత్రిలో వైద్యులూ బాగా ఉన్నదనటానికి నిదర్శనంగా—రాజధానిలో ఇంకా ఎన్నో పెన్ పెన్ ఆస్పత్రులుండగా ప్రధాని నెహ్రూ లేన మునుముట్టి ఈ ఆస్పత్రికి తీసుకవెళ్ళారు.

ఈ ఆస్పత్రిని అలిండియా మెడికల్ ఇన్

స్టిట్యూట్ తో విలీనం చెయ్యటానికి అందవాల సంఘంకూడా వ్యతిరేకించింది.

ఈ ఆస్పత్రిని పూర్తిగా ఆధునికం చేస్తున్నారు శిశు చికిత్సా విభాగం చక్కగా తయారవుతోంది. ఇది తచ్చే మార్చి వాటికి సిద్ధమవుతుంది. మార్చివాటికి 140 మంచాలుగల ఎక్స్ ప్రెస్ చికిత్సావిభాగం కూడా సిద్ధమవుతుంది. నర్సుల హాస్టలులో నగం తయారైంది.

1959-60 సం॥లో 120 మంచాలుగల ప్రత్యామ్న విభాగము, 80 మంచాలుగల శిశు కాలజీ విభాగము. 50 మంచాలుగల ప్రత్యామ్న విభాగము నిర్మించటానికి నగం మంజూరైంది.

కర్నూల్ ఆర్. డి. ఆయ్యర్, కర్నూల్ ఎమ్. ఎస్. రావుల కృషి ఫలితంగా విభులు. శ్రీదాస్ వులూ అయినదాకీ ఇక్కడ పనిచేస్తున్నారు; మరి కొందరు శిక్షణ పొందుతున్నారు. ఈ ఆస్పత్రికి ఒక్కటే లోపం. అంటువ్యాధుల విభాగం లేదు. న్యూఢిల్లీ నుంచి అంటు వ్యాధులుగల గోసులను పదిహేను మైళ్ళ దూరాన ఉన్న పాతి ఢిల్లీ, కేంగ్స్ వేనర్లగల వివాలేషన్ హాస్పిటలుకు పంపించాల్సి వస్తోంది. సఫ్తదర్ జంగ్ ఆస్పత్రిలోనే ఒకవిభాగాన్ని నిర్మిస్తే న్యూ ఢిల్లీకి చాలా సగుపాయంగా ఉంటుంది ★

★ రాజధాని కబుర్లు ★

[5-వ వేజ్ తరువాయి]

వేసరికాలం ముందుటెండవంటి వెలుతురు రంగస్థలంమీద ప్రవరి సేకాని వలరాజుకు కొబ్బరికాయ కొట్టలేదు మనవాళ్ళు. చీటికి వెలుతురికి మధ్యనున్న భావాలను ప్రసరించదు మనరంగస్థలం. మంచివాడు మంచివాడే; చెడ్డవాడు చెడ్డవాడే. ఇదవిధంగా చీటికి వెలుతురుకి మధ్యనున్న కొంత భేదాలు మనవారికి అర్థం కావు.

ఒక విధంగా ఇది మంచిదే! నానం విశ్వసించిన వాటిక ప్రదకృతా విధానాన్ని అనుసరించి, జీవితంలో ఒక భాగం—ఒక ఖండం—రంగస్థలంపై ప్రదర్శించబడుతుండనే భ్రాంతి ప్రేక్షకులకు కలగాలి. వాటికం చూస్తున్నా మన్నది మరిచిపోవాలి వాటికం చూస్తున్న ప్రేక్షకులు. ప్రేక్షకుల భ్రాంతిని వాకనం చేసే సాధనాల్ని వరిచూరించాలి ప్రదర్శకులు.

ఈ భ్రాంతిని శ్రద్ధించడంలో గాటకం, వటులు ఏవిధంగా తోడ్పడాలి, ప్రదర్శకులు ఉపయోగించే యాంత్రిక సాధనాలు కూడా అదేవిధంగా తోడ్పడాలి. రంగస్థలంపై జరిగే మాటలు ప్రేక్షకులదృష్టి వాక్కుంచకుండా ఉండాలి; ప్రేక్షకుల భ్రాంతిని వాకనం చెయ్యకుండా ఉండాలి. రంగస్థలంపై ప్రసరింప చెయ్యబడే వెలుతురు క్రమక్రమంగా మాడ్చులు చెయ్యబడకపోతే—ప్రదర్శన లక్ష్యమే గాయపడుతుంది.

అమధ్యపరివర్తన ప్రదర్శించబడే ఒక కొనా వాటికంగా వాతావ్రూగా రంగస్థలంపై దివాలన్నీ ఆరిపోయాయి. గురుగు శిశుతో స్వాట్ లైట్ వెలిగింది; అటూ ఇటూ వెలిగింది; వెలికి ఒక వేడు

ధారిని కనుగొంది. ‘అమ్మ రాజోయ్! స్వాట్ లైట్ కూడా తెచ్చారు మాకారా? అనుకొని బోలెడంత ఆశ్చర్యపోయారు ప్రేక్షకులు—ప్రేక్షకుల్లో అనాయకులు. అనాయకుల్లో వ్యాయమూరులు. స్వాట్ లైట్ వేస్తే పరివర్తన బహుమానం రావచ్చు; కాని రసస్పృహత్రం జరగదు.

మీనద్ద ‘డిమ్యుట్’ ఉండి, ప్రేక్షకుల దృష్టి వాక్కుంచకుండా ఉపయోగించగలిగితే—స్వాట్ లైట్ తప్ప ఉపయోగించండి. లేకంటే—సైజ్ విలన్ నంబర్ థ్రీ: స్వాట్ లైటును సాధ్యమైనంత దూరంలో ఉంచండి.

ఇది మన రాజధాని!

జూన్ 1959 లోగా 25 000 బమ్మల ఒకరకం వేరుకెనక ఎగుమతి కోటాలు ఉత్పత్తిదారుల సహకారసంఘాల కియాలని గత నవంబరులో కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఒక్కొక్క సహకార సంఘానికి 25 బమ్మల మొదలు 100 బమ్మలవరకు కోటా ఇవారు.

వితే—సహకార సంఘాలు దరఖాసులు పెట్టుకోవాలి. ఈ దరఖాసులు, సహకార సంస్థల రిజిస్ట్రారు ఇచ్చే సర్టిఫికేట్ తో సహా, ఢిల్లీకి జనవరి 10 వ తేదీనగాని, అంతకు ముందుగాగాని చేరాలి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వకాళ్ళలో ఒక కాళ్ళకి మాతామగా వేకే సేవ చేదామని బుద్ధి వుటింది. ఆళ్ళకేదీ దాటిన రెండు కోజులకి—జనవరి 12 న—ఎత్తికా ప్రకటన చేసింది: ఎగుమతి పెర్మిట్లు కావలసినవారు పదోతేదీలోగా దరఖాసులు దాఖలు చేసుకోమని! ఇది మన ప్రభుత్వ కార్యనిర్వహణ విధానం! ఇది హైదరాబాద్—మన రాజధాని నగరం! ★

(19 వ పేజీ తరువాయి)

దానం చేసినపుడు దిప్పిక తీర్చుకుంటాడు. నిద్ర వచ్చినపుడు నిద్రించాడు. ఇవి తప్ప అగిరిన జీవితమంతా మనం కల్పించుకునేది. తమని భ్రమ పెట్టకొంటాం! కాకపోతే ఈ వృధాకష్టాన్ని ఎందుకు తెచ్చిపెట్టుకుంటాం? మానవుల్లో చాలా మందికి దీన్ని అర్థంచేసుకునే సత్కాదా ఉండదు. జీవితంలో యెప్పుడూ ఈ భ్రాంతి తొలగిపోతూ పోదు. అర్థం చేసుకోగల కళ్ళే తనప్పుడు ఆ భ్రమ భ్రమ ఎలా అవుతుందనలు? దాన్ని తెలుసుకున్నవారే కొందరికి మాత్రం చాలా కష్టమవుతుంది. జీవితమంటే తెలుసుకున్నవారే - విశిష్టమైన జీవితం గడపాలని కొంతవేళ వారే ఈ దుఃఖం. అంటే పెట్టుకోవాలని ప్రయత్నించి వప్పుడు ఇదంతా భ్రాంతి అని తెలిసిపోతుంది. అంచేత ఇలాంటి వాళ్ళు జీవితంలో ఏదో పెద్ద ఆశించి మానోదహం చాలా తప్ప. ఎంత ఆశ చేసే అంత దుఃఖాన్ని పొందవలసి వస్తుంది. నేను మొదట్నుంచి ఎంతో ఖయ్యాళిగా ఉంటూ ఉండేవాణ్ణి, బాధ్యతా రహితంగా ఎప్పుడెలా తోనే అలా చెయ్యటమేకాని, జీవితాన్ని దిద్దుకోవటానికై ప్రయత్నించినవాణ్ణి కావని; ప్రపంచంలో పెద్ద ప్రయోజనమైనవాలని తలపగలకొట్టుకుని యెరగను అని నీకు తెలుసు. ఇలా ఎందుకు తయారయ్యావో ఎప్పుడూ ఎవరికీ చెప్పలేను. నాకు చాలాకాలం క్రితమే తెలుసు. జీవితంలో ఏదో పెద్ద ఆశలు పెట్టుకుంటే నేనూ నీలాగానే అయ్యేవాణ్ణి జయా. చాలా సమస్యయిందేమనమానీ అంతా భ్రమ అని తెలుసుకున్నాను. అప్పుట్నుంచి ఎప్పుడేబుదిపుడిలే దాన్నే కావాలనుకున్నాను - పట్టుదలతో ఇది కావాలని ఏదీ కోరలేదు. దొరికిందాన్నే దక్కించుకున్నాను. కాని దేనికి ప్రత్యేకంగా ఆశించలేదు. ఎంతలాభించినా దాన్ని తేలిగానే తీసుకుంటాను. మరిని ప్రేమించానన్నావు. రేపు ఒక చేరి ఆమెతో నాకు తెలియజేసినట్లుగా కనుకనే రెండురోజుల్లో మరి మామూలు మనిషిని కాగలను. మరిచేత నేను కాళ్ళు దాకా పిసికించుకుంటాను జయా!

“కాదు పిసికించుకుంటున్నావా, భేష్-పిసికించుకో. ఏదో ఒక అడ్డుతమిష దాన్ని తెగించి చెయ్యకపోతే - అసలు ఎలా బరిగి లపు నువు? నేనే కనుక మరిచిపోవటమే!”

“ఇంకేదైనా చేస్తే అది అడ్డుకొని - తెగింపు కావచ్చు. అసందంగా బరికలనుకోవటం తెగింపా జయా! తెగింపుగా ఏదైనా చెయ్యకపోతే—”

“ఆ ఆటన్నీ నాకు తెలుసుకోకూర్చి, నవ్వాటే ఉపవాసం దంచకు కుముద్. సాయంత్రంవెళ్ళి ఇలుమానుకువచ్చి, రేపు ఇక్కడినుంచి వెళ్ళండి. కళ్ళయెదుట మీరు ప్రేమించుకోవటం వహించలేను నేను” అన్నది జయా.

“తాటుగా ప్రేమించుకున్నా సహించలేవు”

“అసంగతి వేరు”

అని జయ చటుక్కున ఆకృత్యమయిపోయింది. “ఏమనుకుంటున్నావో నువ్వు? ఏ ఉద్దేశంతో అన్నావో ఆటాట? నీకు తెలుసు కుముద్. నువ్వలా ఎన్నడూ ఆకరించలేదా నన్ను? అలాంటి ఆర్థిక వాకప్పుడూ లేదా నీ విషయంలో?”

కుముద్ కొంచెం తెలవోయి—“నాకు తెలు సాసంగతి. ఆ ఉద్దేశాన్ని నూచించలేదు నేను. మేమువచ్చి మీ సంతానాన్ని భగ్నంచేసి వెళ్ళాం. కనుక మేము వెళ్ళిపోయినా నీ కీర్తనల కలకాలమూ వెలచేనూ ఉంటుందంటున్నాను”

జయ కొంచెం నీరసంగా వచ్చి—“నువ్వు ఎంతకమత్కారంగా మాట్లాడుతావో కుముద్! ఇదిగో మరి! రా, లోపలికిరా.

విను ఏమంటున్నాడో! ఈ మాటలన్నీ అర్థంచేసుకోలేవు నువ్వు... అన్నది...

మళ్ళీ ఇలుమాక్కో మాదావిదా? జయ, వాళ్ళని ఇక్కడ ఉండనివ్వరా? పోయియో. మంచిదే. క్రొత్త రియింగ్లో నాళ్ళు నుఖంగానే ఉంటారు. కోపంతో మరిముఖం ముడుచుకుపోయింది. ఏమిటో ఏంజరిగిందో పాపం ఆమెకేమీ అర్థంకాలేదు. కుముద్ వివరించినా తెలియలేదు. నీకు మేమేం ఆపరాధం చేశామా నీకే తెలియాలి తరే! ఇది మంచిపనికాదు, ఇలా నల్ల కొటలం ఏమీ మంచిదికాదు. మనస్సులో పెట్టుకుంటానది. కనిపించిన వాళ్ళకంటే రీకే చెప్తానులే” అన్నదామె జయతో.

“ఎంతెప్పుతావో?”

“నువ్వంతి భయంకరమైందానివో చెప్తా. నువ్వు మనస్సులో పెట్టుకునే దోకటి, పైకి అనేదోకటి. ఎంత అపేక్ష చూపించావో! ఏమయిందీ ఆ అపేక్షంతో? నేనూ పట్టుదలగలదాన్నే. తెలియదేమా! నీపేరు ఎత్తుతానేమా నూడు మరి?”

“నాపేరు ఎత్తకుండా మరి నన్ను మరించి అందరికీ ఎలా చెప్తావో?”

మరికి ఏడుపుకచ్చేసింది. ఇంకేం మాట్లాడలేకపోయింది.

వదివరకే గంభీర విషయముఖంతో సాయంత్రమే తిరిగి వచ్చాడు. ప్రాదున్న జరిగినదానికే వారి దరిమిప్పుడు మాటలులేకుండా పోలేదని మరి గ్రహించింది. వచ్చి వదివరకే భోజనమాచేశాడు. జయచేరికోడ కొంతదబ్బాయుచ్చాడు. వాళ్ళిద్దరిమిప్పుడు తెలియని అగాధమేదో ఏర్పడినట్లుంది. ఇవిదూ విదో ప్రపంచమయిపోయి ప్తారు. ఎక్కడో ఇలుమాట్లాడి సాయంత్రానికి కుముద్ ఇంటికి వచ్చాడు. కుముద్ గో మాట్లాడుతూ జయవచ్చి నువ్వంతో నుంచుంది.

“మళ్ళీ ఎప్పుడైనా వచ్చి కలుసుకుంటారే జయా!” అన్నాడు కుముద్.

“కలుసుకోగలమా లేదో ఏం చెప్పగలం?”

“నువ్వనువ్వకచ్చి కలుసు కనుక్కోనాయేం?”

“కనుక్కో, కాని ఒక్కడిని రా”

మరి మనస్సులో నివురు కప్పిఉన్న కోపం ఒక్కచోరి భగ్నమంది. “ఒక్కడిని రా అట! జయ ఏమనుకుంటోంది? తనవచ్చి కలుసుకుంటూ ఉండకపోతే మరి అన్నమాదా సయించదనుకుంటోందా? బండి బయలుదేరాక మరి కుముద్ తో—“కలుసు తెలుసుకోవటానికి మీ రెప్పడూ రాకద్దు చెప్తున్నా. అనిద మున్నీ చెకొట్టింది.”

కుముద్ ఏం మాట్లాడలేదు. “ఆమె ఎంత స్వార్థవదురాలో నేను మొట్టమొదట వచ్చినప్పుడే తెలుసుకున్నా. మనం తర్చి లోపుగా మంచివాటాని కాస్తా ఆక్రమించుకు మామంది” అన్నది మళ్ళీ మరి.

“అలాంటి స్వల్పవిషయాలు మనసులో పెట్టుకోకు మరి!”

ఓ మాడంతమల మేడలో రెండుగదులు అడక తీసుకున్నాడు కుముద్. వేరే ఓ కంటగదికూడా ఉంది. ఒక్కడికి బదులు రెండుగదులు తీసుకోవటం చోదాపెరగటం! మరి చాలా సంతోషించింది.

ఇక్కడ జయలేకపోవటం కలకొన్నాళ్ళు మరికి మనసు ఎలాగో ఉండేది. కొన్ని కొన్ని విషయాల్లో జయమీద ఆధారపడటం అలవాటయిందామెకి. అయినా ఎప్పుడూ జయని మరింతే ఆలోచనలు పెట్టుకునే వ్యక్తభిలేదు. తన ఆసరిమితావందంలో పుటింటి మామే తలపెట్టటం తేదసలు. ఇలాంటి విపీకమైన ఆలోచనలు, మామూలు మనుషులతోటి సఖ్యక—క్రమత్వలు అంత ప్రధానమైనవికావు... కుముదునికి సంబంధించినంత తరకు తప్ప విగతా విషయాల్ని మరించిన తేదసలు పెట్టుకోవటం ఏమిటి? అన్నీ స్వల్పాని స్వల్పాలు... (ఇంకా వుంది)

★ సుఖాంతమైన సంక్రాంతి ★

(23-వ పేజీ తరువాయి)

బామ్మ దిగింది! అంత క్రిత మే లోపలి గుమ్మంలావుంది కామసు రాధ గలగల బామ్మని ఘటేసింది తీగలా. ఇంతలో ఈ పందికి అమ్మకూడావచ్చి గుమ్మంలో నించుంది. బామ్మని చూసేసరికి ఎంకెతో అందరికీ కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. పెళ్ళి వివరణకపోయినా, బామ్మ కూడా ఏళ్ళేసినట్లునిపించాకాకా అమె ముఖం చూసే చాలా చిక్కిపోయింది బామ్మ. మేలిమి బంగారంలావుండే ఆమె కేరీరం కలబడిపోయింది. ఎప్పుడూ నవ్వి తున్నట్లుండే ఆమె ముఖం, సంతోష విహవాలతో మిరితమై వెలవెల బోతున్నట్లుంది.

బామ్మ గుమ్మంలో అడుగు పెట్టిందో లేదో, అమ్మ ఆమెకు సాహంగపడి తమింద మని తన కన్నీటితో అడిగింది.

“అడవిపేట—విప్పిపిల్లా, లేలే!” అంది అమ్మను రక్కబలుకు లేవదీస్తూ బామ్మ.

ఈ చూడపుడికి, అట్టినుకు ట్రెయియి పోయిందని త్వర త్వరగా స్నానం చేస్తూ సామ్మ గారు సగం ఒళ్ళుకుడుచుకోకుండానే నీళ్ళొడిలోంచి వచ్చేశారు. ఎదురుగా కనిపించింది బామ్మ. సామ్మ గారుకూడా ఆమెకి నమస్కరించారు అశ్రుశూరితమయవాలతో.

బామ్మ, ఆశ్చర్యించింది కాబోలు, సంతోషంగా కదిలాయి ఆమె పెదవులు.

సంక్రాంతి ఇంకోరోజున్నా ఆ వాడే చూయింట్లో పండుగలా అనిపించింది. అందరం అవిఠోత్సవంతో వున్నాం. తెలవారితే మామయ్యకూడా వస్తాడుగా మరి! ఇంక చూ ఆసందానికి అంకేలేదు.

అయితే, మా మామయ్య సంగతినున్నప్పుడల్లా అత్తయ్య అదోలామరిచాడేమి. ఇక మా రాధ చెప్పే ఆక్కరేదు. బామ్మదగ్గర కేరీచిలకపలుకులు ప్రారంభించింది ఇంతలో వాకిట్లోంచి “అమ్మగారూ! పెద్దమ్మగారూ!” అన్న కేక వినిపించింది. అందరం ఒక్కసారి అటువేపు చూశాం. వాకిట్లో ప్రత్యక్షమయ్యాడు బట్టల కర్తకుడు!

బామ్మ అందరికీ బటలు కొనేసింది. ముఖ్యంగా మామయ్యకి, అత్తయ్యకి నుంచి బటలు కొన్నది. కుటడానికివ్యాల్సిన బట్టల్ని చూయింటిపక్కనం వేడర్లీని పిల్చి ఇచ్చేసింది.

“ఏం అమ్మగారూ! ఇన్నాకు వేళారు మకాం? నేను మొన్న పారివస్తేతరని చెప్పారు. పండగ సోజాల్లో ప్రారీకల్చి కూచున్నారేమిటి?” వర్తకుడు అడిగాడు.

“కేంజేమంతే వచ్చేవాగా! మరి పన్నున్న వృదు వెళ్ళేదా?” అంది బామ్మ పమర్తించుకుంటూ.

“అదికాదండీ! ముందు మీగు బోలేచేస్తా రేమో ఈ పండగ సోజాల్లో సిరాకీలు బాగా తినులాయని అనుకున్నాను. ఆశోతోవచ్చి మాస్తేమీగు కనిపించలేదు. పైగా మీ యింట్లో అంత అదోలా కనిపించాడు. నిజంగా ఆ వాడు ఏకుపాచ్చిందంటే నమ్మండి! అఖరికి భోగియిందోస్తానని చెప్పివెళ్ళిపోయా” అన్నాడు.

“ఏరేలే—పండుగంకా అయిపోలేదుగా! సిరాకీలు తినులాయలే!” అంది బామ్మఉత్సాహాన్ని కల్గిస్తూ.

వత్సరూ చూడబుజా నేనుకుని వెళ్ళిపోయాడు అరిశు.

తెలవారవామనే లేచాము. మా స్నేహితులంతా బోగయారు భోగినుంటవెయ్యడానికి. అందరం ఆ వాడావిడిలో వుండి పోయాము తిలంటి పోనుకోడానికి రమ్మని కలువొచ్చింది. ఇంటికి వెళ్ళాను ఇంటికి వెళ్ళేసరికి మా మామయ్యకూడా అప్పటికి వచ్చేశాడు. అందరంతిలంటిపోసుకున్నాము. కొలిబట్టలు కట్టుకున్నాము. రాధ కొలిబట్టలు కట్టుకుని బామ్మకి దండం పెట్టింది. అమ్మ, అత్తయ్యకూడా అలాగే చేస్తారు. అంకుకని అదిగూడా అలానే చేసింది రాధ మునుపటి రాధ కొదిప్పుడు. ఎంతోబుడి మంతురాలా మారిపోయింది బామ్మవచ్చాక! దాని ముద్దొచ్చే చేతులు రెండూ పలుకుని రాధని దగ్గరగా తీసుకుంటూ సంతోషంగా దీనించింది బామ్మ!

అందరం ఎంతోవికత్సాహాన్ని పొందామో అంతకు రెటింపు ఉత్సాహాన్ని కలిపించింది బామ్మ, మామయ్యల కాక. ఇంక మా రాధ సంగతి చెప్పే ఆక్కరేదు. మామయ్య వాతో చాలా వర్తగా వున్నాడు. అత్తయ్య మాత్రం ఆవాట్లించి గదిఒదిలి ఇకతల తిరగడమే చూసేసింది.

భోజవాలయాక, అందరం వరందాలో కూచుని స్వరాగా కబురాడుంటున్నాము. మామయ్య గదిలో విశ్రమిస్తున్నాడు, తెలవారూ ప్రయాణం చెయ్యడంచేరి. ఇంతలో అక్కడికొచ్చారు సామ్మ గారు రాధనెత్తుకుని. “వామిదా కొపం పోయిందే బామ్మ!” అని అడగకున్నాడు రాధని.

రాధ, “వామిదా కొపం పోయిందిలే!” అని అడిగి, అహంతం ఆయన చంకలోంచి

దిగి బామ్మమీదికి చూకింది, అందరం కనక్కాం. ఆ సంతోషం పట్టలేక, పెద్దగా నవ్వింది బామ్మ కూడా. అమ్మ కూడా ఆవాడెంతో సంతోషంగా కనిపించింది నిజంగా ఆవాడు చూ ఇల్లు కళకళలాడింది!

బామ్మ ఒళ్ళో ఒదిగి ఒదిగి కూర్చుంటున్న రాధని చూసి అప్పుడే అక్కడి నుంచి లేస్తూన్న అత్తయ్య వెక్కిరించింది; “చూ అమ్మ ఒళ్ళోనుంచి లేచిపో!” అని. బామ్మ రాధవేపు చూచింది ఏమిటి అన్నది. రాధ కళ్ళు చిప్పించిసి, అత్తయ్యను మళ్ళీ ఎక్కిరించి, బామ్మమెడ పట్టుకుని గట్టిగా కాగ లించుకుంది ఉత్సాహంగా!

ఆ సంక్రాంతి పండుగ, అదిలో చూ అందరినీ అలమటింపజేసేవా, అక్కడికి ఆనం తోత్సహాలు వెలిరియజేసి వెలిపోయింది.

తక్కువకర్పులోనే ఎక్కువమోదాలు

(54 వ పేజీ చూడుడు)

కుటి, లంగా, వోలే, వోళ్ళుకుకుని, కలుకుమాద్దునుకదా? బరి బాగున్నాయి అందంగా. ఎప్పుడెన్నా, కట్టకొనవచ్చని పెటిలో పెటి, మొన్న మా వాళ్ళింట్లో కట్టుకున్నాను. ఫలావానింగా కుట్టాను అని చెబితే, అందరూ చాలా ఆశ్చర్యపోయారు. నిజంగా ఇంటికి వచ్చినవాడు, మేం కట్టుకున్న గుడ్డలు, చూ ఇంట్లో, చూ్యలకు, కుర్చీలకు, కిటికీలకు, వు పయోగించే గుడ్డలచూసే. అవి ఎంతో ఖరీదైన వస్తువులూ కానీ అవన్నీ చిరిగిన గుడ్డల్ని నేనూ మా అక్క కలిసి పాడువుచేసి రకంకాలుగా రంగు రంగులుగా కుడతాము. చూ ఇంట్లో (మగవారి పేంటుతప్ప) ఏ రక్క బట్ట ట్రైలగు ముఖంనాడను. అఖర్కి కత్తిరింపు గుడ్డలు, ఇంకా చీరల అంతులు వాగ్గతి చేసి రంగు రంగులుగా అరికి రకరకాల తేన్న ఇంకా అన్నీ తయారు చేస్తాం, ఇవన్నీ మాస్తే అందరూ ఎంతో ఖరీదైనవస్తువులూ కానీ, అవన్నీ కానీకర్పులేకుండా కానేవు తీరిగా కూర్చుని తయారుచేయచ్చు. పాతిగుడ్డలు, పనికిరాని గుడ్డలు పాడువుచేయచ్చు. కానేవు తీరిగా కూర్చుంటే రకరకాలుగా చూసే వార్మి అక్కరించేటుకుట్టుకోవచ్చు. తక్కువ కర్పుతోనే ఎక్కువ హోదా నిలబెట్టుకోవచ్చు.

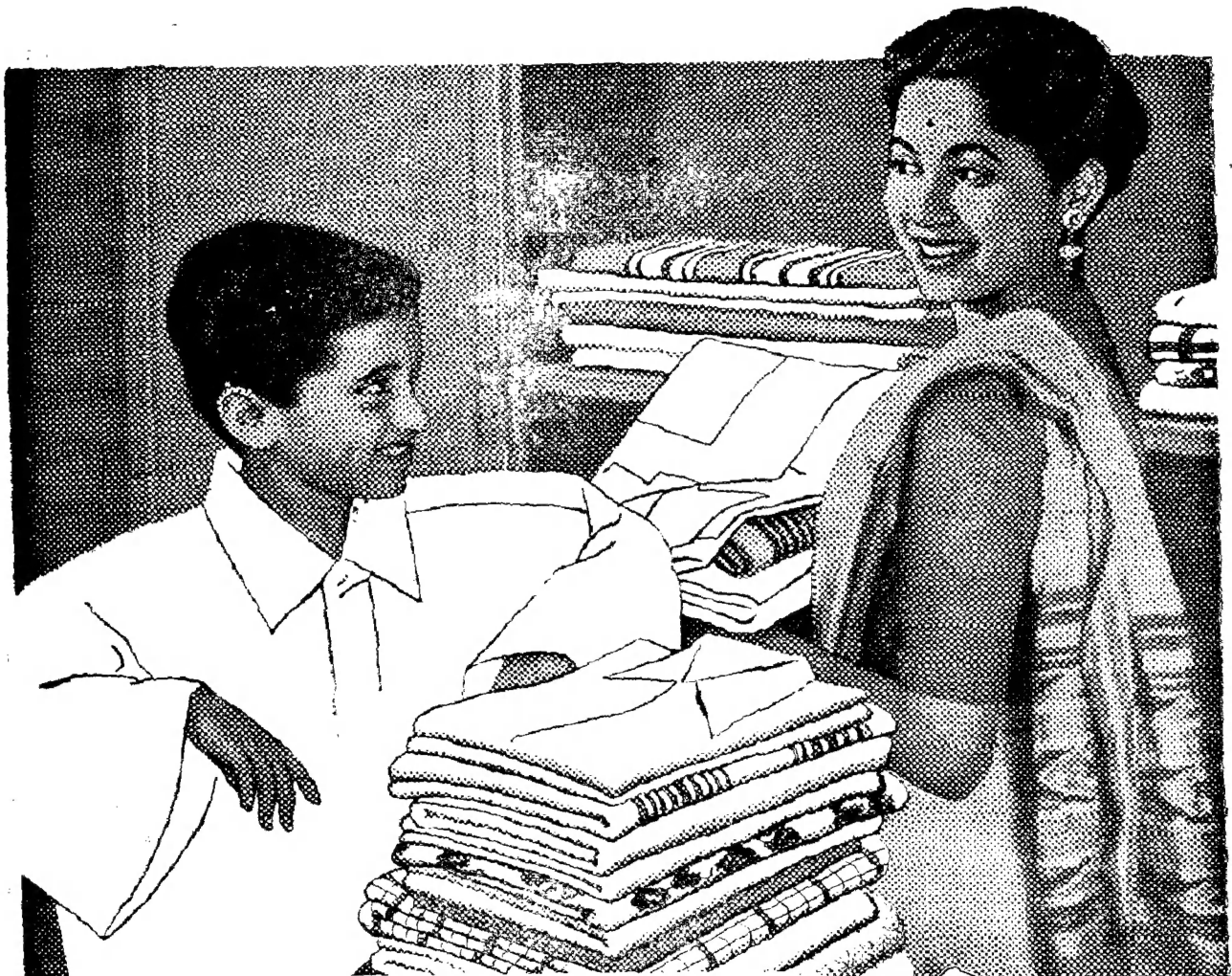
ఎల్. వి. నర్రయవలేదేవి, బామ్మూరు.

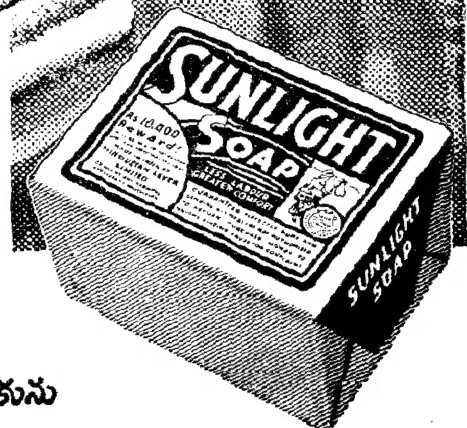
సె థ్తు య

—ఫోటో : ఎస్. పరశురాం, నాసిక్.

కొద్ది సన్లైట్ చాలా బట్టలను ఉతికింది ఈ కొంటె బాలుడైన విజయుడు తన తండ్రి పర్పు తొడిగాడు.

ఈ కొంటె బాలుడైన విజయుడు ఇప్పుడు తన తండ్రి పర్పు తొడిగాడు. ఆ పర్పు ఎంత శుభంగా నున్నదో చూడండి.... ఈ పర్పులాగే ఆ బట్టల దొంతరంతా, దుప్పట్లు, తువ్వట్లు, పెరుస్తున్నాయి! అయినా అవన్నీ చాలా కొద్ది సన్లైట్ విజయుని తల్లి చేత ఉతికబడినవి. దాని మృదువగు సమృద్ధియైన సురంగ వాచిని బాచక్కర్లేకుండానే మురికిసంతయ తొలగించి వేసింది!

సన్లైట్ సబ్బు బట్టలను తెల్లగాను, కాంతివంతముగాను ఉతికును